

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ
УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ
РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ

ПУБЛІЧНЕ УРЯДУВАННЯ: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

ЗБІРНИК ТЕЗ
ФОРУМУ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ
У ГАЛУЗІ НАУКИ
«ДЕРЖАВНЕ
УПРАВЛІННЯ»

*7-13 липня 2013,
м. Феодосія*

ХАРКІВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ

**ПУБЛІЧНЕ ВРЯДУВАННЯ:
ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

ЗБІРНИК ТЕЗ
ФОРУМУ МОЛОДИХ УЧЕНИХ
У ГАЛУЗІ НАУКИ
«ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ»

м. Феодосія, 7-13 липня 2013 р.

Харків
Вид-во "ДокНаукДержУпр"
2013

УДК 351
ББК 67. 9 (4 УКР)
Д 36

*Рекомендовано до друку Вченою радою Харківського регіонального
інституту державного управління
Національної академії державного управління
при Президентові України,
протокол № 7/184-6 від 29 серпня 2013 р.*

**Публічне врядування: виклики та загрози в умовах
П88 глобалізації** [Текст] : Матеріали Форуму молодих учених у
галузі науки «державне управління», м. Феодосія, 7-13 липня
2013 р / За заг.ред. Ю. О. Куца, К. І. Козлова, Ю.О. Ульянченка.
– Х. : Вид-во "ДокНаукДержУпр", 2013. – 220 с.

Розкриваються різнобічні питання проблематики державного управління та місцевого самоврядування початку третього тисячоліття. Аналізуються сучасні виклики, що стоять перед органами публічного врядування, перспективи розвитку систем державного управління та місцевого самоврядування в світі та Україні.

Для державних службовців, фахівців галузі державного управління, науковців, аспірантів, слухачів та студентів, які цікавляться проблемами державного управління в сучасному світі.

УДК 351
ББК 67.9 (4 УКР)
© Вид-во "ДокНаукДержУпр", 2013

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ПУБЛІЧНЕ УРЯДУВАННЯ У ВИМІРАХ ЕВОЛЮЦІЇ ПОЛІТИКО-АДМІНІСТРАТИВНИХ СИСТЕМ

<i>Козлов К.І.</i> Державне управління як об'єкт впливу політико-адміністративної системи	7
<i>Новикова І.П.</i> Сравнительно-правовой анализ конституционных основ организации государственного управления России и Украины	10
<i>Примоленна Л.М.</i> Складові та чинники формування демократичного українського суспільства	13
<i>Большунов А.И.</i> Доверие населения к власти	17
<i>Величко К.І.</i> Особливості місцевого та регіонального управління	20
<i>Ковенко О.Ю.</i> Проблеми надання адміністративних послуг населенню	25
<i>Колесникова К.О.</i> Публічне адміністрування Великобританії у процесі еволюції політико-адміністративної системи	28
<i>Решевець І.В.</i> Основні засади функціонування публічного адміністрування: Європейський вимір	31
<i>Твердохлібов Є.О.</i> Соціальні мережі як важлива складова електронного врядування	34
<i>Чуп І.А.</i> Вибори як демократичний механізм формування сільських, селищних рад в Україні: історичний аспект	37
<i>Шульга І.Л.</i> Політико-управлінські відносини як складова публічного врядування	41
НАПРЯМ 2. МОДЕРНІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ	
<i>Андреев С.О.</i> Напрями підвищення якості правової освіти магістрів спеціальності «Державна служба»	44
<i>Гурієвська В.М.</i> Застосування процесуального підходу у системі парламентаризму	47
<i>Камок Т.В.</i> Ораторське мистецтво як складова публічної діяльності	50
<i>Мазна Ю.О.</i> Проблема дитячої безпритульності в Україні. Соціальне сирітство	53
<i>Мороз Д.М.</i> Доцільність впровадження коучингу у державних структурах	56
<i>Олешко О.М.</i> Управління процесами запобігання виникненню та врегулювання конфлікту інтересів на державній службі	59

<i>Сумська В.В.</i> Запобігання конфлікту інтересів під час взаємодії посадових осіб органів публічної влади з лобістами	64
<i>Фролова Д.О.</i> Духовність і ціннісні орієнтації студентської молоді України	67
<i>Циганенко С.С.</i> Майбутнє філософії ощадливого менеджменту і шляхи його впровадження в державне управління та господарське життя України	71
<i>Шевченко О.М.</i> Критерії, що визначають ефективність діяльності Державної фінансової інспекції України	75
<i>Щегорцова В.М.</i> Нормативно-правові аспекти компетентнісного підходу до управління персоналом державної служби України	78
НАПРЯМ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
<i>Базарна О.В.</i> Застосування середньострокового прогнозу видатків в житлово-комунальній галузі України	81
<i>Глуценко Ю.А.</i> Активізація бюджетної політики в напрямі розвитку територій в умовах глобалізації	84
<i>Гнатенко А.І.</i> Стратегічне планування регіонального розвитку: порівняння підходів України та Канади	87
<i>Дандара І.В.</i> Роль держави у розвитку господарства і формування ринку в умовах трансформації та глобалізації економіки	90
<i>Дяченко В.С.</i> Економічна стійкість сільськогосподарських підприємств як чинник соціально-економічного розвитку України в умовах глобалізації	95
<i>Ірхіна С. В.</i> Кредити для будівельних організацій як механізми підвищення конкурентоспроможності галузі житлового будівництва України	98
<i>Килимник Є.Л.</i> Соціальна відповідальність. Напрями державної політики	101
<i>Кірова М.О.</i> Державна політика фінансування охорони здоров'я в Україні в умовах перебудови галузі	104
<i>Пастух К.В.</i> Україна в індексі глобальної конкурентоспроможності	107
<i>Свистун О.О.</i> Організаційно-правові засади здійснення антимонопольної політики України в умовах глобалізації	110
<i>Серета В.Я.</i> Державна видавнича політика та глобалізаційні процеси	113
<i>Скибун О.Ж.</i> Актуальність державного управління в сфері телекомунікацій в умовах глобалізації	117

<i>Ульянченко Ю.О.</i> Особливості державного регулювання аграрного ринку в Україні	120
<i>Юдіцький О.Л.</i> Особливості конкурентної економічної політики в умовах глобалізації	124
<i>Яковенко А.В.</i> Фінансове забезпечення фізичної культури і спорту	127
НАПРЯМ 4. МІЖДЕРЖАВНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА	
<i>Бочанов М.А.</i> Протестная активность на постсоветском пространстве в контексте «цветных революций»	131
<i>Карнаух Т.І.</i> Освіта як основа майбутніх перетворень та запорука реалізації системної модернізації в Україні	134
<i>Назаренко В.Ю.</i> Державна служба України з надзвичайних ситуацій як суб'єкт державного управління пожежною безпекою	137
<i>Плюський К.В.</i> Оцінка спроможності регіональної та місцевої влади до абсорбції міжнародної технічної допомоги	142
НАПРЯМ 5. СУТЬ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	
<i>Бабіч С.М.</i> Регіональна економічна політика як складова економічного зростання	145
<i>Гаглоєва І.З., Кононьхін А.Г., Чагаєва М.В.</i> Принципы и приоритеты реализации программ устойчивого социально-экономического развития региона	149
<i>Гогоша І.П., Базилевич А.Я., Гдиря О.В., Гогоша З.З.</i> Ефективність регіонального управління у сфері охорони громадського здоров'я	152
<i>Гуртуєв А.О., Деркач Е.Г., Іванов З. З.</i> Оценка эффектов ненаблюдаемого поведения в управлении инвестиционными проектами	155
<i>Гуськова І.Б.</i> Модель соціального управління комунальними підприємствами	159
<i>Джанаєва З.А., Архестов А.Ю., Апажихова А.С.</i> Моделирование равновесия на региональном инвестиционном рынке в условиях неопределенности	162
<i>Дикихов А.Х., Сабанчиев К.Х., Бондаренко Л.В.</i> Управление процессами устойчивого экономического роста в регионе	166
<i>Дяченко Н.П.</i> Прогнозування як ресурс регіонального розвитку	169

<i>Загазежева О.З.</i> Соціально-економічні основи управління в регіональній політиці	172
<i>Захохова М.Р., Абитов М.М., Марзоева Э.О.</i> Національні проекти в системі факторів устойчивого соціально-економічного росту регіона	173
<i>Курсон К.І.</i> Зайнятість: теоретичний аспект	177
<i>Мамбетов С.С., Садуева М.А., Мажеева Э.А.</i> Государственные инструменты поддержки хозяйствующих субъектов АПК региональной экономики	179
<i>Мусеев М.С.</i> Інструменти управління інфраструктурним розвитком великих міст	182
<i>Мороз Д.А.</i> Концептуальні аспекти регіонального розвитку	184
<i>Решевець О.В.</i> Інвестиційні ризики в системі місцевого розвитку	187
<i>Сахтужева М.В., Василенко А.А.</i> Проблемы инвестиционной деятельности в условиях перехода к инновационной экономике	190
<i>Солодка А. О.</i> Регіональна демографічна програма: проблеми та перспективи	193
<i>Хасиева Т.А., Бетилгириев И.М.</i> Перспектив развития экономического ландшафта Северо-Кавказского макрорегиона России	196
<i>Юсупова М.С.</i> Детерминанты социально-экономической дифференциации регионов РФ	199
НАПРЯМ 6. МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ВЛАДИ З ГРОМАДЯНАМИ В СИСТЕМІ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУ	
<i>Білецький В.О.</i> Централізовані електронні оперативно-довідкові обліки в системі оперативно-розшукової діяльності у прикордонній сфері	202
<i>Проскура В.О.</i> Принципи організації електронного уряду на регіональному рівні	205
<i>Серенко А.О.</i> Класифікація механізмів взаємодії у системі електронного уряду	207
<i>Шерстюк В.С.</i> Перспективні напрямки використання моніторингу засобів масової інформації державними структурами	210
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	214

НАПРЯМ 1

ПУБЛІЧНЕ УРЯДУВАННЯ У ВИМІРАХ ЕВОЛЮЦІЇ ПОЛІТИКО-АДМІНІСТРАТИВНИХ СИСТЕМ

Козлов Костянтин Іванович

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ОБ'ЄКТ ВПЛИВУ ПОЛІТИКО-АДМІНІСТРАТИВНОЇ СИСТЕМИ

За вже сталим, в українській науці з державного управління, визначенням, державне управління - це діяльність держави (органів державної влади), спрямована на створення умов для якнайповнішої реалізації функцій держави, основних прав і свобод громадян, узгодження різноманітних груп інтересів у суспільстві та між державою і суспільством, забезпечення суспільного розвитку відповідними ресурсами [3].

У той же час не можна не взяти до уваги й праці Н. Глазунової, яка наголошує, що “державне управління – це діяльність державних (і муніципальних) органів влади у політико-адміністративній системі з надання та забезпечення конституційно-законодавчих прав (та обов’язків) громадян, надання суспільних послуг за принципом рівноправності громадян [2]”.

В останньому визначенні особливу увагу привертає той факт, що діяльність державних органів влади має відбуватись у політико-адміністративній системі. А отже, саме політико-адміністративна система впливає на реалізацію владними установами функцій держави.

Підтвердженням цьому є вираз про те, що на макрорівні політико-адміністративна система повинна забезпечувати умови для успішної реалізації певних загальних справ та гарантування колективних благ. З цими функціями жодна інша підсистема впоратися не в змозі. На мікрорівні роль партій і груп інтересів зводиться до того, щоб збирати та агрегувати інформацію про індивідуальні потреби з метою її передачі політико-адміністративній системі, яка через партії та групи інтересів транслює функціональні політичні вимоги індивідам [1].

За таких умов, звісно, дуже складно погодитись з джерелами, що визначають політико-адміністративну систему як систему, що відображає політичний поділ чи політико-адміністративний устрій території [4].

Тобто, з таким визначенням погодитись можна, але воно не буде відображати усю повноту впливу політико-адміністративної системи на державне управління.

А отже, наголосимо, що політико-адміністративна система - це система, що втілює у собі усю повноту стосунків між урядом (органами влади), громадянами країни та організаціями різних напрямків діяльності. Складний шлях еволюції політико-адміністративних систем від Public Administration до New Public Governance продемонстрував, що вона (еволюція) прямо пов'язана із вимогами побудови дієвого державного управління, яке здатне на діагностування стану суспільства, виявлення суспільних проблем, вироблення тенденцій і пріоритетних напрямків публічної політики, прогнозування впливу управлінських рішень на розвиток суспільства і подолання (чи попередження) суспільних проблем.

Більш того, треба розуміти, що “політико-адміністративна система не тільки ієрархічна, але являє собою єдиний “шар”, цілісне горизонтальне утворення [5]”, тобто, політико-адміністративна система має організувати не тільки діяльність органів влади, але й соціуму. А це вже поштовх до того, щоб розуміти політико-адміністративну систему, й, як визначальну та об'єднуючу ланку у стосунках між владою та суспільством. Адже, наразі, ні у кого не викликає сумніву той факт, що за умов Public Administration відносини влади та суспільства будувались шляхом впровадження механізмів “залучення” (Involvement) громадян та їх об'єднань до вирішення проблем, що виникали у суспільстві. У свою чергу, New Public Management привніс певні зміни у стосунки та взаємодію органів влади і громадськості. Будівництво відносин ґрунтувалось на основі “участі громадян” (Participation).

І нарешті, New Public Governance вимагає більш інноваційних підходів до побудови діалогу між владою і громадськістю. А тому, на

перший план у стосунках держави і громадянського суспільства виходить “спільне виробництво” благ (Co-production) для задоволення потреб споживачів послуг, що у свою чергу, дає можливість громадськості відчувати відповідальність за прийняті рішення стосовно подолання чи попередження проблеми, які виникають (чи можуть виникнути у суспільстві).

Наостанок наголосимо, що у сучасних умовах, постає питання про легітимне підґрунтя об’єднання зусиль усіх механізмів політико-адміністративної системи для організації та спрямування державного управління на вирішення глобальних та загальнодержавних проблем, проблем регіонального характеру, координації діяльності державних органів влади, інститутів суспільства та механізмів упорядкування соціальних процесів.

Список використаних джерел:

1. Бородкин Ф.М. Социальные эксклюзии [Електрон. ресурс] / Ф.М. Бородкин. – Режим доступа : <http://www.nir.ru/sj/sj/sj3-4-00brod.html>.

2. Глазунова Н. И. Государственное (административное) управление : учеб. / Н.И. Глазунова. - М. : ТК Велби, Изд-во Проспект, 2006. – С. 47-59.

3. Ковбасюк Ю.В. Державне управління [Стаття] / Ю.В. Ковбасюк, В.Д. Бакуменко // Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011. - Т. 1 : Теорія державного управління / наук.-ред. колегія : В. М. Князев (співголова), І. В. Розпутенко (співголова) та ін. – 2011. – С. 157-159.

4. Планета Земля [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : http://alexandrine70.blogspot.com/2009_10_01_archive.html.

5. Сергеев В.С. Політичні мережі як форма взаємодії держави та громадянського суспільства (теоретико-методологічний аналіз) : автореф. дис. ... д-ра політ. наук : 23.00.01 / В.С. Сергеев ; Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара. – Д., 2011. – 32 с.

Новикова Ирина Петровна

СРАВНИТЕЛЬНО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ КОНСТИТУЦИОННЫХ ОСНОВ ОРГАНИЗАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ РОССИИ И УКРАИНЫ

Управление является неотъемлемой частью всех систем материального мира. Одним из самых распространенных и фундаментальных видов управления является государственное управление, представляющее собой практическое, организующее, регулирующее воздействие государства (через систему своих структур) на общественную и частную жизнедеятельность людей в целях ее упорядочения, сохранения или преобразования, опирающееся на государственную власть.

Определяющее влияние на характер действий, осуществляемых государственным управлением, оказывает его субъект – государство.

Сегодня значительная часть российских границ приходится на страны, появившиеся на политической карте мира после распада СССР. С ними Россию по-прежнему многое связывает: это и общее прошлое, и единое культурное пространство, и экономические связи, и интересы обеспечения национальной безопасности. В их ряду особое место занимает Украина.

Два государства связывает мощнейший культурно-исторический пласт, единое цивилизационное поле, базовыми характеристиками которого служат православная вера и братские восточнославянские языки. За годы независимости российско-украинские отношения претерпели эволюцию, связанную с процессами национально-государственного строительства, совершенствования правовой системы и системы государственного управления.

В настоящее время появилась необходимость сравнительно – правового анализа государственного управления России и Украины, определения концептуальных основ дальнейшей эволюции

государственного управления двух стран в условиях независимого развития.

Как было сказано ранее, государство является субъектом государственного управления, и для характеристики его необходимо рассматривать с позиций формы государства.

Россия и Украина по форме правления являются республиками, высшая власть принадлежит выборным органам - парламенту, президенту, носящим смешанный характер, т.е. сочетают черты парламентской и президентской республики. По форме государственного устройства - Россия является федерацией, с различными видами субъектов, Украина – унитарным государством, с автономной Республикой Крым. По политическому режиму оба государства можно отнести к демократическим странам, где система государственного управления осуществляется на основе принципа разделения власти на законодательную, исполнительную и судебную.

Система органов публичной власти Украины – это совокупность установленных Конституцией Украины органов государственной власти и местного самоуправления, обеспечивающих защиту прав, свобод и законных интересов граждан, безопасности государства и общества. Эта система состоит из системы органов государственной власти, в которую входят Президент, Верховная Рада, Кабинет Министров, министерства, государственные комитеты, центральные органы со специальным статусом - центральные органы исполнительной власти, местные государственные администрации - местные органы государственной исполнительной власти, системы государственных органов судебной власти, системы органов власти Автономной Республики Крым и системы органов местного самоуправления.

В Российской Федерации система государственного управления представлена 2 уровнями – федерации и субъекта федерации (структура систему государственного управления приобретает сложную конфигурацию, вовлекающую на демократической основе в управленческие процессы разнообразные государственные органы и компоненты общественной системы), местное самоуправление не

входит в данную систему, но является одной из основ конституционного строя российского государства. Наряду с государственной властью местное самоуправление является формой единой власти народа РФ.

Таким образом, Конституции России и Украины формируют и закрепляют отправные принципы построения системы государственного управления, механизмы реализации государственного управления, правового регулирования, являются базой всего законодательства и представляют собой акт, обладающий высшей юридической силой.

Список использованной литературы:

1. Конституция Российской Федерации [Текст]– М., «ТД ЭЛИТ-2000», 2002, - 32 с.

2. Федеральный закон от 6 октября 2003 г. N 131-ФЗ (ред. от 06 декабря 2011, с изм. от 07 декабря 2011) [Текст] «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации» (с изменениями от 25 декабря 2008 г.)//Собрание законодательства Российской Федерации от 06 октября 2003, N 40, ст. 3822

3. Конституция Украины от 28 июня 1996 года №254к/96-ВР. [Электронный ресурс]//Режим доступа: <http://zakon2.rada.gov.ua>

4. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления. Курс лекций. [Текст] Изд. 2-е, доп. – М.: Омега-Л, 2004 г. – 584 с.

5. Бархатова Е.Ю. Конституция РФ (с гимном России) + Постатейный комментарий к Конституции на CD-диске [Электронный ресурс].-М.:Проспект,2010. , 32 С.

Примоленна Любов Миколаївна

СКЛАДОВІ ТА ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ДЕМОКРАТИЧНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Взаємодія органів влади та громадських організацій, оптимізація їхньої співпраці на новому якісному рівні є одним із найважливіших напрямків удосконалення управління, що в остаточному підсумку сприяє демократизації суспільства, підвищенню якості життя населення. До національних пріоритетів має належати подальше формування та утвердження інститутів громадянського суспільства як основи нової, ефективної системи державного управління, максимально публічної і відповідальної, здатної до зворотної комунікації.

Держава перебуває на перехідному етапі розвитку, формування політичної еліти та інститутів громадянського суспільства маючи специфічні особливості. Система влади в Україні залишається поки ще досить закритою для громадян, а значення громадських організацій, асоціацій та груп громадян, зокрема тих, що об'єднують представників різних об'єктів соціальної політики у суспільно-політичному житті України досить суперечливе. Та саме роль організацій третього сектору, як визнануть фахівці, необхідна і важлива у формуванні сучасного громадянського суспільства в Україні, у становленні демократії, захисті прав і свобод громадян. Громадські організації, як структурний елемент громадянського суспільства, тісно пов'язані і взаємообумовлені з політичною системою суспільства. Адже політична система відображає інтереси різних суспільних верств, які безпосередньо, або через громадські, недержавні організації (НДО) взаємодіють із державою.

Різноманітним аспектам взаємовідносин громадянина та держави у своїх роботах приділили значну увагу Н. Макіавеллі, А. Фергюссон, Т. Пейн, Т. Гоббс, Д. Локк, Ж.-Ж. Руссо, визначили їх механізми та рівні взаємопроникнення. У сучасній західній філософсько-історичній традиції зазначеним проблемам приділили значну увагу К. Аллен, Г.

Алмонд, А. Арато, Р. Арон, Р. Дарендорф. У вітчизняній історіографії, присвяченій проблемам функціонування громадянського суспільства, його зв'язку, у тому числі із системою державного управління, доцільно відзначити роботи А. Колодій, М. Мокляка, М. Поповича, С. Телешуна, Л. Шкляра, І. Бойченка, В. Горбатенка, В. Кременя, В. Лісового, С. Грабовського, та ін.

Основна роль у здійсненні публічної та соціальної політик належить громадським організаціям, ефективність роботи яких вимірюється рівнем успішності презентації інтересів соціальних груп в процесі ухвалення політичних рішень та вмінням вступати у взаємодію з владою при виробленні та реалізації державної політики. Особливого значення набуває потреба консолідації усього третього сектора та вироблення спільної стратегії діалогу з владою (писав в своїй статті "Проблеми становлення публічної політики в Україні" В.Нікітін). Аналіз наукових джерел дає підстави відзначити досить високий рівень зацікавленості, що виявляють науковці та практики до проблем функціонування громадських організацій у різних сферах життєдіяльності суспільства, їх ролі у здійсненні соціальних змін. Проте недостатньо системних, цілісних праць, у яких би досліджувалися громадські організації як суб'єкти соціальної політики в Україні.

Однією з причин цього є політизованість громадського життя. Звідси – недооцінка ролі громадських організацій як перспективних повноцінних партнерів влади і комерційного сектора у розв'язанні соціальних проблем [2].

"Третій сектор" України сьогодні, перебуває в перехідному періоді розвитку, який характеризується інституційною неоформленістю та фінансовою нестабільністю, що спричиняє також і нестабільну діяльність громадських організацій. Більшість же функціонує від проекту до проекту, що, природно, послаблює їхню інституційну та фахову спроможність.

Також, ціла низка чинників утруднює перехід третього сектору на внутрішні джерела фінансування та для ефективної діяльності інститутів громадського суспільства:

а) відсутність прозорих механізмів отримання державних коштів;

б) податкове законодавство, яке не заохочує "другий сектор" до благодійництва;

в) законодавство створює перепони, які заважають громадським організаціям самим вести комерційну діяльність з метою фінансування своїх програм;

г) нестачі інвестицій у професійний розвиток;

д) бракує знань у членів громадських організацій з фандрейзingu, стратегічного планування, навичок управління, ефективних комунікацій як з потенційними донорами, так і з широким колом громадськості, замало компетенцій із залучення ресурсів та стратегування ;

е) інститутам громадянського суспільства бракує знань з мобілізації людей - волонтерів, працівників і директорів, вмінь залучати, мотивувати та розвивати та знань результативного менеджменту організаційної діяльності;

є) часто організації не є достатньо відкритими, про них важко знайти інформацію в Інтернеті, а веб сторінки давно не оновлювались, це негативно впливає на довіру громадськості до цих організацій;

ж) для спілкування та співпраці з іноземними донорами, не володіють достатнім рівнем знання англійської мови.

У дискусіях, які ведуться в неприбутковій сфері, часто можна зустріти досить неоднозначні оцінки представників громадського сектору, з яких складається колективний образ "будівельника громадянського суспільства", котрий часто не визнає своєї неефективності, непрозорості, вимагаючи цих характеристик у тієї ж влади чи бізнесу. Держава, в свою чергу, володіючи виключними компетенціями, повинна створити законодавчу базу, яка сприятиме виникненню і функціонуванню оптимального саморегулюючого громадського сектору із залученням до цього комерційного «другого сектору».

Досвід країн розвинутої демократії показує, що особливо велика відповідальність у період формування "третього сектору" лежить на структурах, які виконують регулятивні функції: правову, фінансову, організаційно-сервісну. Держава повинна створити законодавчу базу, що сприятиме виникненню й функціонуванню оптимального

саморегулюючого громадського сектору із залученням до цього "другого сектору" - комерційного. Таким чином, тільки в активній взаємодії українських державного, комерційного та громадського секторів може сформуватися демократичне українське суспільство [1].

Список використаних джерел:

1. Білецький В. "Мозкові центри" в США // Схід. - 2000. - №6.
2. Крутій О.М. Діалогова взаємодія органів державної влади та громадськості : [монографія]. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2008. – 236 с.
3. Малєєв В. Третій сектор у світі - кінець ХХ ст. // Голос громадянина. - 1997. - №4. - С.10-14.
4. Петровская Л. А. Теоретические и методологические проблемы социально-психологического тренинга. – М., 1982, – 168 с.
5. Посібник з участі громадськості. Проект «Голос громадськості» /Міжнародний центр перспективних досліджень ; за ред. Дж. Г. Холдарта,О. Захаренко ; відп. за вип. А. Аткинець; пер. з англ. Т. Дігтяр та І. Піонтівська. – К. : Дизайн-студія «iMedia», 2002. – 149 с.

ДОВЕРИЕ НАСЕЛЕНИЯ К ВЛАСТИ

И опросы общественного мнения, и мои собственные наблюдения говорят, что большинство граждан нашей страны не доверяют власти и ничего хорошего от нее не ждут. Причем недоверие проявляется ко всем структурам власти.

Попробую провести параллели между тем, как украинский народ должен жить и как он живет.

Согласно Конституции Украины: «Человек, его жизнь и здоровье, честь и достоинство, неприкосновенность и безопасность признаются в Украине наивысшей социальной ценностью»; «Обеспечение прав и свобод человека является главной обязанностью государства.»; «Права и свободы человека неотчуждаемы и нерушимы.»; «Каждый человек имеет право на свободу и личную неприкосновенность.»; «Обращение в суд для защиты конституционных прав и свобод человека и гражданина непосредственно на основании Конституции Украины гарантируется.»; «В Украине признается и действует принцип верховенства права.»

В 2012 году зафиксирован самый низкий процент оправдательных приговоров в украинских судах за последние годы – 0,2%, в то время как доля оправдательных приговоров в европейских странах составляет 15-20%. Нынешний показатель отечественной судебной системы по уровню оправдательных приговоров в два раза ниже, чем аналогичный показатель советского правосудия в 1937 году. Украинцам остается лишь надеяться на международную защиту собственных прав. Среди 47 стран, находящихся под юрисдикцией Европейского суда по правам человека, Украина стабильно входит в пятерку стран по числу нарушений прав своих граждан. Только 2012 году в европейский суд обратилось 10 500 наших граждан.

Очевидно, что при наличии формальных законодательных гарантий прав человека, украинцы страдают от безнаказанности чиновников, от бездействия закона и своеволия правоохранительных органов. Нередко можно наблюдать, как те, кто должен защищать права человека в нашей стране, зачастую оказываются главными их

нарушителями, не неся никакой ответственности. Многолетние социологические опросы, проводимые в Украине, свидетельствуют о прогрессирующем недоверии граждан к власти. По данным социологической службы Центра Разумкова на март 2013 года деятельность судов – полностью поддерживало 4,7% и не поддерживало 59,8%; деятельность милиции – соответственно 5,5% и 54,0%, органов прокуратуры полностью поддерживало 7,1% и не поддерживало 54,2% украинцев.

К сожалению это не все проблемы в структуре власти. Больше всего недоверия вызывают народные избранники. Это те люди, на которых каждый украинец возложил надежды на светлое будущее. Но, как правило, получив неприкосновенность большинство из них лоббируют только свои интересы. В Украине сложилась система олигархических кланов, которые за время независимости укрепили свои позиции в одном из наиболее благодородных и плодородных регионов бывшего Союза. Олигархи беспощадно грабят богатую страну, высасывая из нее все соки, выуживая экономические, природные и трудовые ресурсы.

А простому гражданину остается надеяться на то, чтобы покрепче избил разочаровавшего нас народного депутата в очередной потасовке при Верховной Раде. Количество просмотров таких стычек в интернете переваливает за 700 000. К примеру, инаугурация действующего президента набрала всего около 50 000 просмотров. Пора уже задуматься о том, что можно за счет рекламы в таких роликах пополнять бюджет страны.

Старая поговорка гласит: «Каждый народ достоин своей власти». И на примере Украины она еще как верна. В стране отсутствует национальная идея, граждане Украины разобщены. Для украинцев характерны низкая политическая культура (незнание законов, низкий уровень эффективности гражданского общества), высокая склонность к манипулятивности со стороны политических сил и СМИ. Население в основном, пассивно и ожидают благ со стороны власти. В обществе прогрессирует недоверие к своим согражданам и низкая готовность к солидарным действиям.

Народ позволяет и прощает беззаконие и бездействие со стороны государственных чиновников. Нужно понять, что без активного общественного влияния не произойдет никаких перемен в лучшую сторону.

Надо определиться чего мы хотим и по какому пути нам идти. А главное помнить, что спасение утопающих дело рук самих утопающих...

Список используемой литературы:

1. Аналитический центр Разумкова. Судебная система. Социологический опрос. Киев – 2013 г.
2. Держкомстат.
3. Конституция Украины.
4. Центр социальных исследований «СОФИЯ». Украинский характер. Характерные социально-психологические особенности населения Украины. Аналитический доклад. Киев – 2011 г.
5. Vlasti.net.

ОСОБЛИВОСТІ МІСЦЕВОГО ТА РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

У законодавстві під регіоном розуміють частину території України, яка володіє сукупністю природних, соціально-економічних, національних, культурних та інших умов. Кордони регіону можуть співпадати, а можуть і не співпадати з межами адміністративно-територіального поділу, або регіон може об'єднувати територію кількох одиниць. Це слід враховувати під час аналізу засад регіонального державного управління, оскільки галузеве управління не ізольовано від міжгалузевого й регіонального, вони доповнюють одне одного, тісно взаємодіють під час реалізації загальнодержавних і регіональних програм, здійсненні органами виконавчої влади своїх функцій у відповідних сферах.

Характерним для регіонального управління є те, що його здійснюють місцеві органи виконавчої влади, які діють у межах відповідних адміністративно-територіальних одиниць. Так, згідно з Конституцією АРК її виконавчі органи — Рада міністрів, міністерства, республіканські комітети, місцеві державні адміністрації тощо — самостійно здійснюють виконавчі функції на території автономії з питань, які віднесено законодавством АРК і України до їх компетенції. Обласні, районні, міські в Києві та Севастополі державні адміністрації виконують функції регіонального управління на підпорядкованих їм територіях, забезпечують реалізацію в області, районі, місті завдань соціально-економічного розвитку, виконання на місцях законів і актів, прийнятих Верховною Радою, Президентом і Кабінетом Міністрів України, а також зв'язок з органами місцевого самоврядування.

З метою правового, організаційного, матеріально-технічного забезпечення діяльності місцевих державних адміністрацій утворюють секретаріат, управління, відділи та інші структурні підрозділи, які входять до їх складу за принципом урахування особливостей місцевої інфраструктури. Приблизний перелік управлінь, відділів та інших служб місцевих адміністрацій, а також типові положення про них розробляє Кабінет Міністрів України, остаточну структуру апарату

визначає сама адміністрація, що теж є однією із засад регіонального управління. Регіональне управління виявляється в компетенції органів самоврядування відносно місцевих державних адміністрацій, які їм підзвітні та підконтрольні, в частині прийнятих останніми до виконання делегованих їм повноважень.

На регіональному рівні виконують свої функції підприємства й установи. Їх адміністрація безпосередньо, з урахуванням особливостей адміністративно-територіальних одиниць, здійснює управління трудовими колективами, спрямовує їх діяльність на виконання завдань виробничого, соціального та іншого характеру.

Основними принципами місцевого самоврядування, відповідно до Європейської хартії місцевого самоврядування, є принципи організаційної, правової та фінансової автономії органів місцевого самоврядування.

Діяльність місцевих державних адміністрацій ґрунтується на таких регіональних засадах: забезпечення однакового застосування законів на підпорядкованій території, особиста відповідальність керівників за стан соціально-економічного розвитку регіонів, поєднання загальнодержавних і місцевих інтересів, надання необхідної інформації громадянам, їх організаціям.

Місцеве самоврядування сприяє наближенню влади до народу, створенню гнучкого механізму місцевого управління з меншою бюрократією, ніж зацентралізованій системі управління. Це припускає розвиток місцевої демо-кратії, створення умов для самостійного вирішення населенням питань місцевого значення, підтримку ініціатив громадян, різних форм самоврядування.

Самоврядування ґрунтується на активності населення, усвідомленнім своєї відповідальності за управління місцевими справами. Велике значення для здійснення даної функції місцевого самоврядування має проблема гарантій прав громадян на подолання апатії і байдужості частини населення до питань організації і участі у самоврядуванні, вдосконалення форм і методів такої участі, а також діяльності органів місцевого самоврядування.

Основні принципи самостійності та самоврядності територіальних громад закладені в Європейській хартії місцевого самоврядування, що

рати-фікована Україною в 1997 р. З моменту ратифікації зазначеної Хартії пройшло вже 10 років, але багато положень цього документа в Україні повною мірою ще не реалізовані. Незважаючи на проголошений принцип само-стійності територіальних громад України, реальних механізмів забезпечення цієї самостійності вкрай недостатньо.

На сьогодні органи місцевого самоврядування України не мають достатніх повноважень для повноцінної діяльності на своїй території. Тут мається на увазі спроможність самостійного прийняття рішень, їх реалізація, а та-кож пошук необхідних ресурсів, що є необхідним для розвитку територіальних громад. У Європейській хартії місцевого самоврядування це підкреслюється особливо. Зазначається, що здійснення державних повноважень, як правило, повинно покладатися на органи влади, найбільш близькі до громадян.

В Україні вищезазначене питання остаточно не вирішено. Части-нов повноважень, якими мають бути наділені органи місцевої влади, зокре-м органи місцевого самоврядування, залишається в межах компетенції виключн органів влади національного (центрального рівня). Ті ж повноваження, щ належать до компетенції органів місцевої влади (органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій) чітко між ними не розмежовані.

Автор зазначає, що "залежно від статусу адміністративно-територіальних одиниць, співвіднесених із явищем місцевого самоврядування, територіальну децентралізацію державної влади можна класифікувати на децентралізацію у таких формах:

- місцевого самоврядування, що здійснюється на рівні адміністративно-територіальних одиниць первинного (базового) рівня;
- місцевого самоврядування, що здійснюється в межах звичайних адміністративно-територіальних одиниць, які перебувають між загальнодержавним та первинним (базовим) рівнями;
- територіальної автономії - регіонального самоврядування, що здійснюється в межах адміністративно-територіальних одиниць найвищого рівня.

Якщо проаналізувати зазначені принципи Хартії з точки зору того, як вони виконуються Україною, то висновок буде не на користь

Україні. Зокре-ма, принцип організаційної автономії органів місцевого самоврядування визначається можливістю зазначених органів самостійно формувати влас-ну структуру за рахунок коштів місцевих бюджетів. На сьогодні в Україні цього немає. Принципи фінансової та правової автономії визначають право та реальну можливість територіальних громад самостійно формувати місце-вий бюджет і створювати необхідну для цього власну нормативно-правову базу. До реалізації зазначеного Україні ще далеко. Реальної самостійності територіальні громади країни практично не мають. Наразі принципи пра-вової, фінансової, організаційної самостійності територіальних громад прак-тично не реалізуються. Це суттєво позначається не тільки на місцевому, а й на регіональному розвитку країни.

Основними проблемними питаннями, що заважають місцевому та ре-гіональному розвитку в країні, є:

- відсутність чіткого розподілу функцій та повноважень між органами місцевого самоврядування та органами місцевої виконавчої влади, що має бути забезпечено відповідним законодавством (Закони України "Про місце-ве самоврядування в Україні" та "Про місцеві державні адміністрації");

- недостатня можливість самостійності у прийнятті рішень органами місцевого самоврядування. Зокрема, що стосується формування місцевих бюджетів та спрямування їх витрат; можливості створювати додаткові по-слуги для населення в кількості, що визначатиме сам орган місцевої влади; право органів місцевого самоврядування (за власні кошти та під власну відпо-відальність) самостійно визначати власну структуру для того щоб ефектив-но виконувати свої функції.

На сучасному етапі розвитку місцевого самоврядування органам місце-вого самоврядування необхідно надати більш широкі повноваження, що зробить їх реальним суб'єктом територіального розвитку та вираження інте-ресів громад, їх дійсної самоорганізації та самоврядності, а місцевим дер- жавним адміністраціям винятково контрольно-наглядові функції за дотри-манням законодавства органами місцевого самоврядування та їх посадови-ми особами, за станом місцевого та регіонального розвитку тощо.

Отже, для вирішення вищенаведених проблем необхідно здійснити наступні кроки:

1. Внести відповідні зміни до чинного законодавства України. Зокрема, до законів України "Про місцеве самоврядування в Україні" та "Про місцеві державні адміністрації", що стосується:

- більш чіткого визначення повноважень і сфери діяльності органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій;

- забезпечення умов для реальної самостійності територіальних громад у вирішенні питань місцевого значення відповідно до Конституції України та Європейської хартії місцевого самоврядування.

2. Здійснити законодавчі зміни щодо чіткого розподілу повноважень між органами місцевої влади та об'єднати всі закони, що стосуються місцевого розвитку у "Муніципальний Кодекс", що дасть змогу уникнути нормативно правових суперечностей в окремих законах.

3. Забезпечити державну підтримку подальшого розвитку місцевого самоврядування в країні шляхом розробки та прийняття відповідної концепції розвитку самоврядності територіальних громад України у нових політичних умовах.

4. Створити умови для більш широкої участі місцевого населення у вирішенні питань місцевого значення.

Список використаних джерел:

1. Актуальні проблеми виконання законів України "Про місцеве самоврядування в Україні" та "Про місцеві державні адміністрації" / за заг. ред. В. В. Кравченка. - К. : Атіка.

2. Батанов О. В. Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні : монографія / О. В. Батанов ; за заг. ред. В. Ф. Погорілка. - К.

3. Борденюк В. І. Місцеве самоврядування та державне управління: конституційно-правові основи співвідношення та взаємодії : монографія / В. І. Борденюк . -К. : Парламс.

ПРОБЛЕМИ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ НАСЕЛЕННЮ

Створення зручних і доступних умов для отримання приватними особами адміністративних послуг є однією з головних задач, що має вирішуватися органами державної влади та місцевого самоврядування. Адже саме за якістю послуг кожен громадянин оцінює турботу влади про нього. Реалізація цієї задачі особливо актуальна для України, де система надання адміністративних послуг є непрозорою, нерациональною та такою, що невраховує інтереси громадян.

Важливим є те, що багато новацій щодо покращання якості надання адміністративних послуг можуть впроваджуватися за власною ініціативою міських голів та інших керівників органів публічної адміністрації і не потребують зміни законодавства чи особливої підтримки центральної влади.

Практика надання адміністративних послуг в Україні виявляє чимало проблем на шляху отримання таких послуг споживачами. Це підтверджується не лише особистим досвідом більшості громадян, але й даними спеціальних досліджень. Зокрема обслуговуванням в органах влади та наданими послугами є незадоволеною більшість населення (54% опитаних – переважно або повністю незадоволені) [1].

Двома найбільшими проблемами в сфері адміністративних послуг на сьогодні є складність процедури отримання таких послуг і довготривалість строків їх виконання. Саме це змушує і громадян, і бізнес вдаватися до корупції і обходити закон, щоб задовольнити свої життєві потреби. Часто замість однієї повноцінної послуги органи державної влади намагаються її подрібнити на 5–6 мізерних послуг. Усе це робиться для того, щоб узяти більше грошей з кожної послуги.

Серед найбільш значущих проблем сфери адміністративних послуг:

1. Складність процедур, багато « послуг»
2. Довготривалість строків
3. Розпорошеність офісів з надання адміністративних послуг (предметна і територіальна). Адже навіть для отримання однієї

адміністративної послуги особа часто мусить особисто відвідати кілька органів, які, як правило, знаходяться в різних частинах міста.

4. Обмеженість і незручність для громадян « прийомних годин ». Як правило, режим роботи адміністративних органів збігається з загальним робочим графіком більшості населення. Також існує практика прийому споживачів адміністративних послуг два-три рази на тиждень протягом кількох робочих годин. Прийняття замовлень, видача документів, консультування споживачів адміністративних послуг тощо здійснюється лише у ці прийомні години.

5. Черги. Споживачів дуже дратують черги до органів влади, перекладання на них обов'язків зі збирання довідок і погоджень, тобто громадяни у нас виконують роль кур'єрів органів влади, роблять те, що в нормальних державах чиновники виконують самостійно.

6. Невпорядкованість прийому відвідувачів

7. Нечемність в обслуговуванні. Частими є випадки некоректного поводження з громадянами, зневаги до їхньої людської гідності. Окремі службовці досі сприймають свою посаду як мандат « на керування » і не відчують морального зобов'язання перед платниками податків, які цей державний апарат і утримують.

8. Перекладання на споживачів послуг обов'язків зі збирання довідок і погоджень

9. Непрозорі та часто необґрунтовані платежі

Значною проблемою, на думку споживачів адміністративних послуг, є також відсутність належної інформації щодо того, до якого адміністративного органу потрібно звернутися за наданням тієї чи іншої адміністративної послуги, адреси його місцезнаходження, контактних телефонів, режиму роботи тощо. Це повною мірою стосується і питання консультування. Частими на сьогоднішній день є ситуації, коли за службовими телефонами необхідного адміністративного органу або не можна додзвонитися взагалі (постійний сигнал « зайнято » або ніхто не відповідає), або ж повідомляється, що « консультації телефоном не надаються ».

Проблемою є відсутність бланків та інших формулярів, які повинні заповнюватися споживачами адміністративних послуг. Фактично так склалося, що різні формуляри (бланки) нині

розповсюджуються лише за окрему плату (як так звана «платна послуга»), або ж продаються суб'єктами господарювання в приміщенні адміністративного органу.

Практика надання адміністративних послуг в Україні свідчить про гостроту проблеми відсутності альтернативних способів звернення до адміністративних органів за адміністративними послугами [2].

Щоб здійснити реформу у сфері адмінпослуг, спростити процедуру з отримання послуг, у 2012 році було ухвалено Закон «Про адміністративні послуги», яким передбачено підготувати перелік адміністративних послуг та плату за їх надання.

Поліпшити якість надання адміністративних послуг шляхом :

- підвищення рівня обізнаності громадян про надання адміністративних послуг;
- запровадження стандартів надання послуг (час очікування, час обслуговування, тощо);
- зменшення кількості вхідних документів для подачі замовником послуги;
- зменшення строків надання послуг;
- спрощення процедур багатьох послуг.

Отже, прийняття систематизованого закону, який встановлюватиме визначений перелік можливих послуг та органів, які їх надають, фіксований розмір оплати надання послуг, чіткий перелік необхідних документів, встановлення терміну розгляду заяв, може вирішити існуючі проблеми.

Список використаних джерел:

1. Корупційні ризики надання адміністративних послуг та контрольно-наглядової діяльності в Україні / [Ігор Коліушко, Віктор Тимошук, Олександр Банчук та ін.; Ірина Бекешкіна]; Центр політико-правових реформ. Фонд « Демократичні ініціативи». – К.: СПД Москаленко О.М., 2009. – 196 с.

2. Тимошук В. Адміністративні послуги: Посібник / [В. Тимошук]; Швейцарсько-український проект « Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO» . – К.: ТОВ « Софія-А» . – 2012. – 104 с. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : http://despro.org.ua/media/articles/06_book_blok.pdf

ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ У ПРОЦЕСІ ЕВОЛЮЦІЇ ПОЛІТИКО-АДМІНІСТРАТИВНОЇ СИСТЕМИ

Великобританія завжди відігравала провідну роль у становленні демократії та формуванні системи публічного управління на високому рівні. У процесі еволюції політико-адміністративної системи значних змін зазнала і система публічного управління.

Сучасна система публічного управління Великобританії створена на базі публічного адміністрування, яке спирається на засади громадянського суспільства, демократичні цінності й основи правової держави і саме тому в практиці зарубіжної науки публічного адміністрування є досвід, який можна використовувати при реформуванні системи державного управління нашої держави.

Публічне адміністрування – це цілеспрямована взаємодія публічних адміністрацій з юридичними та фізичними особами з приводу забезпечення реалізації законів та підзаконних актів і виконання частини основних функцій: орієнтуючого планування, що визначає бажані напрямки розвитку, створення правових, економічних та інших умов для реалізації інтересів учасників взаємодії, розподілу праці, кооперування та координування діяльності, моніторинг результатів.

На ефективність структури політико-адміністративної системи впливають такі фактори як довершеність правової бази, врахування соціокультурних особливостей країни, матеріально-технічне забезпечення та спроможність до впровадження інновацій і стабілізації системи управління.

Політико-адміністративна система Великобританії є системою нового антрепренерського (ринкового) типу, яке ґрунтується на принципах розподілу політики та обслуговування, перевірки якості та ефективності роботи ринком, орієнтації на потреби клієнта, контроль результатів роботи, контрактної системи найму та оплата за

результатом. Уряд відіграє роль своєрідного каталізатора. Це дуже поширено у Великобританії. Нова модель передбачає децентралізацію. Уряд надає місцевим співтовариствам можливість вирішувати свої проблеми самостійно та проконтролювати ступінь задоволеності потреб місцевого населення.

Всі графства і міста Великобританії обирають свої Ради, які формують постійні адміністративні комітети, відповідальні кожен за свою конкретну сферу управління. Ці Ради управляють поліцією, освітою, охороною здоров'я і соціальним питаннями. Центральна адміністрація має право у будь-який момент втручатися в місцеві справи і виправляти рішення місцевих властей на свій розсуд.

Але на практиці таке відбувається лише в надзвичайних випадках, оскільки британці високо цінують місцеву автономію. Центральна адміністрація британського уряду очолюється сьогодні постійним секретарем (професійний адміністратор), йому допомагають багаточисельні помічники, заступники і службовці на нижчих рівнях адміністративного управління [1, с. 148].

Уряд передає виконавчі функції, а саме надання послуг населенню некомерційним, громадським організаціям, залишаючи за собою функції контролю та планування загального напрямку робіт.

Історично в Англії склалися чотири основні форми контролю над системою адміністративно-державного управління: парламентська, судова, система адміністративних трибуналів і інститут парламентського уповноваженого [1, с. 152].

Публічне адміністрування Великобританії розвивається на засадах публічного менеджменту та належного урядування [3]. Провідні принципи концепції належного урядування такі: верховенство права (означає правову сталість і передбачуваність управлінських дій та рішень, які базуються на законі); відкритість та прозорість (забезпечує можливість нагляду за державною адміністративною діяльністю, її результатами на предмет їх відповідності існуючим правовим нормам); підзвітність органів державного управління судовим органам та вищим адміністраціям (передбачає дотримання верховенства права в управлінській діяльності); продуктивність у використанні державних

ресурсів та ефективність впровадження державної політики. Задля їх реалізації уряд Великобританії здійснив ряд програм («Конкуренція за якість», «Хартія для громадян», «Поліпшення управління в уряді: наступні кроки» [2], «Біла книга модернізації уряду», «Електронні громадяни, електронні документи, електронний уряд. Стратегічна концепція надання публічних послуг в інформаційну епоху» [4] та ін.).

Підводячи підсумки, необхідно зазначити, що система публічного адміністрування Великобританії у процесі еволюції політико-адміністративної системи постійно розвивається і на сьогодні відповідає таким важливим параметрам: орієнтація на споживача та результати діяльності; громадянин виступає як суб'єкт, а не слухняний об'єкт управління; повага та близькість публічних адміністрацій до громадян та їх організацій і контакт, співробітництво з ними; контроль за діяльністю публічних адміністрацій здійснюється не тільки «зверху», але й «знизу».

Список використаних джерел:

1. Василенко И.А. Административно-государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия. – М.: 2001.- 200 с.
2. Зинченко Г.П. От администрирования к менеджменту (Опыт реформирования государственной службы в Великобритании) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pavroz.ru/zinchenko-reforming.html>
3. Public management and governance. Edited by Tony Bovaird and Elke Löffler. - 2005.
4. Бережний В.О. Реформування державного управління у Великобританії. // Теорія та практика державного управління. – 2010. - № 2.

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР

Публічне адміністрування (public administration) протягом ХХ ст. розвивалось як невід’ємна частина політичної науки у відриві від предметного поля і підходів, розроблених у менеджменті [1].

Класична теорія менеджменту у державному секторі реалізувалася на практиці через модель публічного адміністрування (англ. – public administration), неокласична теорія менеджменту – через модель публічного управління, сучасна теорія менеджменту – через модель нового публічного управління (англ. – new public management)

Упровадження до сфери суспільного управління ринкових методів і підходів є досить чітко вираженою тенденцією у процесах адміністративних реформ. Це пов’язано з намаганням подолати монополію центральних і місцевих органів влади й управління в наданні управлінських і громадських послуг населенню шляхом залучення до цих процесів приватного сектора (а в багатьох випадках – і неурядових неприбуткових організацій). Одним із головних мотивів цього напрямку реформ є підвищення якості послуг шляхом передачі приватному сектору всього того, що може бути ним краще зроблено, ніж державними організаціями, і створення конкурентного середовища при отриманні права надання послуг. До шляхів у налагодженні партнерства з приватним сектором відноситься робота за контрактами.

Програма розвитку ООН послуговується визначенням, запропонованим американським ученим Джеєм М.Шавріцом у Міжнародній енциклопедії державної політики та адміністрування: “Публічне управління – це галузь практики та теорії, яка є ключовою для публічного адміністрування та зосереджена на внутрішній діяльності державних установ, зокрема на вирішенні таких управлінських питань, як контроль, керівництво, планування, організаційне забезпечення, забезпечення інформаційними технологіями, управління персоналом, та оцінка ефективності” [4].

Термін “публічне управління” (англ. public management), який замінив термін “публічне адміністрування” (англ. public administration), вперше використовує англійський державний службовець Десмонд Кілінг у 1972 р. [2, с. 15]. “Публічне управління – це пошук у найкращий спосіб використання ресурсів задля досягнення пріоритетних цілей державної політики” [2, с. 15] (визначення Кілінга). Поява нової форми управління у публічній сфері була спричинена потребою модернізувати організаційні структури і процедури, які вони використовують, для того, щоб усі інституції публічної сфери працювали краще. Публічне управління стосується ефективного функціонування всієї системи політичних інституцій.

В усіх сучасних державах застосовується одна з трьох основних моделей публічної служби – кар’єрна, посадова та змішана, що поєднує елементи кар’єрної та посадової моделей. Більшість країн Європейського Союзу і власне Європейський Союз побудували свою публічну службу за принципом кар’єрної моделі. Це передусім Франція, Німеччина, Данія та Іспанія. Посадова модель діє в Швеції, Нідерландах, змішана модель отримала поширення в Італії, Великій Британії. Серед нових членів ЄС є як прибічники кар’єрної моделі (Болгарія, Кіпр, Румунія, Словаччина, Словенія), так і змішаної (Латвія, Литва, Мальта, Польща, Угорщина, Чехія). Винятком є Естонія, де запроваджена посадова модель [3, с.27 – 28].

Будемо виходити з того, що в європейському дискурсі поняття «публічне (державне) управління» охоплює три виміри: урядування (governance) як процес колективного вироблення та реалізації стратегічних рішень на основі механізмів консенсусу формування й узгодження політики та координації дій ключових учасників; адміністрування (administration) як чіткий розподіл повноважень і обов’язків між учасниками процесу та інформаційно-комунікативне забезпечення вертикальної та горизонтальної координації дій між суб’єктами врядування; менеджмент (management) як сукупність процесів, що спираються на інституційну основу адміністрування і спрямовані на забезпечення виконання стратегічних рішень, прийнятих у системі врядування, за рахунок використання раціональних управлінських технологій, методів, засобів і форм управління.

Звичайно, на практиці жодна з європейських країн сьогодні не має тієї чи іншої моделі публічної служби в чистому вигляді. У кожній із домінуючих моделей присутні елементи іншої. Так, у Франції існують категорії посад держслужбовців центральних органів влади та органів місцевого самоврядування, які наймаються за принципами посадової публічної служби – за контрактом, або за угодою (члени та директор кабінету міністрів, генеральний директор у мерії тощо). У Нідерландах та Швеції окремі категорії службовців, як працівники дипломатичного корпусу, та поліція наймаються за принципами кадрової служби. Але існування певної категорії посад, які не відповідають загальноприйнятим нормам, не є підставою для класифікації тієї чи іншої публічної служби як змішаної, оскільки існування цих посад є законодавчо оформленим винятком з правил, а не нормою.

Незважаючи на динамічний розвиток теорії публічного адміністрування, залишається немало відкритих наукових проблем: про оптимальне співвідношення централізації та децентралізації; раціональна ієрархія відносин у системі державного адміністрування; розподіл влади між державою і органами самоврядування, ефективність і якість державного управління тощо. Але головною науковою проблемою залишається адаптація світового досвіду, накопиченого теорією публічного адміністрування, до національних умов розвитку держави.

Список використаних джерел:

1. Мальковская И. А. Трансформация государства и эволюция публичного администрирования в условиях глобализации (актуализация европейского опыта для России) / И. А. Мальковская // Вестник Российского университета дружбы народов. – 2006. – № 8. – С. 27–43. – Режим доступа : www.humanities.edu.ru/db/msg/81505.

2. D. Management in Government / D. Keeling (1972), London: Allen & Unwin.

3. Зіллер Ж. Політико-адміністративні системи країн ЄС. Порівняльний аналіз / Ж. Зіллер; пер. з фр. В. Ховхуна. – К. : Основи, 1996. – 418 с.

4. Глосарій Програми розвитку ООН. – Режим доступу : <http://www.unpan.org/Directories/UNPublicAdministrationGlossary>.

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Сайти соціальних мереж є платформами, які з'єднують людей і дозволяють їм залишатися завжди на зв'язку та отримувати інформацію про події з життя своїх друзів. Найпопулярніші сайти, такі як Facebook, ВКонтакте, Однокласники дозволяють користувачам обмінюватися коментарями, посиланнями, фотографіями, відео та багато іншого. Професійні соціальні мережі, такі як LinkedIn, пропонують розділи для пошуку роботи, рекомендацій та резюме.

Сайти соціальних мереж, зробити його легким для членів спілкуватися з іншими людьми, які мають схожі інтереси або приналежністю, і встановити контакт мереж. Багато інструменти, такі як обмін фотографіями (наприклад, Instagram) або на основі визначення місця розташування послуг (наприклад, Foursquare) тепер включають функції соціальних мереж [1]. У першому кварталі 2012 року соціальні мережі стали найпопулярнішою в Україні послугою в інтернеті. Про це йдеться в дослідженні GfK. «ВКонтакте», Facebook і «Однокласники» відвідує регулярно 52% інтернет-аудиторії країни станом на 1 квартал. У абсолютних цифрах це 7,62 млн (з обліку, що загальна аудиторія склала 14,71 мільйонів чоловік, що становить 38% дорослого населення країни).

У першому кварталі соціальні мережі вперше потіснили за популярністю послугу e-mail, яка була абсолютним лідером з 2009 року. Примітно, що в 2009 році регулярних користувачів соцмереж було всього 26% від загальної аудиторії або трохи більше 2 млн чоловік [2]. За даними статистики, в 2013 році українська інтернет-аудиторія становить 15,5 млн користувачів [4]. Загалом це складає більше 12 мільйонів користувачів соціальних мереж.

Близько 55% користувачів відвідують соціальні мережі щодня, а близько 31% активних інтернет-користувачів роблять це кілька разів на тиждень. Найбільш поширеними цілями відвідування соціальних мереж є спілкування з друзями, пошук нових друзів, завантажування і

перегляд фотографій, а також обмін інформацією з професійних питань, участь в різних інтернет-співтовариствах, завантаження мультимедійних файлів.

В умовах активного впливу інформаційного середовища на життя громадян, уряд повинен приділяти більше уваги потенційним можливостям використання соціальних мереж. Саме через активне використання громадянами цих ресурсів, держава має змогу активно взаємодіяти з громадськістю. Ці методи є ефективними і дієвими.

У мешканців України, як користувачів соціальних мереж, в той же час є деякі побоювання з приводу конфіденційності даних, таємниці листування, поширення комп'ютерних вірусів. Крім того, інтернет-користувачі мають типову невпевненість в тому, що спілкуються з тією особою, чії дані представлені на сайті. Найільше за конфіденційність особистих даних переживає молодь. [5]

Слід зазначити, що метою електронного уряду є не тільки інформування громадян та надання адміністративних послуг, а й реалізація механізмів впливу як держави на громадскість, так і громадскості на прийняття державних рішень. Одним з таких механізмів, наприклад, є електронна петиція. Веб-платформи Е-петицій дозволяють громадянам легко створювати і підписувати петиції, що є обов'язковими для розгляду урядом з прийняттям рішень з цілої низки питань. Як правило, уряд зобов'язується розглянути петицію, яка досягає певної кількості підписів. Цей, здавалося б простий і інтуїтивно зрозумілий, механізм може служити потужним інструментом, який дає можливість громадянам висловити свої вимоги, а також брати участь вирішенні питань, які важливі для них.

Є багато питань: як уряд та громадянське суспільство можуть скористатися перевагами електронної петиції, розробки електронних петицій в різних країнах з урахуванням місцевих специфік, обговорення передового досвіду і проблем реалізації, як оцінити вплив електронних петицій.

Експерти з Великобританії і США поділилися своїми поглядами на технологію електронних петицій на основі досвіду своїх країн.

Отже, які електронної петиції у Великобританії? Електронна петиція є доступним для використання способом впливати на уряд і

парламент у Великобританії. Ви можете створити електронну петицію з тих питань, за які несе відповідальність уряд, і якщо він отримує принаймні 100 000 підписів, то він буде розглядатися на дебатах в Палаті громад. [6]

Сьогодні на сайті HM Government є майже 6000 відкритих електронної петиції. Більшість з них мають велике соціальне значення, і спрямовані на вирішення реальних проблем громадян.

Беручи до уваги велику кількість підходів до реалізації взаємодії громадянського суспільства та держави у контексті e-government, один факт є очевидним: інтеграція соціальних мереж та державних комунікативних ініціатив є найбільш ефективним шляхом залучення широкої аудиторії активних інтернет-користувачів.

Як ми бачимо, технології соціальних мереж і механізм електронних петицій може бути хорошим способом для розвитку громадянського суспільства в Україні, розширення впливу інформаційного суспільства. Це вимагає багато роботи з розвитку законодавчої бази, створення і впровадження безпечних веб-платформ.

Список використаних джерел:

1. Helping agencies deliver a great customer experience. [електронний ресурс] // – Режим доступу <http://www.howto.gov/social-media/social-networks>

2. Статистика роста аудитории популярных социальных сетей в Украине, 2012. [електронний ресурс] // – Режим доступу http://www.artdesign.ua/Statistika-rosta-auditorii-populyarnykh-sotsialnykh-setey-v-Ukraine_194.html.

3. SoftUkraine. Analysis of the use of social networks in Ukraine, 2011. [електронний ресурс] // – Режим доступу <http://softukraine.com.ua/blog/social-networks-in-ukraine/>.

4. Statistics Internet audience in Ukraine in 2013 [електронний ресурс] // – Режим доступу <http://gendolf.info/uanet-2013/>.

5. Social networks in Ukraine [електронний ресурс] // Wikipedia – Режим доступу http://ru.wikipedia.org/wiki/Социальные_сети_на_Украине.

6. E-petitions – create and sign petitions online [електронний ресурс] // HM Government – Режим доступу <http://epetitions.direct.gov.uk/>.

ВИБОРИ ЯК ДЕМОКРАТИЧНИЙ МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ СІЛЬСЬКИХ, СЕЛИЩНИХ РАД В УКРАЇНІ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ

Сьогодні у сучасному суспільстві переважають два основних шляхи, з допомогою яких здійснюється кадрове забезпечення представницьких органів місцевого самоврядування – призначення та вибори. Отримання певної посади чи вотуму довіри відбувається на основі встановлених привілейованою групою або цілим суспільством критеріїв, що відповідають вимогам певної культурно-історичної епохи та її автентичним традиціям [1].

Варто зауважити, що вибори є однією із форм безпосередньої участі громадян в управлінні місцевими справами шляхом формування органів місцевого самоврядування та їх персонального складу.

Гуманізм епохи Відродження та прогресивні ідеї європейських революцій кінця XVI-XIX ст. зробили значний вплив на подальший суспільний розвиток. Дедалі частіше мотивом обрання чи призначення людини на певну посаду починають служити не титули, а природжені здібності та професійна компетентність [1, с. 134].

Визначне місце серед українських традицій місцевого врядування посідає інститут виборів, що суцільною ниттю пронизав всю вітчизняну історію. Його першопочаток заходиться ще у вічевій формі врядування та сягає часів Київської Русі [2]. Саме з допомогою віча обиралися посадові особи місцевого врядування, вирішувалася низка важливих суспільних та громадських питань.

Встановлені для «посадових» осіб каденції тривали близько 3 років, хоча траплялися й коротші терміни. Характерною особливістю було те, що в кожному з регіонів керівників територіальних громад називали по-різному: старости, війти, отамани, солтиси тощо. У селах Карпатського регіону довгий час визначальним залишалося Волоське право, яке зберегло звичаєві норми часів Київської Русі, що проявлялося навіть у назві очільника громади – князя. Запровадження

Волоського права здебільшого практикувалося у шляхетських селах. В поселеннях, що перейшли від руського права до німецького, найвищий посадовець територіальної громади носив назву солтис або війт. Стосовно Закарпаття, то тут найвищою посадовою особою громади вважався біров або ж тівун [1, с. 134].

Шляхом виборів також визначалися і громадські слуги, яких обирали на допомогу очільникові громади. На Лівобережжі до їх числа належали соцькі і десятники (десяцькі), а також наглядачі за громадськими спорудами і майном, пастухи селянської худоби. На Поділлі громада обирала десятників, ланкових (охоронців селянських посівів та врожаю), пастухів, сторожів. У Карпатах на допомогу війту обирали двох присяжних, які мали проводити облік податкових надходжень, громадської власності та селянського майна, виконувати поліцейські функції [3]. Згодом подібна традиція поширилася й на інші регіони України. Після реформ 60-х рр. XIX ст. в Російській імперії функція охорони громадського правопорядку на рівні села здійснювалася виборними посадовими особами органів місцевого самоврядування – соцькими та десяцькими [4, с. 10].

Особа обрана в результаті виборів до відповідного органу місцевого самоврядування перед вступом на посаду зобов'язана була прийняти присягу, яка вважалася непохитною цінністю наших предків. Обранець громади присягав «на хрест», давав слово чесно служити громаді, не допускати свавілля, виконувати волю сходу, копи, віча. Подібна процедура присяги також поширювалася на присяжних, соцьких, десяцьких, чабанів, пастухів тощо. Про достатньо високий рівень демократизації українських громад свідчать випадки виносу вотуму недовіри та зміни сільських керівників. В історії сільського врядування були випадки, коли громада переобирала головного урядника, який не виправдовував довіри або притягувала його до судової відповідальності. В разі відсутності чи хвороби керівника громади виконання його обов'язків покладалося на одного із присяжних або десятників [3].

Етнонаціональною особливістю у проведенні волевиявлення територіальних громад було те, що голосування відбувалося у

відкритому режимі (на широкому майдані чи галявині, шляхом підняття рук чи підкидання шапок). Виборці бачили своїх обранців, знали їхні уподобання і прагнення. Це давало робити якісний і зрозумілий вибір. Кожен представник територіальної громади мав змогу безпосередньо звернутися до обранця із своїми пропозиціями, зауваженнями, проханнями чи побажаннями [1, с. 135]. В цьому контексті відкритість сприймалася як механізм здійснення врядування, запорука його публічності та ефективності.

Підсумовуючи вищенаведене, можна зробити висновок що формування органів місцевого самоврядування в Україні відбувалося через інститут виборів та має давні традиції. В історії формування органів сільського врядування вибори залишалися основним легальним та легітимним джерелом набуття повноважень і означали не тільки преференції, але й відповідальність, наявність безпосереднього комунікативного зв'язку, що був запорукою довіри та своєрідною формою контролю з боку громади. Житель громади добре знав кого обирає, його плани та задуми і, головне, чи виконує обранець свої головні обов'язки – справно служити територіальній громаді та в її інтересах.

Однак, у сьогоднішніх умовах законодавство України не містить норм, що зобов'язують кандидатів йти на діалог з виборцями. Законом України «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» навіть не передбачено вимоги приналежності кандидатів до відповідної територіальної громади, відсутні норми обов'язкової попередньої підтримки та наявності передвиборчої програми у кандидатів.

У зв'язку з цим, вибори стають виключно механізмом набуття владних повноважень та не забезпечують принципу якісного врахування інтересів громади. Діючий порядок формування сільських, селищних рад зводить до мінімуму інститут відповідальності майбутніх обранців перед громадою, оскільки кожен з них йдучи на вибори не залучався попередньою підтримкою громади, публічно не оприлюднював свої майбутні плани перед громадою.

Отже, законодавче закріплення вимог про обов'язкову приналежність кандидатів до відповідних територіальних громад, публічне оприлюднення кандидатами планів і задумів, наявність у кандидатів петиції про на власну підтримку з боку громади відповідали б традиціям української демократичної системи та забезпечили б ефективне формування інститутів представницької влади на місцях.

Список використаних джерел:

1. Віліжінський В.М. Вибори як демократична традиція формування кадрової еліти українців [Текст] / В.М. Віліжінський // Стратегія державної кадрової політики – основа модернізації країни: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. за між нар. участю, 31 трав. 2012 р.: до 15-річчя галузі науки «Державне управління». – К.: НАДУ, 2012. – с. 133-135.

2. Дробот І.О. Гарантування місцевого самоврядування: теоретично-методологічний аспект [Текст] : Монографія / І.О. Дробот. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2006. – 252 с.

3. Макарчук С.А. Етнографія України [Електронний ресурс] : Навч. посіб / С.А Макарчук. – Львів, 2004. – Режим доступу: http://www.ebk.net.ua/Book/history/makarchuk_eu/part15/1502.htm

4. Петровська Н.В. Сільське самоврядування на землях Лівобережної України у другій половині XIX на початку XX ст. [Текст]: автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Н.В. Петровська. – Одеса, 2009. – 21 с.

ПОЛІТИКО-УПРАВЛІНСЬКІ ВІДНОСИНИ ЯК СКЛАДОВА ПУБЛІЧНОГО ВРЯДУВАННЯ

Удосконалення сучасної системи управління породжує необхідність модернізації системи державного управління з метою створення ефективного та дієвого державного апарату, здатного вчасно реагувати на соціально-економічні ризики та вимоги демократичного суспільства. Результативність діяльності державного механізму неможлива без максимальної функціональності кожної із його складових. В цій сфері виникає проблема пошуку оптимальної моделі взаємовідносин державного управління та власне політики. Під публічним врядуванням науковці розуміють вид організаційно-розпорядчої діяльності, спрямованої на підготовку та впровадження рішень. У контексті зазначених питань варто зупинитися на розгляді зв'язків між повноваженнями глави виконавчої влади, задекларованими в конституції, та публічною владою, яка представлена політичними партіями та законодавчими органами [0]. Серед пріоритетних питань становлення публічного врядування на першому плані є проблеми співвідношення управління та політики. У цьому контексті важливого значення набувають такі складники політико-управлінських відносин, як політичний контроль над державним управлінням, підзвітність держави громадянам та участь суспільства у здійсненні політики. Для визначення шляхів подальшого розвитку у цій царині важливим є аналіз зарубіжного досвіду політико-управлінських відносин.

Прикладом взаємодії надзвичайно потужної індивідуальної виконавчої влади та законодавчого органу є досвід Сполучених Штатів Америки. Для американської наукової думки в сфері державного управління характерний дихотомічний поділ політики та управління. Протягом тривалого часу питання дихотомічного розподілу політики та управління були одними із найбільш дискусійних, оскільки в основі проблеми лежить характер взаємодії адміністративного апарату,

політичної складової державного управління та інститутів громадянського суспільства.

Нові моделі політико-управлінських відносин визнають необхідність взаємодії адміністративної та політичної складових. Ця модель базується на твердженні, що політики та управлінці повинні об'єднатися на взаємовигідних умовах для досягнення однієї мети. Така взаємна доповнюваність компонентів державного управління базується на:

- взаємозалежності політичної та адміністративної складових, яка не обмежує коло їх повноважень;

- обов'язковості політичного контролю та зобов'язань формувати та реалізовувати соціально орієнтовану внутрішню політику;

- аналізі політичних кроків через залучення фахівців адміністративного апарату системи державного управління.

Для досягнення поставленої мети політики та управлінці виконують свої функції в одній сфері, завдання їх перетинаються, але різняться підходами до аналізу наслідків впровадження політико-управлінських рішень.

У взаємодії політичної та адміністративної складових системи державного управління США прослідковується застосування менеджерської відповідальності та політичного контролю: органи державної влади, маючи традиційні формально-бюрократичні зв'язки, тяжіють до встановлення зв'язків неформальних. Суть менеджерської моделі відповідальності та політичного контролю на думку Український науковець, професор Голубь В.В., полягає у зміщенні акцентів системи адміністративного й політичного контролю з бюрократично зорієнтованого на політичний. Варіанти менеджерської моделі політичного контролю та відповідальності в системі державного управління є більш гнучкими, реалістичними та набувають політичних рис [0, с. 82].

Особливо складним завданням удосконалення політико-управлінських відносин України є інституційні зміни структури державної влади у взаємозв'язку із політичними відносинами. Основою злагодженої роботи державного управління, як механізму є

гармонійна взаємодія складових системи державного влади та громадянського суспільства.

Міжнародний досвід формування та організації діяльності парламентів може бути корисним для України, особливо у частині розподілу функціональних повноважень між адміністративними та політичними компонентами системи державного управління. Проте потрібно не просто копіювати форми організації діяльності інших держав, необхідно враховувати національну специфіку, рівень зрілості політичної структуризації суспільства та розвиток самих політичних об'єднань. Подальший розвиток державного управління передбачає необхідність запровадження дієвої узгодженості всіх компонентів врядування як це відбувається в демократичних країнах.

Список використаних джерел:

1. Голубь В. В. Політико-адміністративні реформи як реалізація нової управлінської парадигми: європейський вимір і Україна: навч.-метод. матеріали / Валерія Голубь. - К.: НАДУ, 2009. - 52 с.

2. Колодій А.Ф. Публічне врядування і публічне адміністрування // Енциклопедія державного управління : у 8 т. Т. 8 : Публічне врядування / наук.-ред. кол. : В. С. Загорський, С. О. Телешун [та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Львів. регіон. ін-т держ. упр. – К. : НАДУ ; Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. – С. 488-491.

3. Становлення парламентаризму в Україні: на тлі світового досвіду : монографія / П. Кислий, Ч. Вайз. - К. : Абрис, 2000. - 416 с.

НАПРЯМ 2

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Андреев Сергій Олександрович

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРАВОВОЇ ОСВІТИ МАГІСТРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДЕРЖАВНА СЛУЖБА»

Відповідно до п. 6 Положення про систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07.05.2010 № 564, підготовка магістрів державного управління передбачає здобуття поглиблених правових знань, необхідних для належного забезпечення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Проте, аналіз затверджених Нацдержслужбою на початку цього року змін до Галузевого стандарту вищої освіти України за спеціальністю 8.15010002 „Державна служба” напрямку підготовки 1501 „Державне управління” (далі – Галузевий стандарт) свідчить про істотне зменшення змісту правової освіти магістрів відповідної спеціальності, що, на нашу думку, є абсолютно необґрунтованим і безвідповідальним рішенням.

Так, у новому Додатку Б до Галузевого стандарту (далі – Додаток Б) змістове наповнення навчальної дисципліни нормативного циклу „Правове забезпечення державного регулювання” суттєво зменшено. Фактично, її зміст скорочено в чотири рази та зведено виключно до одного блоку змістовних модулів – „Право (нормо) творчість в державному управлінні”, в той час як чинний поки що Додаток Б у складі згаданої дисципліни передбачає чотири блоки змістовних модулів: „Методологія правового забезпечення державного

управління”, „Право (нормо) творчість в державному управлінні”, „Право (нормо) застосування в державному управлінні”, „Правове регулювання людського вимірювання державного управління”, що загалом містять десять змістовних модулів.

Про які поглиблені правові знання магістрантів спеціальності „Державна служба”, що навчаються у вищих навчальних закладах, може за такого підходу йти мова?

Модернізований Додаток Б у частині, що стосується структури та змісту навчальної дисципліни „Правове забезпечення державного регулювання”, суттєво програє чинній на цей час редакції цього додатку, оскільки вона включає цілий спектр питань із багатьох аспектів правового забезпечення державного управління, що запозичені з різних юридичних наук і галузей права (теорії держави і права, державного будівництва та місцевого самоврядування, конституційного, адміністративного, міжнародного публічного права тощо).

Як юристам, так і представникам інших наук, які вивчають державно-управлінську проблематику, чудово зрозуміло, що правове забезпечення державного управління є комплексним міжгалузевим державно-правовим явищем, яке аж ніяк не вичерпується суто питаннями право (нормо) творчості.

У запропонованій Нацдержслужбою редакції Додатку Б відсутні надзвичайно важливі для підготовки магістрантів державної служби питання щодо реалізації норм права, правозастосування у сфері державного управління, специфіки механізму правового регулювання державно-управлінських відносин, особливостей таких взаємовідносин між місцевими органами виконавчої влади, територіальними підрозділами центральних органів виконавчої влади й органами місцевого самоврядування.

Слід наголосити, що за умови, якщо відповідні зміни до Галузевого стандарту все ж таки наберуть чинності та будуть упроваджені в навчальний процес уже у 2013-2014 навчальному році, якість професійної підготовки магістрів спеціальності „Державна

служба” істотно знизиться, що неодмінно негативно вплине на стан кадрового забезпечення місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування.

На наше переконання, зміст нової редакції Додатку Б до Галузевого стандарту потребує значного доопрацювання, що має стати предметом обговорення широкого кола науковців і практикуючих фахівців у сфері публічного управління.

Із метою оперативного вирішення проблеми щодо підвищення якості правової підготовки магістрів спеціальності „Державна служба”, вбачається за доцільне рекомендувати вищим навчальним закладам, акредитованим для підготовки цієї категорії фахівців, при затвердженні відповідних навчальних планів:

- включати змістовні модулі дисципліни „Державне управління”, що стосуються правових засад функціонування органів державної влади та органів місцевого самоврядування (можливо деякі з цих модулів), до змісту дисципліни „Правове забезпечення державного регулювання”;

- до складу вибіркових дисциплін вводити навчальну дисципліну „Право” (рекомендований розподіл годин – 54 год. / 1 кредит ECTS), яка входила до вирівнювального блоку дисциплін, що тепер скасовуватиметься;

- перейменувати дисципліну „Правове забезпечення державного регулювання” у „Правове забезпечення державного управління” (що більш коректно й повно відображає природу та зміст цієї навчальної дисципліни, а також сприятиме уніфікації термінології, яка вживається у нормативних документах, що регламентують навчальний процес).

ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПІДХОДУ У СИСТЕМІ ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ

Впровадження новітніх психологічних технологій в систему сучасного парламентаризму є необхідною умовою ефективного вирішення політико-управлінських проблем та розвитку сучасного лідерства. Таким напрямом, що може бути адаптованим до системи парламентаризму, на наш погляд є процесуальний підхід, заснований Арнольдом Мінделлом.

А.Мінделл започаткував створення методу у світовому масштабі, що використовує як наукове знання, так і духовні традиції, але не обмежується тільки ними. Вчений вказує, що крім біологічних, соціальних, політичних існують ще якісь більш фундаментальні закономірності розвитку людства, які наш великий співвітчизник В. Вернадський визначав як «закон єднання людства», прирівнявши його до законів природи. Ще раніше цей же закон як перспектива розвитку людства був сформульований в великих світових релігіях: буддизмі і християнстві.

Автор прийшов до висновку, що сучасним лідерам необхідно вивчати та вдосконалювати навички роботи з світовим процесом, а також навчатися особливим якостям, необхідним лідеру, які дозволяють застосовувати їх в будь-яких ситуаціях. А.Мінделл назвав ці особливі якості лідера «глибинною демократією». Вчений вперше розробив метод світової роботи, що дозволяє застосовувати його у ширших контекстах, не вириваючи з життя окремі ситуації чи умови, а зберігаючи цілісність цілого світу. На думку автора, щоб бути ефективним, метод не повинен обмежуватися тільки внутрішнім світом або тими зовнішніми ситуаціями, які близькі до рівноваги. Так само, автор вказує на те, що демократія без усвідомлення може бути тиранією. Без усвідомлення демократія лише загострює, проте не вирішує світові проблеми. Наївно розробляти метод, виходячи з того, що сам лідер, відповідальний за цей процес, внутрішньо стійкий.

Консультанти процесу, інструктори групи, адміністратори підприємства, психологи, політики та викладачі рідко перебувають у нормальному або нейтральному станах свідомості. Тож глибинна демократія – це нова процедура усвідомлення, яка поважає різноманітність окремих людей і чутлива до змін станів свідомості [3, с.37]. Так, щоб бути справжнім лідером у сучасному світі не достатньо оволодіти лише техніками та принципами світової роботи, оскільки тільки особливі особистісні емоційні властивості дозволяють розкритися справжньому таланту. Тож за автором, глибинна демократія - це проблема особистого і групового розвитку, співчуття і усвідомлення. Якщо метод світової роботи - це сукупність засобів, які постійно оновлюються в практичній діяльності та пізнанні світу, то поняття глибинної демократії більше пов'язано з почуттями та є поза часом. Воно включає в себе почуття відповідальності за власну роль у процесі творення сьогодення.

Глибинна демократія підводить до усвідомлення того, що світ для нас - це місце, де особистість повинна повністю розкрити своє «я». Таким чином, глибинна демократія - це дуже важливе прагнення, що стоїть за будь-якою спробою працювати та бути лідером у сучасному світі [2].

Ідеї глибинної демократії включають в себе і роботу над взаєминами та відносинами та розглядають ці складові як частини і відображення світових проблем. Це і робота з групами, що зосереджується на особливій феноменології, що вивчає, наскільки групові та політичні конфлікти пов'язані з духом нашого часу і незбагненністю природи [2].

Сьогодні світові проблеми і політика - це доля не лише вибраних, багатих чи освічених людей, це обов'язок кожної людини. Тому метод світового процесу доступний для кожного, хто прагне розвитку і усвідомлення процесів дійсності. За Мінделлом, підхід до глобальної ситуації, орієнтований на процес, полягає в тому, що в світі виникають саме ті проблеми, які ми повинні вирішувати. Саме вони необхідні нам для нашого зростання, і тільки ми здатні вирішити їх. Втручання уряду через своїх лідерів не принесе плодів, якщо громадяни не будуть

думати про те, щоб особисто усвідомити ситуацію і співпрацювати з іншими. Тож сучасний лідер має бути гнучким до ситуації, що весь час знаходиться в зміні і орієнтуватись по ходу процесу. За твердженням А.Мінделла, майже будь-яка ситуація в групі і в світі відразу стає іншою і піддається контролю, як тільки є усвідомлення і звернення до наших найглибших внутрішніх переживань.

Таким чином, можна зробити висновок, що застосування процесуального підходу у системі парламентаризму зумовлено потребою у глибшому усвідомленні сучасного процесу розвитку, та можуть бути ефективними як у роботі над собою так і в роботі з групами та світовій роботі. Велике значення процесуальних досліджень в системі парламентаризму, на наш погляд, полягає у розширенні розуміння поняття сучасної демократії, практичному застосуванні процесуальних технологій управління, які можуть бути використані при вирішенні політико-управлінських завдань та спрямовані на оптимізацію політико-управлінської практики.

Список використаних джерел:

1. Дао де цзин / пер.и прим. Ян Хин-Шуна. – СПб.: Азбука, Азбука-Аттикус, 2011. – 144 с.

2. Минделл А. Лидер как мастер единоборства (введение в психологию демократии) / Арнольд Минделл. – М.: Беловодье, 1993 г. - 88с.

3. Минделл А. Процессуально-ориентированная работа с конфликтами: глубинная демократия открытых форумов: прак.шаги к предотвращению и разрешению конфликтов в семье, на рабочем месте и в мире / Арнольд Минделл. – М.: Беловодье, 2011. – 256 с.

4. Минделл А. Процессуальный ум: руководство по установлению связи с умом Бога. / Арнольд Минделл. – М.: Беловодье, 2011. – 352 с.

Камок Тетяна Володимирівна

ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО ЯК СКЛАДОВА ПУБЛІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*Красномовство – це мистецтво говорити так,
щоб ті, до кого ми звертаємося,
слухали не лише без зусиль,
але і із задоволенням*

Блез Паскаль

Сучасні тенденції розвитку державноуправлінських відносин вимагають інноваційних підходів до формування компетентної складової публічної діяльності. Прикладом цього є конкурсний відбір до Президентського кадрового резерву «Нова еліта нації», завданням якого є формування ефективного кадрового складу задля забезпечення всіх ланок системи публічної влади сучасним державним менеджментом. Однією із головних вимог при відборі кращих державних службовців було вміння презентувати власний інноваційний проект.

Тобто, така складова публічної діяльності, як вміння застосовувати ораторське мистецтво в донесенні власних думок до державної комісії виходило одним із головних критеріїв відбору. Як зазначає П.О. Редін, перед молодим державним службовцем, політиком, науковцем стоїть завдання не просто донести до аудиторії ту або іншу думку, а й переконати своїх опонентів, аргументовано спростувати в разі необхідності їхню позицію [3]. Практика доводить, що сьогодні є службовці, які вміють красиво говорити та переконливо виступати, але, на жаль, не можуть вірно донести зміст власних думок.

Саме тому риторика – наука красномовства потрібна державним службовцям для творчого використання. Загальновідомо, що публічний виступ має бути правильним, стислим, доцільним, виразним. Ще 335 р. до н. е. було створено першу теорію ораторського мистецтва, що зберегла свою актуальність й до сьогодні. Йдеться про "Риторику" Аристотеля, в якій він визначає її як мистецтво

переконливого впливу, як здатність знаходити різні засоби впливу на кожний предмет [1].

Завдання риторики, як зазначає Г.Сагач, полягає у відборі й систематизації таких смислових компонентів, які дозволяють публічному виступу повністю здійснювати функцію переконання (ефективного впливу) [4]. Ключеві принципи будови такого мовлення: правильне слововживання, наголос та мінімум зайвої інформації. При будові речення потрібно прямувати до ясності.

Сучасне мовлення – це швидке мовлення. У російській та українській мові швидкість мовлення складає 120 слів у хвилину. В англійській – 160 слів у хвилину, у французькій мові – 185. Це середня швидкість мовлення.

Для того, щоб аудиторія сприймала виступ, потрібен чіткий план виступу. Основні цілі публічного монологу – повідомлення та вплив. Найвищий прояв майстерності публічного виступу - це контакт з аудиторією.

Підготовка – це перший крок до успішного виступу. Для цього потрібно відповісти на запитання: «Для чого мій виступ? Хто буде мене чути? Яка моя мета та яке завдання?». Залежно від змісту, призначення, способу проголошення й обставин спілкування виділяють такі жанри публічного виступу: доповідь, промова, виступ, повідомлення.

Основні правила успішного виступу – це, по-перше, підготовка плану та схеми виступу, по-друге, зовнішній вигляд, по-третє, правильне використання інтонації та тембру, по-четверте потрібно бути активним, енергійним та усміхатися. Як зазначав Ф. Ларошфуко, у мові, в очах і виразі обличчя оратора має бути стільки ж красномовства, скільки в підборі його слів [2].

Інформація, яку оратор сповіщає аудиторії повинна бути точною та достовірною. Потрібно наводити факти та аргументи, котрі підтверджують все сказане оратором. Потрібно пам'ятати, що останні фрази залишаються довше у пам'яті. В. Сухомлинський ясно усвідомлював величезні можливості живого слова: «Слово – це найточніший різець, здатний доторкнутися до найніжнішої рисочки

людського характеру. Вміти користуватися ним – велике мистецтво. Словом можна створити красу душі, а можна і спотворити її» [5].

Звідси виникає нагальна потреба у більш активному використанні в навчальному процесі підготовки, перепідготовки та підвищенні кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування елементів ораторського мистецтва. Публічна діяльність за своєю суттю передбачає комунікацію влади із суб'єктами громадянського суспільства і наскільки вміло та переконливо влада буде доносити свої ідеї та думки до народу, настільки вотому довіри вони можуть розраховувати. Ораторське мистецтво сьогодні має стати візитною карткою публічної особи, і така вимога прийняття на державну службу України щодо вільного володіння державної мови має бути доповнена вмінням застосовувати елементи ораторського мистецтва в професійній діяльності публічної особи.

Список використаних джерел:

1. Аристотель [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%E8%F2%EE%F0%E8%EA%E0>
2. Ларошфуко Ф. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.aforismo.com.ua/authors/2912/20/>
3. Риторика: Навч. посібник / Г.І. Гамова, Л.С. Загребельна, Т.В. Ковальова та ін., За заг. ред. П.О. Редіна. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2002. – 80 с.
4. Сагач Г. М. Риторика. – Вид. 2-е, перероб. І доп. – К., 2000) с. 66
5. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: У 5-ти т. – К.: 1976. – Т.5 с.167

ПРОБЛЕМА ДИТЯЧОЇ БЕЗПРИТУЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ. СОЦІАЛЬНЕ СИРІТСТВО

Дитяча безпритульність і бездоглядність є спільною соціальною проблемою держав світу, не є винятком і Україна. Причини виникнення і поширення цього явища багатоаспектні. Вони мають комплексний характер, обумовлені системою правових і соціально-політичних умов функціонування держави, станом суспільної моралі, положенням інституту сім'ї у суспільстві. Українські родини на сучасному етапі виявилися практично не підготовленими до повноцінного виховання дітей та підтримання родинних зв'язків.

Питання поширення безпритульності, особливо у дитячому середовищі тісно пов'язане з іншим негативним явищем - соціальним сирітством. У свою чергу, різке падіння авторитету сім'ї в українському суспільстві є результатом неспроможності державної соціальної політики створити умови для захисту економічних, матеріальних, побутових потреб родин. Як результат, зростання рівня алкоголічної залежності батьків, збільшення випадків насильства у родинях. За оцінками експертів Державного інституту проблем сім'ї та молоді лише 10 % батьків реально докладають зусилля для розшуку дітей, які бродяжать. Проблема насильства у сім'ї є актуальною для України: за даними Міністерства внутрішніх справ України на обліку за вчинення насильства у сім'ї знаходиться понад 87 тисяч осіб.

Відсутність безпечних умов існування в родинному оточенні у більшості випадків зумовлюють залучення дитини до вуличного життя. Для боротьби з дитячою безпритульністю, бездоглядністю і соціальним сирітством необхідна реалізація масштабних профілактичних програм, орієнтованих на родину дитини.

Найбільш активно проблемами безпритульності у світі займається міжнародний дитячий фонд ООН ЮНІСЕФ. Щодо визначення цих дітей, то фахівці організації запропонували вживати термін «діти вулиці», «діти, які живуть або працюють на вулицях». За визначенням

ЮНІСЕФ, «діти вулиці» - це неповнолітні, для яких вулиця (в широкому розумінні слова, що містить і незайняте житло, і незаселені землі тощо) стала постійним місцем перебування.

Безперечно, дане визначення не охоплює велику кількість варіантів існування дітей, які з різних причин опинилися на вулиці. Адже серед них є й такі, котрі мають домівку, батьків або близьких людей. У ряді країн паралельно функціонують два поняття: «діти, які працюють на вулиці» і «діти, які живуть на вулиці». Іноді зустрічається таке поняття, як «діти, котрі живуть на вулиці разом із своєю сім'єю».

За визначенням Дитячого Фонду Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ), до «дітей вулиці» належать:

- діти, які не спілкуються зі своїми сім'ями, живуть у тимчасових помешканнях (покинутих будинках тощо) або не мають взагалі постійного житла і кожен раз ночують у новому місці; їхніми першочерговими потребами є фізіологічне виживання і пошук житла (безпритульні діти);

- діти, які підтримують контакт із сім'єю, але через бідність, перенаселення житла, експлуатацію та різні види насилля (фізичне, сексуальне, психічне) проводять більшу частину дня, а іноді й ночі, на вулиці (бездоглядні діти);

- діти-вихованці інтернатів та притулків, які з різних причин втекли з них і перебувають на вулиці (діти, які перебувають під опікою держави).

З метою подолання основних причин дитячої бездоглядності необхідно ще на ранній стадії виявляти сім'ї, які неспроможні виконувати виховні функції, вживати заходів для запобігання соціальному сирітству, створювати належні умови для всебічного розвитку та виховання дітей, поширювати форми сімейного виховання, влаштування дітей – сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування у дитячі будинки сімейного типу та прийомні сім'ї, забезпечити підготовку та перепідготовку батьків – вихователів та прийомних батьків, фахівців закладів соціального захисту дітей, збільшувати обсяги фінансування заходів щодо подолання дитячої безпритульності і бездоглядності, а вирішення таких проблем

покласти не лише на відповідні служби, але й вирішувати суспільством в цілому:

- необхідно сформувані у суспільстві, у першу чергу, серед молоді і батьків відповідальне відношення до своєї репродуктивної поведінки та виховання дітей;

- залучити до рішення проблем дитини і родини громадських організацій;

- налагодити соціальне партнерство державних і суспільних структур.

Список використаних джерел

1. Закон України "Про соціальну роботу з дітьми та молоддю" від 21.06.2001 р.

2. Закон України "Про охорону дитинства" від 26.04.2001 р.

3. Комарова Н.М. Діти, які перебувають у стані бродяжництва: стан здоров'я, ризики захворювань, соціальна поведінка // Соціальний працівник. – 2008. – № 8. – С. 2-24.

4. Краснова Н.П., Харченко Л.П. Методика роботи соціального педагога: Навчальний посібник для студентів педагогічного університету. Частина III. – Луганськ: Альма-матер, 2003. – 292 с.

5. <http://pediatric.mif-ua.com>

6. <http://uk.wikipedia.org>

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ КОУЧИНГУ У ДЕРЖАВНИХ СТРУКТУРАХ

Актуальним для державного управління є пошук методології створення умов для максимізації розкриття потенціалу кожної людини, задіяної в сферу державного управління, не лише в рамках її професійних компетенцій. На сьогодні коучинг зарекомендував себе як найбільш економічно вигідний спосіб покращення продуктивності співробітників організації.

Коучинг суттєво покращує міжособистісні стосунки колективу, формує гнучкість та адаптивність, як окремих співробітників, так і колективу в цілому до змін в організації. У приватному секторі коучинг активно використовується багатьма компаніями, як стиль управління внутрішніми процесами в організації. У даному дослідженні ми розглянемо можливість застосування коучингових методик всередині управління державними структурами.

В січні 2001 року компанія «Manchester Inc.», світовий лідер з програм управлінського коучингу, поширила кількісні результати дослідження впливу управлінського коучингу на розвиток бізнесу. Проект став першим дослідженням впливу коучингу на перших осіб компанії та розвиток бізнесу.

В результаті дослідження встановлено:

- компанії, що замовляли коучинг для своїх керівників, відмічали покращення у наступних сферах:

- а) Продуктивності (відмітили 53% керівників)
- б) Зміцненні організації (48%)
- в) Обслуговуванні клієнтів (39%)
- г) Зниженні скарг з боку споживачів (34%)
- д) Зниженні витрат (23%)

Управління в державній службі має багато спільного з управлінням в комерційній структурі. Незалежно від природи організації в процесі управління проявляються загальні закономірності.

А саме, в обох організаційних системах є етап постановки цілей, визначаються пріоритети, складаються плани, закріплюються управлінські процедури, формується та розвивається організаційна структура. Приватна структура, на відміну від державної, є більш гнучкою до залучення інноваційних технологій, має менший бюрократичний тиск при впровадженні нових процедур. Постійне перебування приватних структур у атмосфері жорсткої конкуренції вимагає від керівництва пошуку та застосування ефективних методик управління підприємством. Саме таким новітнім (для нашої країни) та ефективним засобом управління, на нашу думку, є коучинг.

Один з засновників коучингу, Тімоті Голві (Timothy Gallwey), вважає, що робота має приносити результат, навчання та задоволення. Саме цьому сприяє коучинг, як – мистецтво створення за допомогою бесіди та поведінки – середовища, яке полегшує рух людини до бажаних цілей, щоб це приносило задоволення [1, с. 113]. Англійський дослідник та бізнес-консультант, Джон Уїтмор (John Whitmore), що також вважається одним із засновників коучингу, трактує його, як розкриття потенціалу людини з метою максимального підвищення її ефективності. Це досягається через розвиток усвідомлення, відповідальності, впевненості у собі. [2, с. 50] В роботах Мерилін Аткинсон (Marilyn W. Atkinson) коучер допомагає наставляти, надихати, тренувати на успіх, розвивати вміння досягати мети. Коучинг має на меті розкрити внутрішній потенціал людини, визначити її головні цінності та бачення високої мети, навчитись реалізовувати будь-які життєві проекти. [3, с. 64] Майлз Дауні (Myles Downey), засновник школи коучингу в Лондоні, вважає, що коучинг покликаний сприяти підвищенню результативності, навчанню та розвитку. «Повірити в свої сили, вийти на максимум своїх можливостей. Здатність до навчання – основа виживання організації». [4, с. 48]

Таким чином, коучинг покликаний підвищити ефективність діяльності будь-якої організації. В більшості західних компаній коучинг є інструментом управління людськими ресурсами, оскільки може застосовуватись на всіх етапах життєвого циклу працівника – відборі, адаптації, мотивації, навчанні та розвитку. Подальші

дослідження з цієї тематики доцільно продовжувати в напрямку переорієнтації кадрової політики державних структур щодо залучення висококваліфікованих фахівців із зовнішнього середовища для розкриття власного потенціалу працівників.

Список використаних джерел:

1. Голви Т. Работа как внутренняя игра: Раскрытие личного потенциала / Тимоти Голви; Пер. с англ. – М.: Альпина Паблшер, 2012. – С. 266.

2. Уитмор Дж. Коучинг высокой эффективности / Пер. с англ. - М.: Международная академия корпоративного управления, 2005. – С.168.

3. Аткинсон М., Чоис Т.Рае. Наука и искусство коучинга: Внутренняя динамика / Пер. с англ. – К.: Companion Group, 2009. – С.208.

4. Дауни М. Эффективный коучинг: Уроки коуча коучей / Пер. с англ. – М.: Издательство «Добрая книга», 2008. – С. 288.

5. Нагара М.Б. Роль коучингу в забезпеченні конкурентоспроможності персоналу / М.Б. Нагара // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі: зб. наук. праць. - 2009. - № 4 (44). - С. 96-101.

6. Бала Р. Д.: Науковий вісник НЛТУ України 2010 р., № 20.14, с. 158-161

7. <http://www.erickson.ru/manchester-inc-research.htm>

УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ ТА ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ НА ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ

«Конфлікт інтересів» (за ЗУ «Про засади запобігання та протидії корупції») – суперечність між особистими інтересами особи та її службовими повноваженнями, наявність якої може вплинути на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, а також на вчинення чи невчинення дій під час виконання наданих їй службових повноважень[0];

«Конфлікт інтересів» (загальне визначення) – це конфлікт між суспільно-правовими обов'язками і приватними інтересами державної посадової особи, за якого її особисті інтереси здатні неправомірним чином вплинути на виконання нею офіційних обов'язків або функцій [0].

За умов стрімкої зміни середовища діяльності державного сектора тема конфлікту інтересів завжди залишатиметься актуальною. Занадто суворий підхід до врегулювання приватних інтересів, може вступати в протиріччя з реалізацією інших прав і може виявитися практично непридатним, контрпродуктивним або взагалі позбавляти державну службу привабливості в очах кандидатів на державні посади.

Таким чином сучасна практика запобігання виникненню конфлікту інтересів або його врегулювання має спрямовуватися на пошук балансу через виявлення ризиків для добропорядності державних органів і урядовців, заборону неприйнятних форм конфліктів, адекватне управління конфліктними ситуаціями, ознайомлення державних органів і окремих посадових осіб з поширеністю подібних конфліктів, а також застосування відповідних прикладів врегулювання конфліктних ситуацій.

Заходи щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів можуть застосовуватися у випадках, коли службова діяльність державного (публічного) службовця стосується:

1) розподілу фінансових чи матеріальних ресурсів (об'єктів права державної або комунальної власності), їх використання або розпорядження ними в інший спосіб;

2) надання чи отримання документів дозвільного характеру (дозволів, ліцензій, сертифікатів, погоджень тощо), реєстрації (крім тієї, що здійснюється у заявному порядку), надання інших адміністративних послуг;

3) кадрових рішень, внесення подань та прийняття рішень про нагородження державними нагородами та присвоєння почесних звань;

4) проведення аукціонів, конкурсних або тендерних процедур;

5) направлення на навчання або у закордонні відрядження за рахунок коштів державного або місцевого бюджетів чи офіційної фінансової допомоги від іноземних держав чи міжнародних організацій;

6) реалізації контрольних або наглядових повноважень, а також здійснення оперативно-розшукової діяльності;

7) здійснення проваджень щодо притягнення фізичних чи юридичних осіб до юридичної відповідальності та вирішення спорів;

8) здійснення регуляторної діяльності [0].

Завдання результативної політики запобігання конфліктам інтересів не повинно полягати виключно в забороні державним службовцям мати будь-які приватні інтереси – цей підхід не є можливим для реалізації. Безпосереднє завдання має радше полягати в підтриманні доброчесності та об'єктивності офіційних політичних і адміністративних рішень і системи державного управління в цілому. При цьому слід пам'ятати, що невіршений конфлікт інтересів може бути причиною різноманітних зловживань службовим становищем.

Дану проблему можна вирішити шляхом створення гарантій того, що державні органи матимуть та реалізовуватимуть відповідні критерії і стандарти політики, котрі заохочуватимуть доброчесність; ефективні процеси виявлення ризиків та врегулювання існуючих конфліктів інтересів; адекватні механізми зовнішньої та внутрішньої підзвітності; а також відповідні управлінські підходи – в тому числі санкції – аби забезпечити персональну відповідальність державних службовців за відповідність їх поведінки положенням таких стандартів.

Служіння суспільним інтересам є одним із ключових принципів управління конфліктом інтересів. Він полягає у тому, що державні посадові особи мають приймати рішення та надавати рекомендації, керуючись в кожному конкретному випадку відповідними законом та політикою, а також міркуваннями суспільної вигоди, ігноруючи міркування власної вигоди (тобто бути "незацікавленими"). Доброчесність офіційного процесу прийняття рішень, зокрема з точки зору застосування політики до кожного окремого випадку, не повинна залежати від релігійних, професійних, партійно-політичних, етнічних, родинних або особистих уподобань посадової особи, котра приймає рішення.

Наступним ключовим принципом управління конфліктом інтересів є забезпечення прозорості та громадського аналізу. Цю умову неможливо виконати автоматично, якщо державні органи діятимуть просто відповідно до норм законодавства; ця вимога передбачає повагу до більш широких цінностей державної служби, таких як незацікавленість, об'єктивність та доброчесність.

Державні органи і посадові особи повинні забезпечувати послідовність і достатній ступінь відкритості процесу врегулювання конфліктів або управління вирішенням конфліктних ситуацій.

Державні посадові особи та державні органи мають сприяти громадському аналізу управління врегулюванням конфліктів інтересів в межах відповідної нормативно-правової бази.

Також одними з ключових принципів управління конфліктами інтересів є підвищення персональної відповідальності і особистий приклад.

Державні службовці в усіх випадках повинні діяти таким чином, аби слугувати прикладом доброчесності для інших державних посадових осіб і громадськості.

Державні посадові особи повинні максимальною мірою брати на себе відповідальність за вирішення власних справ, які пов'язані з їх статусом приватних осіб, щоби уникнути конфліктів інтересів, які виникають внаслідок призначення на державну посаду та подальшого перебування на ній.

Посадовці повинні брати на себе відповідальність за виявлення і врегулювання конфліктів на користь громадського інтересу, якщо подібні конфлікти дійсно виникають.

Державні посадові особи і державні органи мають демонструвати своє прагнення до дотримання ідеалів доброчесності і професіоналізму через застосування існуючої Політики врегулювання конфлікту інтересів і діючих практичних підходів.

Важливим фактором є створення організаційної культури, нестерпної до конфлікту інтересів.

Державні органи повинні створювати і здійснювати адекватні стратегії, технології і практичні процедури управління в своєму робочому середовищі з метою сприяння результативному контролю над ситуаціями, пов'язаними з конфліктами інтересів, і управлінню врегулюванням цих ситуацій.

Практика діяльності державного органу повинна заохочувати розкриття і обговорення конфліктних ситуацій посадовими особами і включати необхідні засоби захисту інформації, що розкривається, від її використання не за призначенням іншими посадовими особами.

Державні органи мають створювати і підтримувати культуру відкритого спілкування та діалогу з питань доброчесності та сприяти її розвитку.

У посібнику ОЕСР (Організація економічного співробітництва та розвитку) з питань врегулювання конфліктів інтересів на державній службі виділено такі професійно-етичні засоби протидії конфлікту інтересів:

- законодавче врегулювання;
- існування етичних кодексів;
- чіткі механізми врахування професійно-етичного компоненту при доборі та просуванні кадрів;
- забезпечення функціонування механізму службових викриттів;
- створення умов для дії суспільного контролю;
- функціонування інституту омбудсменів [0].

Варіанти позитивного врегулювання конфлікту інтересів або управління врегулюванням тривалого конфлікту або конфлікту, який

поширюється, можуть передбачати застосування однієї або кількох стратегій, наприклад:

- відмова посадової особи від або ліквідація нею приватного інтересу;

- відмова державної посадової особи від участі в пристрасному процесі прийняття рішень;

- обмеження доступу "зацікавленої посадової" особи до конкретної інформації;

- переведення державної посадової особи на посаду, котра вимагає виконання функцій, не пов'язаних з конфліктом інтересів;

- повторне формулювання або перестановка обов'язків чи функцій державної посадової особи;

- передача конфліктного інтересу в рамках механізму істинної "цілковитої" довіри;

- залишення державною посадовою особою посади, яка вимагає виконання конфліктної функції як приватної особи, та/ або залишення державною посадовою особою посади, яку вона обіймає [0].

Отже слід зазначити, що неможливо врегулювати за допомогою права увесь процес управлінської діяльності, всю розмаїтість відносин, що виникають усередині й поза органом державного управління. Вирішення найбільш актуальних проблем суспільства, в тому числі і проблеми корупції та конфлікту інтересів, потребує насамперед підвищення загального рівня моральної культури як суспільства загалом, так і державних службовців та управлінської еліти зокрема.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції» від 05.07.2012 р. №3206-VI [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3206-17>

2. Посібник ОЕСР з питань врегулювання конфліктів інтересів на державній службі [Електронний ресурс] // Антикорупційний портал – Режим доступу : <http://www.acrc.org.ua/ua/reports/library/?start=0>

ЗАПОБІГАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ ПІД ЧАС ВЗАЄМОДІЇ ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ З ЛОБІСТАМИ

Українське суспільство дедалі частіше висловлює сподівання щодо створення умов, за яких приватні інтереси, ділові та інші зв'язки посадових осіб органів публічної влади, не будуть компрометувати встановлений чинним законодавством механізм прийняття державних рішень або підривати авторитет вітчизняної системи державного управління. У зв'язку з цим необхідно дотримуватися такого етичного принципу як запобігання або уникнення конфлікту інтересів, які, нажаль, часто виникають під час взаємодії посадових осіб органів публічної влади з лобістами.

Відповідно до ст. 1 Закону України “Про засади запобігання і протидії корупції” конфлікт інтересів – це суперечність між особистими інтересами особи та її службовими повноваженнями, наявність якої може вплинути на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, а також на вчинення чи невчинення дій під час виконання наданих їй службових повноважень [1]. З позиції норм зазначеного закону конфлікт інтересів розглядається як колізія публічних інтересів в межах компетенції посади публічної служби та приватних інтересів особи, яка обіймає таку посаду.

Конфлікт інтересів виникає через наявність у публічного службовця корисливого прагнення скористатися владою з порушенням норм професійної етики. Конфлікт інтересів відносять до внутрішньоособистісних конфліктів публічного службовця, в основі якого є протидія між законом і особистою зацікавленістю, між етично правильним і етично неправильним з точки зору суспільної моралі, професійної етики [2, с. 11].

Ситуації наявності конфлікту інтересів спричиняють порушення доброчесності та об'єктивності механізму прийняття державних рішень органами публічної влади та управління, а також негативно впливають на об'єктивність, справедливість та повноту виконання

ними повноважень, “породжує недовіру з боку громадян чи організацій до діяльності органів публічної адміністрації і завдає шкоди законним інтересам” [3, с. 142]. Хоча конфлікт інтересів не слід ототожнювати з корупцією, все ж таки очевидним є той факт, що неврегулювання конфліктів між приватними інтересами та державними обов’язками посадовців може спричинити зловживання службовим становищем та вчинення корупційних діянь.

Досвід зарубіжних країн щодо врегулювання конфлікту інтересів під час взаємодії посадових осіб органів публічної влади з лобістами полягає у зосередженні основної уваги не стільки на лобістах, а скільки на посадових особах органів публічної влади. Одним із основних заходів на шляху реалізації норм законодавства про заборону конфлікту інтересів під час здійснення лобістської діяльності є механізм спеціальних обмежень для посадовців та лобістів у сфері працевлаштування. Зокрема, доцільно ввести обмеження для посадових і службових осіб органів публічної влади після звільнення з цих органів протягом певного часу займатися лобістською діяльністю, і навпаки, для лобістів щодо обіймання посад в органах публічної влади. Також доцільно заборонити лобістам представляти інтереси осіб, котрі конкурують із його клієнтом, за винятком отримання від нього згоди на таке представництво, а також заборонити вдаватися до будь-яких дій, що ґрунтуються на неправомірному впливі на посадових і службових осіб та можуть призвести до конфлікту інтересів. Також лобісти не повинні надавати лобістські послуги, якщо це може завдати шкоди інтересам самого лобіста або порушити його зобов’язання перед третіми особами. Необхідно також ввести заборону щодо вступу лобіста у бізнесові відносини з клієнтами, а також щодо представлення лобістом – колишнім публічним службовцем інтересів клієнта з питань, що входили до кола його обов’язків під час перебування на державній службі або службі в органах місцевого самоврядування. Лобісти повинні повідомляти посадових і службових осіб органів публічної влади, що вони поінформували своїх клієнтів про можливе виникнення конфлікту інтересів та про отримання від них письмової згоди на продовження лобіювання. Технічно регулювати конфлікт інтересів можна шляхом запровадження практики визначення усіх

можливих фізичних і юридичних осіб, які мають зацікавленість у прийнятті чи відхиленні певного державного рішення, і документувати важливу інформацію щодо їх інтересів. Зібрану інформацію необхідно систематизувати та розмішувати у мережі Інтернет для загального доступу.

Отже, необхідність дотримання принципу уникнення або запобігання конфлікту інтересів під час взаємодії посадових осіб органів публічної влади з лобістами є реальністю сьогодення, яка дозволить зменшити рівень корупційності законопроектів та інших державно-управлінських рішень, що у свою чергу має посприяти покращенню іміджу України серед європейської спільноти.

Список використаних джерел:

1. Про засади запобігання і протидії корупції: Закон України від 7 квітня 2011 року № 3206-VI. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3206-17/page>

2. Тимофеева Л.Н. Конфлиты на государственной службе: проблемы управления (Основы государственно-административной конфликтологии): учебно-методическое пособие / Л.Н. Тимофеева. – М.: Изд-во РАГС, 2009. – 62 с.

3. Янюк Н. Конфлікт інтересів як причина корупції на публічній службі: правові засоби запобігання і протидії // Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2012. Випуск 55. С. 139–146.

Фролова Дар'я Олександрівна

ДУХОВНІСТЬ І ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ СТУДЕНСКОЇ МОЛОДІ УКРАЇНИ

Духовна культура формується в суспільстві разом з накопиченням досвіду поколінь, що передається, зберігається і збагачується новими надбаннями людства. Нове нерідко суперечливо уживається зі старими цінностями, це може призводити до конфлікту поколінь, цінностей, народів. Українське суспільство є суспільством трансформаційним, яке орієнтовано на нові пріоритети, центром, яких виступають демократичні цінності.

На жаль, частина молоді орієнтована на західні цінності, «духовність» яких має досить умовний характер, все це негативно позначається на свідомості молоді.

Від того наскільки молоде покоління національно свідоме, патріотичне, готове взяти на себе відповідальність за розвиток і збереження духовності та культурних здобутків української держави, активно і конструктивно приєднатися до суспільних процесів, наскільки ініціативно воно бере участь у процесі соціально-економічних і політичних перетворень, значною мірою залежить доля країни, її національні інтереси.

Поняття «духовність», «духовний» сьогодні вживають на кожному кроці. Публіцистика закликає до формування «духовних основ» життя і суспільства, зростання національної самосвідомості, гуманітарні науки спрямовані на формування «духовного розвитку особистості». Цей же термін застосовується для характеристики внутрішнього, суб'єктивного світу людини. Ми кажемо: «духовний світ особистості». Однак закономірно постає запитання: що належить до цього світу, за якими критеріями визначається його наявність, а тим більше розвиток?

Чи вичерпується культурою мислення, рівнем і якістю знань, розумністю і раціональністю зміст поняття «духовність», а освітою шлях її набуття? Мабуть, ні. Втім, без усього переліченого духовність не існує. Не формується вона і через вивчення основ наук. Тобто,

сфера духовності ширша за обсягом і багатша за змістом, ніж те, що пов'язане зі сферою раціональності

Кожне нове покоління йде в життя зі своїми пріоритетами, кожна молода людина прагне утвердити себе в якості автономного суб'єкта суспільної та індивідуальної життєдіяльності, а тому обирає власні пріоритети, які нерідко різняться від провідних в даному суспільстві. Кожна молода людина, з одного боку, успадковує духовне багатство попередніх поколінь, їхні традиції, вірування, звичаї, мову, культуру, а з іншого боку проходить процес усвідомлення володіння цим духовним багатством та формування соціальної, етнічної самоідентифікації.

Це відбувається під впливом соціального середовища молодої людини, культури, освіти, виховання і самовиховання. Оптимальне поєднання цих факторів обумовлює процес соціалізації, наскільки успішним він буде. У цьому контексті можна побачити роль освіти і виховання. Завдання сучасної освіти – поширення її впливу на розвиток духовної культури особистості, що в підсумку стає основою формування і становлення особистості.

Спосіб життя студентської молоді сприяє перетворенню духовних цінностей суспільства у внутрішні, притаманні молодому поколінню чесноти, риси характеру. Вибір і осягнення демократичних цінностей, що пропонуються суспільством, зумовлені їхньою особистісною значущістю, тобто тим, чи є вона цінністю для самої особистості і чи сприятиме вона досягненню мети.

З огляду на це з-поміж однаково підкріплених духовних цінностей студентська молодь завжди обирає лише ті, які оцінюються нею як потрібні об'єкти, мета та засоби задоволення власних потреб. Пройшовши через її досвід, одержавши практичну перевірку та підтвердження потрібності, доцільності й корисності, такі цінності закріплюються як ціннісні орієнтації молодіжного середовища

Ціннісні орієнтації – це елементи внутрішньої (диспозиційної) структури особистості, сформовані і закріплені життєвим досвідом індивіда у ході процесів соціалізації і соціальної адаптації, які відокремлюють суттєве від несуттєвого для даної людини через прийняття або не прийняття особистістю певних цінностей, які

усвідомлюються в якості змісту і основних цілей життя, а також ті, які визначають припустимими засобами їх реалізації.

Таким чином, ціннісні орієнтації - це, перш за все, надання переваги або відмова від певного змісту як життєвоорганізуючих початків і готовність поводити себе з ними відповідно. У цьому випадку, зміст який вкладається у поняття „ціннісні орієнтації”, відповідає первинному значенню слову „орієнтація”, як визначення свого розташування у просторі.

Ціннісні орієнтації мають прояв через оцінки, які людина дає собі, іншим тощо, через її вміння структурувати життєві ситуації, приймати рішення і виходити з проблемних і конфліктних ситуацій, через лінії поведінки, які обираються в екзистенціальних і морально значимих ситуаціях, через вміння завдавати і змінювати доміанти особистісної життєдіяльності. Проблема ціннісних орієнтацій потребує свого суттєвого переосмислення в умовах сучасних динамічних соціальних систем, які передбачають одночасне самовизначення людини у різних локусах культурного простору, які підпорядковуються різним культурним нормам і завдаються, відповідно, різними цінностями, які не завжди співвідносяться поміж собою.

Розглянемо ціннісні орієнтації молоді (студентства). Для даної групи характерна спрямованість на майбутнє, а їх фізичні і розумові здібності, які створюють певну впевненість в собі, що нерідко перетворюється на самовпевненість. Разом з тим молоді притаманна характерна для даного віку переоцінка цінностей, їх моральні погляди тільки складаються і структуруються. В аналізі складних явищ оточуючої дійсності їм часто не вистачає гнучкості і життєвого досвіду старших поколінь. Саме тому відсутність достатнього досвіду, юнацький максималізм, велика емоційна збудженість роблять цей період в житті досить складним, проте саме в цей період уточнюються ціннісні орієнтації.

Досить велику роль у формуванні цінностей у молоді відіграють дорослі, вони надають підтримку для вдосконалення власної системи саморегуляції, розвитку самостійності і цілеспрямованості молодого покоління. Знання про навколишній світ і відомості про основи моралі об'єднуються у свідомості студента в єдину картину. Це сприяє зміні

системи моральної саморегуляції молоді, яка стає більш повною, гнучкою, осмисленою. Переконання, які формуються на основі наукових знань і життєвого досвіду все більш стають головними орієнтирами поведінки і обумовлюють відносну самостійність, незалежність від ситуаційних впливів. Якщо провести дослідження ціннісних орієнтацій даної вікової групи, то виявиться така закономірність юнаки на перше місце ставлять свої захоплення та інтереси, кар'єру та професію, гроші, а дівчата - взаємовідносини з протилежною статтю, сім'ю, здоров'я в родині. В цих особливостях перш за все має прояв соціальне очікування.

Існує багато стереотипів, в яких молодь сприймається як єдине ціле. Але молодь, як і люди різного віку досить відрізняються один від одного. Ціннісні орієнтації явище динамічне, оскільки кожне нове покоління засвоює цінності попереднього покоління крізь призму власного сприйняття, додаючи власні цінності. Звичайно, процес зміни ціннісних орієнтацій безпосередньо пов'язаний зі змінами в економічному, культурному, політичному та інших сферах життя суспільства певної країни.

Молоді доводиться самій вирішувати, що цінніше –збагачення себе духовним чи набуття високої кваліфікації, що забезпечує можливість адаптуватись до нових умов; заперечення колишніх моральних норм чи гнучкість, пристосування до нової дійсності; повна свобода міжособистісних, міжстатевих взаємовідносин чи сім'я як запорука успішного існування.

Отже, у результаті гігантського розвитку в сучасному світі засобів масової комунікації, швидкого і широкого напливу інформації, індивід дістає необмежені можливості вибору різних цінностей, норм і зразків, що не завжди відповідає інтересам суспільства в цілому.

Молодь, яка буде прагнути до вивчення минулого, краще сприйматиме сьогодення, впевнено моделюватиме своє майбутнє. Кожне нове покоління черпає свої норми й засади ідеології і культури свого суспільства, з досвіду попередніх поколінь. Тому ми не можемо створити зовсім нову і оригінальну систему цінностей, спонтанно вироблену сучасною молоддю. Може йтися лише про специфічне для неї сприйняття і добір вже чинних вартостей, про впливи на власний досвід молоді.

Список використаних джерел:

1. Артемонова Т. Основні духовні пріоритети студентської молоді: напрями трансформації // Вища освіта України, №1 – 2008. – с.72-75
2. Караульна Н. Духовність: сфера сутності чи існування людини? // Вісник НАН України, N11 – 2002 – 18-22с.
3. Огнев'юк В. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку. – К.: Знання України, 2003. - 450с.
4. Програма діяльності Кабінету Міністрів України „Назустріч людям”// Сайт Верховної Ради України// www.rada.gov.ua

Циганенко Сергій Степанович

МАЙБУТНЄ ФІЛОСОФІЇ ОЩАДЛИВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ І ШЛЯХИ ЙОГО ВПРОВАДЖЕННЯ В ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ЖИТТЯ УКРАЇНИ

Філософія ощадливого менеджменту (філософія лін), виникнувши у надрах промислово-управлінської діяльності, як виявилось мала і має великий потенціал, який дозволяє їй, як істинній філософській парадигмі, розширити рамки використання з місця зародження і стати частиною сучасної філософської науки, яка відповідальна за формування світогляду та світоглядного мислення, як категорій наукового інструментарію.

Класики української науки державного управління стверджують: «Відповідно до принципу універсальності, функції управління не надто різняться у сфері державного та приватного управління (менеджменту). Це дозволяє під час аналізу проблем державного управління, що принципово не відрізняються від аналогічних проблем менеджменту або недостатньо вивчені, використовувати відповідні напрацювання науки управління, в тому числі закономірності, принципи, теорії, концепції, ідеї, підходи, методи. прийоми...»[1,

с.167]. Цим справедливо встановлюється можливість використання практичних здобутків напрацьованих теорією ощадливого менеджменту у рамках парадигми філософії лін у державному управлінні.

Але розглянемо сутність використання цієї концепції у її місці появи – промислового виробництві. «Завдання ощадливого виробництва – проектування і впровадження виробничої лінії, здатної виготовляти різні види продуктів рівно за той час, який дійсно необхідний для їх вироблення. Час очікування, час простою в черзі й інші затримки в ощадливому виробництві розглядаються як непотрібні і значно скорочуються або ліквідуються повністю.» [4, с.31-32].

З цього слідує чітке визначення тієї категорії з якою оперує ощадливий менеджмент. Це – час. Олександр Кендюхов у своїх працях висловлює думку: «Інерційність мислення пов'язана з трагічною і вкрай шкідливою оманною, яка зафіксована як першорядна істина у всіх підручниках з економіки, а саме, що головні економічні чинники – праця, земля і капітал. Всі наведені вище ресурси – поновлювані. Але чомусь з поля зору більшості економістів геть випав такий найважливіший не поновлюваний фактор, як час.»[2]. Іншою мовою, лін філософія, яка пов'язана з першим найважливішим не поновлюваним ресурсом, може вважатися теоретичним підґрунтям розробки головного інструментарію управлінської практики.

Подальшим розвитком цієї думки, з урахуванням того, що «...економіка – це спосіб задоволення суспільством своїх матеріальних потреб. Потреби формуються в людській свідомості і є наслідком людських цінностей. Те, що має цінність, – в тому і є потреба.»[2] можливо розширити поняття цінності і для цілей філософії лін.

Цінність, корисність, істинність. Ці категорії завжди присутні у житті людини та визначають ті частини її буття, що пов'язані з гармонією. Як теорія ощадливого менеджменту зорієнтована на боротьбу з непродуктивними витратами часу, так званою мудрою (муда – слово японського походження (термін), що у теорії ощадливого менеджменту визначає будь-які непродуктивні, зайві витрати часу у виробничому циклі, просто марнотратне ведення справ, все що не додає цінності продукту чи послугі, що виробляється, а «визначення

додаткові цінності роботи в ощадливому виробництві просте. З'ясувати, додає робота цінність чи ні, можна за допомогою питання: «Якби у клієнта був вибір, був би він готовий оплачувати час, необхідний для виконання цього елемента роботи?»» [4, с.155] можливо розвинути цей термін у рамках лін філософії в більш широке поняття.

З нашої точки зору муда – це не тільки банальні втрати часу. Щодо державного управління це і втрати грошей на непотрібні суспільству проекти (у справах фінансів), люди, які явно займають не свої місця (у справах кадрового забезпечення), підготовка непотрібних країні фахівців (у справі середньої та вищої освіти), непродумані та не виважені дії державного керівництва (у справах зовнішньої та внутрішньої політики) та багато того, іншого, що гальмує поступовий розвиток суспільства.

Побудова потоків проходження фінансового забезпечення державних програм, як приклад (засобами запозиченими з теорії ощадливого менеджменту та процесного підходу, де вони використовуються для пошуку проміжків часу праці, що не додають вартості кінцевому продукту), на нашу думку може стати дієвим заходом пошуку муди, у даному контексті вже не часу, а непотрібних витатків, що не додають користі результату їх виконання.

Беручи до уваги те, що залишилося Україні у спадок від колишнього СРСР – неефективну, неконкурентоспроможну промисловість, відсутність кадрів з творчим, широкоглядним мисленням у ній, роки, що пройшли після розпаду Союзу, які теж мало чого дали у царині напрацювання потенціалу ринкового саморозвитку економіки та виховання відповідного прошарку нових самостійних управлінців, питання впровадження у господарське життя новітніх систем менеджменту може бути вирішене тільки державою, її прикладом раціоналізації своєї діяльності, а також діяльності сектору існуючих державних підприємств та установ. І тут доречною буде оцінка Левінсона та Рерика стану економіки США: «США зобов'язані призупинити переміщення виробничих потужностей країни в інші райони світу. Видима тенденція до заміщення робочих місць у промисловості сферою послуг і віртуальними компаніями являє собою

реальну загрозу процвітанню та національній безпеці США. Втрата виробничих потужностей є небезпечним захворюванням для економіки, але застосування принципів ощадливої організації виробництва може стати дієвим ліками від нього.» [3, с.25]. Все це справедливо і для нас з поправкою, що Україна не переміщує виробничі потужності, а просто ліквідує їх здійснюючи деіндустріалізацію країни.

Список використаних джерел:

1. Державне управління: філософські, світоглядні та методологічні проблеми: Моногр. /Кол. авт.; За ред. В.М. Князева. - К.: НАДУ, 2003. - 320с.
2. Кендюхов А. Страна всегда несбывшихся надежд: об экономике, реформах и вообще/ «Зеркало недели. Украина» – 2012. – Вип. 2, [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zn.ua/POLITICS/strana_vsegda_nesbyvshihnya_nadezhd_ob_ekonomike,_reformah_i_voobsche-95989.html.
3. Левинсон У., Рерик Р. Бережливое производство: синергетический подход к сокращению потерь. /Пер. с англ. А.Л. Раскина; Под науч. ред. В.В. Брагина. - М.: РИА «Стандарты и качество», 2007. - 272с.
4. Хоббс, Д. П. Внедрение бережливого производства : практическое рук. по оптимизации бизнеса / Деннис П. Хоббс ; пер. с англ. П. В. Гомолко (гл. 1-3), А. Г. Петкевич ; науч. ред. Д. В. Середя. - Минск : Гревцов Паблицер, 2007. - 352с.

КРИТЕРІЇ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ІНСПЕКЦІЇ УКРАЇНИ

Читаючи звіти, що оприлюднюються органами Державної фінансової інспекції України (ДФІУ) можна зустріти фрази, які використовуються практично у всіх звітах: проведеними контрольними заходами виявлено фінансових порушень на суму ...; із зазначеної суми фінансових порушень порушення, що призвели до втрат склали ... в тому числі недоотримано фінансових ресурсів ..., незаконних витрат ресурсів ..., нецільове використання бюджетних коштів та матеріальних ресурсів ..., недостач ..., інші порушення, пов'язані із заниженням в обліку вартості активів, сум боргових зобов'язань, лишки товарно-матеріальних цінностей тощо ...

Якщо звернути увагу на структуру цих порушень, то видно, що перша частина це порушення, що призвели до втрат, а до другої належать всі інші, що не призвели до втрат. Першій частині завжди приділяється значна увага. І це не лише тому, що після їх виявлення вони будуть відшкодовані, а і тому, що це залежить від показникової системи здійснення діяльності органів фінансового контролю. Саме ці показники зводяться у звіті про результати діяльності Держфінінспекції та її територіальних органів і саме від цього залежить, яке місце у рейтингу, серед інших територіальних органів, займає кожен.

Офіційні звіти органів ДФІУ є підтвердженням цього. Майже у кожному підконтрольному об'єкті, де здійснювалась перевірка, знайдено порушення. Для прикладу можна взяти офіційний звіт за січень-травень 2013 року оприлюднений на сайті ДФІУ. Із 1158 перевірених організацій у 1128 виявлено порушення [3].

Постає питання – чи справді ця цифра така загрозлива, невже 97% установ не продуктивно здійснюють свою діяльність. В чому ж справа, невже керівний склад установ державного сектору не компетентний. Тоді яким чином ці люди були призначені на свої посади. І що в

такому разі робити? І як це стосуються контролюючих органів? Але певною мірою ревізори впливають на ситуацію.

Звичайно відповідно до положення про Державну фінансову інспекцію України вона здійснює державний фінансовий контроль за: використанням і збереженням державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, правильністю визначення потреби в бюджетних коштах та взяттям зобов'язань, ефективним використанням коштів і майна, станом і достовірністю бухгалтерського обліку і фінансової звітності у міністерствах та інших органах виконавчої влади, державних фондах, фондах загальнообов'язкового державного соціального страхування, бюджетних установах і суб'єктах господарювання державного сектору економіки, а також на підприємствах, в установах та організаціях, які отримують (отримували у періоді, який перевіряється) кошти з бюджетів усіх рівнів, державних фондів та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування або використовують (використовували у періоді, який перевіряється) державне чи комунальне майно, за дотриманням законодавства на всіх стадіях бюджетного процесу щодо державного і місцевих бюджетів[1].

І, що характерно ні в положенні про інспекцію, ні в жодному іншому нормативному документі не можливо знайти такого завдання, як здійснення контролю для встановлення порушень для подальшого відшкодування до бюджету. Але в перегонах за показниками часто губиться основне завдання структури. Основним завданням будь-якого контролюючого органу є недопущення повторення здійснених порушень. І основною задачею стає виявлення більшої кількості порушень для покращення свого рейтингу в системі органів фінансового контролю. А при такому підході до справи виникає ряд небезпек:

- поверхневий підхід до питань, які не впливають на результативність контрольного заходу;
- пошук можливостей створення показників, які не можна розцінювати, як порушення;
- інтерпретація порушень у вигляді таких, які не відносяться до категорії, що призвели до втрат;

- викривлення реальних результатів звітності;
- створення неправдивої практики здійснення контрольного заходу;
- щорічне збільшення величини фінансових порушень, як результат у рейтингових перегонах;
- формування негативного іміджу структури в цілому.

Але варто відзначити, що навряд чи зможе замінити будь-який інший критерій оцінки результатів діяльності органу ніж той, який виступає у фінансовому або кількісному вираженні. Це реально дає можливість оцінити і порівняти результати за попередні періоди, або з результатами, яких досягли інші.

Тому варто звернути увагу на ці протиріччя які виникають в практичній діяльності органів Держфінінспекції. І важливим у дослідженні цього питання є пошук виходу із ситуації, що склалась. Це могло б забезпечити беззаперечне здійснення основної задачі – недопущення повторень порушень.

Список використаних джерел:

1. Указ Президента України "Про Положення про Державну фінансову інспекцію України" від 23.04.2011 № 499, [Електронний ресурс] // офіційний сайт ВРУ – режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/499/2011>.

2. Указ Президента України "Про затвердження положень про територіальні органи Державної фінансової інспекції України та їх підрозділи" від 03.10.2011 №1236, [Електронний ресурс] // офіційний сайт ВРУ – режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1212-11>

3. Відомості про результати ревізій в бюджетних установах і організаціях, [Електронний ресурс] // офіційний сайт ДФІУ – режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/96244>.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ДО УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Закон України від 17.11.11 № 4050-VI «Про державну службу» був прийнятий з метою вдосконалення правового регулювання державної служби відповідно до європейських принципів державного управління і в зв'язку реформами, розпочатими новою державно-управлінською елітою в країні. Основні завдання реформування державної служби передбачають єдині стандарти прийому на службу, введення нової класифікації посад залежно від характеру та обсягу посадових обов'язків, створення політично нейтрального інституту державної служби, введення в дію прозорого механізму прийняття на державну службу.

Відповідно до цього Закону державна служба – це професійна діяльність державних службовців з підготовки пропозицій щодо формування державної політики, забезпечення її реалізації та надання адміністративних послуг.

Державним службовцем – є громадянин України, який займає посаду державної служби в державному органі, органі влади Автономної Республіки Крим або їх апараті, одержує заробітну плату за рахунок коштів державного бюджету, крім випадків, визначених законом, та здійснює встановлені для цієї посади повноваження, безпосередньо пов'язані з реалізацією завдань та виконанням функцій державного органу або органу влади Автономної Республіки Крим щодо:

- підготовки пропозицій стосовно формування державної політики у відповідній сфері;
- розроблення, експертизи та/або редагування проектів нормативно-правових актів;
- надання адміністративних послуг;
- здійснення державного нагляду (контролю);

- управління державним майном або майном, що належить Автономній Республіці Крим, державними корпоративними правами;
- управління персоналом державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим або їх апарату;
- реалізації інших повноважень відповідного органу.

Концептуально новими положеннями Закону України від 17.11.11 № 4050-VI «Про державну службу» є введення компетентнісного підходу до управління персоналом державної служби. Так, на законодавчому рівні вперше вводяться такі поняття, як:

- профіль професійної компетентності посади державної служби - комплексна характеристика посади державної служби, що містить визначення змісту виконуваної за посадою роботи та перелік спеціальних знань, умінь і навичок, необхідних державному службовцю для виконання посадових обов'язків;
- рівень професійної компетентності особи - характеристика особи, що визначається її освітньо-кваліфікаційним рівнем, досвідом роботи та рівнем володіння спеціальними знаннями, уміннями та навичками.

На виконання Закону України від 17 листопада 2011 року № 4050-VI «Про державну службу» Національне агентство України з питань державної служби розробило Наказ від 20 липня 2012 № 148 «Про затвердження Методичних рекомендацій з розробки профілів професійної компетентності посад державної служби у державних органах, органах влади Автономної Республіки Крим або їх апараті».

Профілі професійної компетентності посад державної служби вводяться у практику управління персоналом державної служби для:

- диференціації вимог до рівня професійної компетентності осіб, які претендують на зайняття посад державної служби груп II, III, IV і V, та посадових обов'язків у державних органах відповідно до затвердженої організаційної структури;
- визначення обсягу відповідальності та повноважень за кожною посадою державної служби у державних органах;
- забезпечення об'єктивності під час проведення конкурсу на зайняття вакантних посад державної служби, планування кар'єри

державних службовців та її розвитку, просування по службі, щорічного оцінювання результатів службової діяльності, визначення необхідності підвищення рівня професійної компетентності державних службовців, розроблення системи стимулювання державних службовців;

- оцінювання відповідності рівня професійної компетентності осіб, які претендують на зайняття посад державної служби груп II, III, IV і V у державних органах, необхідним мінімальним вимогам, що визначені керівником державної служби;

- визначення особистих потреб державних службовців у підвищенні рівня професійної компетентності;

- підвищення ефективності роботи служб персоналу з управління людськими ресурсами та якості роботи державних службовців.

Профілі професійної компетентності посад державної служби у державних органах є основою для розроблення посадових інструкцій для цих посад, адже визначають та закріплюють мінімальні та спеціальні вимоги до зайняття посади державної служби, ефективного виконання державним службовцем покладених на нього завдань та обов'язків.

НАПРЯМ 3
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ
ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Базарна Ольга Вікторівна

ЗАСТОСУВАННЯ СЕРЕДНЬОСТРОКОВОГО
ПРОГНОЗУ ВИДАТКІВ
В ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНІЙ ГАЛУЗІ КРАЇНИ

Проблема державної політики у сфері публічного управління розвитком житлово-комунального господарства (ЖКГ) потребує подальшого дослідження, оскільки докорінно змінилися внутрішні й зовнішні умови функціонування цієї галузі життєдіяльності українського суспільства.

Оскільки система публічного управління ЖКГ – одна з найбільш складних систем, необхідний комплексний інструментарій. Що дозволяє координувати діяльність цієї системи, забезпечуючи взаємозв'язок між різними її елементами, зв'язати воедино всі здійснювані підпроцеси і забезпечити досягнення запланованих результатів. Як такий комплексний інструмент пропонується використати інноваційну систему середньострокового прогнозу видатків в ЖКГ, орієнтовану на результат.

Формування механізмів публічного управління житлово-комунальним господарством України повинно відбуватися враховуючи той досвід який вже набутий країною, також необхідно врахувати кращі практики публічного управління інших держав та звичайно інтегрувати до нинішніх умов розвитку ЖКГ. Складовою частиною економічного механізму публічного управління повинен стати програмно-цільовий підхід, програмно-цільовий метод, який об'єднує основні функції управління і що забезпечує зворотній зв'язок усіх елементів системи (підсистем).

Середньострокове планування бюджету (ССПБ) – це визначення головними розпорядниками бюджетних коштів на підставі Програми

діяльності Кабінету Міністрів України плану своєї діяльності на середньостроковий період та обсягу необхідних коштів для досягнення поставлених цілей у середньостроковій перспективі.

Запровадження ССПБ сприяє:

- реалізації послідовної бюджетної політики;
- встановленню чітких пріоритетів у галузі;
- передбаченню наслідків реалізації бюджетної політики через кілька років;
- досягненню скоординованості заходів бюджетної та податкової політики в середньо- і довгостроковій перспективі;
- забезпеченню збалансованості фінансових ресурсів, які акумулюються через бюджет;
- обґрунтованому прогнозуванню джерел і обсягів ресурсів;
- застосуванню прогресивних методик бюджетного планування;
- підвищенню прозорості бюджетного процесу;
- посиленню відповідальності учасників бюджетного процесу;
- комплексному підходу до оцінки ефективності бюджетної політики.

Підставами для ССПБ є: стратегії регіональної та загальнодержавної політики Президента й Кабінету Міністрів України, зокрема у секторальному розрізі; бюджетна резолюція; оцінка бюджетних програм за попередні роки; макроекономічний прогноз.

Документи, які містять середньострокові пріоритети бюджетної політики в Україні:

1. Послання Президента України до Верховної Ради України щодо стратегії розвитку держави на кілька років.
2. Довгострокова стратегія розвитку держави.
3. Програма діяльності Кабінету Міністрів України, Основні напрями бюджетної політики на наступний період, Програма соціально-економічного розвитку України на наступний рік, місцеві програми соціально-економічного розвитку.
4. Державні цільові програми розвитку певної галузі.
5. Постанови Кабінету Міністрів України «Про схвалення прогнозу показників зведеного бюджету України за основними видами доходів, видатків і фінансування на три роки».

Рекомендовані етапи в контексті запровадження повноцінного процесу середньострокового планування бюджету «згори-вниз» в Україні.

Враховуючи важливість розробки розсудливих підходів бюджетування «знизу-вгору» у Головних розпорядниках коштів, для того щоб отримати повністю функціонуючий ефективний підхід середньострокового планування бюджету уряду України пропонується подумати над організацією процесів бюджетування «згори-вниз» у країні.

Важливо, щоб етап «згори-вниз» або стратегічний етап бюджетування були структуровані і виконувалися вчасно до початку бюджетування. Було б ідеально, якби існувала тільки одна Урядова фінансова стратегія і Програмний документ щодо бюджетних пріоритетів, які б управляли загальним процесом бюджетного планування (цей документ може по-різному називатися в різних країнах світу, в яких запроваджується ССПБ, наприклад, Бюджетний Меморандум, Документ системи бюджетних показників, Директива про бюджетну політику і т.д.).

Загальне структурування бюджетного процесу і циклу сприяє успіху ССПБ – підхід може бути ефективним тільки в тому випадку, якщо і компонент «згори-вниз», і компонент «знизу-вгору» процесу бюджетування є належним чином організовані та інтегровані в бюджетний цикл.

Вирішені питання при впровадженні та застосуванні програмно-цільового методу можуть бути враховані при формуванні галузевої фінансової та бюджетної політики у середньостроковій перспективі.

Соціально-економічні перетворення, які сьогодні мають місце в Україні вимагають постійного наукового обґрунтування процесів в публічному управлінні житлово-комунальним господарством країни.

АКТИВІЗАЦІЯ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ В НАПРЯМІ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

В сучасних умовах розвитку України необхідним є застосування бюджетної політики як дієвого важеля удосконалення системи міжбюджетних відносин для забезпечення розвитку територій у відповідності до нової ролі людського фактору.

Процес глобалізації що являє собою взаємозв'язок національних економік, політичних і соціальних систем, культур, а також взаємодію людини та довкілля, потребує функціонування механізму виваженої інвестиційної політики держави [2]. Лідерами у рейтингу найглобалізованіших держав світу виступають Японія, США, Німеччина та інші учасники "великої сімки" [4]. При цьому Україна посідає 43-тє місце та є останньою з усіх країн Центральної та Східної Європи, що пояснюється насамперед уповільненням реформ у ключових секторах та політичною нестабільністю.

Негативний вплив на соціально-економічний розвиток нашої держави створюють перш за все такі фактори як невідпрацьована система соціальних стандартів в умовах низького рівня доходів більшості населення та недостатня забезпеченість фінансовими ресурсами, особливо на місцевому рівні [1].

Формування ефективного інституційного середовища потребує проведення перш за все виваженої регулятивної політики, що передбачає формування та оптимальний розподіл фінансових ресурсів між різними ланками бюджетної системи, спрямований на економічне зростання та підвищення життєвого рівня населення.

Реалізація стратегії бюджетної політики України у 2013 та 2014 рр. спрямована на підвищення стандартів життя і рівня добробуту громадян відповідно до Програми економічних реформ на 2010-2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава" [5].

Попри низку ефективних кроків у сфері державної політики, вжитих останнім часом, тривала нездатність забезпечити місцеві бюджети власними джерелами надходжень призводить до зменшення їх частки у зведеному бюджеті та, відповідно, до необхідності здійснення фінансового вирівнювання: Незважаючи на задекларовану мету – (розподіл часток державного та місцевих бюджетів у зведеному бюджеті країни за формулою 50:50), на практиці спостерігається співвідношення близько 78:22 за доходами і 57:43 за видатками; щорічно збільшується і частка трансфертів у доходах місцевих бюджетів – у січні-листопаді 2011 р. вона складала 52,3 %, що на 6,4 % більше показника 2006 р [6].

Формула розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів не враховує усіх специфічних умов господарювання кожної місцевості; несвоєчасне затвердження умов надання субвенцій призводить до затримок у їх перерахуванні, і відповідно – до тимчасової нестачі коштів.

Необхідність мобілізації органами місцевого самоврядування коштів не лише на поточний розвиток, але і на капітальні видатки зумовлює посилену увагу до таких складових бюджету як субвенція на виконання інвестиційних програм (проектів) та бюджету розвитку, а також активізації дій на ринку муніципальних цінних паперів. Основним джерелом бюджету розвитку поки що залишаються кошти, передані із загального фонду місцевих бюджетів – 66,4 %.

Послаблюється також інвестиційна складова місцевих бюджетів на фоні зростання частки видатків споживання (з 84,5% у 2005 р. до 91,8% у 2011 р.), що в свою чергу породжує проблеми, пов'язані з фінансуванням інвестицій та розвитком місцевого господарства [3].

Підсумовуючи вище зазначене слід зробити висновок, що важливим фактором реалізації економічної та, зокрема, бюджетної політики у забезпеченні макроекономічної стабільності розвитку держави є побудова ефективних взаємовідносин між державним та місцевими бюджетами.

Активізація основних напрямів бюджетної політики майбутніх періодів має бути націлена на створення належної фінансової бази

соціально-економічного розвитку регіонів шляхом передання плати за землю до категорії місцевих податків та зборів; закріплення за місцевими бюджетами частини податку на прибуток підприємств; розширення джерел II кошику доходів, які не враховуються при розрахунку міжбюджетних трансфертів, що сприятиме формуванню прямої залежності між фіскальною активністю місцевих органів влади та їх інвестиційними можливостями.

Список використаних джерел:

1. Єфименко Т. Оптимізація бюджетної політики в контексті сучасної глобальної конкуренції [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://dc-summit.info/proekty/ukraina-i-rossija/1097-optimizacija-bjudzhetnoi-politiki.html>.

2. Крисенко К. А. Глобалізація та її наслідки для економіки країн світу [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://center.kr-admin.gov.ua/index.php?q=Elibr/27.html>.

3. Лободіна З.М. Вплив місцевих бюджетів на соціально-економічний розвиток в контексті проведення бюджетної реформи З.М. Лободіна // Економічна політика регіонального розвитку і місцеве самоврядування [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/inek/2012_9/124.pdf.

4. Сіденко С. Соціально-економічний вимір сучасної глобалізації [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.kneu.kiev.ua/journal/ukr/article/2004_1_Sidenko_UKR.pdf

5. Програма економічних реформ на 2010-2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава" / Комітет з економічних реформ при Президентові України / [електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.president.gov.ua/docs/Programa_reform_FINAL_1.

6. Щодо основних напрямів бюджетної політики України на 2013 рік". Аналітична записка [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/802/>.

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ: ПОРІВНЯННЯ ПІДХОДІВ УКРАЇНИ ТА КАНАДИ

На сучасному етапі системної модернізації країни реальним підґрунтям ефективного господарювання стає забезпечення стабільного збалансованого розвитку регіонів шляхом впровадження ефективної регіональної політики. Але слід пам'ятати, що невід'ємною складовою цього процесу є реформування системи державного управління регіональним розвитком.

Саме, налагодження ефективного, дієздатного державного управління регіональним розвитком займає ключове місце у системі нової регіональної політики.

Системні потрясіння, які відчули на собі регіони України впродовж кризового періоду, нові виклики посткризового розвитку формують нові вимоги щодо досягнення збалансованого розвитку регіонів; вирішення специфічних проблем регіонів та окремих населених пунктів (у т.ч. депресивних територій, малих міст, периферійних та гірських територій); стимулювання міжрегіональної співпраці та кооперації тощо [1, с. 5].

Одним із дієвих інструментів стратегічного планування є стратегії регіонального розвитку, орієнтовані на задіяння механізмів комплексної модернізації соціально-економічного розвитку регіону, визначення базових пріоритетів регіонального розвитку на середньо- і довгострокову перспективу, підвищення конкурентоспроможності регіональних комплексів.

Регіональна стратегія розвитку є стратегічним планом розвитку регіону, що визначає цілі, завдання, пріоритети, напрям сталого економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя на середньостроковий (4–6 років) та довгостроковий (10–15 років) періоди [2].

Стратегічне планування регіонального розвитку позитивно зарекомендувало себе у багатьох країнах із тривалим досвідом

ефективної регіональної політики, у першу чергу у Канаді. Протягом останніх років у країні накопичено значний досвід у даній сфері, а його практична значущість обумовлює актуальність даного дослідження. Метою є вивчення відмінностей у формулюванні, типах стратегічних планів регіонального розвитку та у їхньому часовому розрізі.

Регіональна економіка в Канаді розглядається у стратегічних документах як саморегульована система, яка здатна вирівнювати надмірні диспропорції соціально-економічного розвитку і позитивно вирішувати внутрішні проблеми.

Для того, щоб зосередитися на аналізі досвіду Канади, увага дослідження сконцентрована на регіонах з населенням більше ніж 300.000 та використана документація, що є публічно доступною в режимі он-лайн через веб-сайти різних муніципалітетів. Вибрані регіони для порівняння зі сходу на захід: Галіфакс, Монреаль, Торонто, Кітченер, Гамільтон, Едмонтон, Калгарі та Ванкувер. У деяких стратегічних планах риси були встановлені як місто, а в інших в якості регіонального району/муніципалітету, тому в даному випадку термін «регіон» означає географічну територію і не обов'язково - конкретний регіональний уряд [3, с. 16].

Відмінності у формулюванні та типів планів наступні. Стратегічні документи окреслені як регіональні стратегії у 5 регіонах – Монреаль, Гамільтон, Калгарі, Халіфакс, Ванкувер; як Генеральні Плани розвитку міста у Монреалі, Кітченері, Калгарі; як екологічні плани – у Торонто, Кітченері, Едмонтоні, Калгарі; як економічні плани – Халіфакс. Це переважно проблемно-орієнтовані плани, направлені на сталий регіональний розвиток.

Часові відмінності є такими: мінімальний часовий розріз регіональних стратегій – 5-10 років – у Едмонтоні та Монреалі, вони є більш орієнтовані на дії, на швидке реагування; середній часовий розріз – 25-30 років – у Халіфаксі, Торонто, Гамільтоні та Калгарі; максимальний – 100 років – у Калгарі та Ванкувері. Останні зорієнтовані на радикальні інновації в майбутнє, але при цьому існує загроза стабільності, коли дуже складно домогтися її у відносинах з партнерами.

Проаналізувавши підходи до стратегічного планування регіонального розвитку в Канаді, доцільно перейти й до України. Для аналізу відібрано 8 областей зі сходу на захід – Донецька, Дніпропетровська, Харківська, Луганська, Запорізька, Київська, Одеська та Львівська. Критерієм відбору є чисельність населення більше ніж 1,7 млн. чол.

Відмінності у формулюванні та типах планів є наступними: стратегічні документи економічного і соціального розвитку – затверджені у Донецькій, Одеській та Луганській обл.; стратегії розвитку – у Дніпропетровській, Львівській, Запорізькій та Київській обл.; стратегія сталого розвитку – у Харківській обл.. Слід відмітити, що 2 області мають додаткові стратегічні документи: у Дніпропетровській обл. - Стратегія підвищення конкурентоспроможності регіонального розвитку, у Київській - Стратегія демографічного розвитку.

Поряд з цим спостерігаються і відмінності в часовому розрізі: мінімальний часовий розріз регіональних стратегій – 4 роки – у Київській та Дніпропетровській обл.; середній часовий розріз – 7-8 років – у Донецькій, Львівській, Луганській та Запорізькій обл.; максимальний – 9-10 років – у Одеській та Харківській обл.

З проведеного аналізу видно значні відмінності у підходах до регіонального розвитку між двома країнами. Однак в Україні переважають здебільшого соціально-орієнтовані стратегічні плани, тоді як в Канаді значну увагу приділено екологічній складовій сталого регіонального розвитку. З огляду на це пропонуємо в Україні підвищувати роль екологічної складової в процесі стратегічного планування регіонального розвитку, з урахуванням ідей та принципів триєдиної концепції сталого розвитку. Також значні відмінності спостерігаються і в часовому розрізі планів. В Україні переважно вони є коротші за часом, а значить більш орієнтовані на короткострокові дії, на швидке поточне реагування, що часто супроводжується політизованим вирішенням проблем, тоді як в Канаді 100-річні плани вони зорієнтовані на радикальні інновації, що направлені далеко в майбутнє.

Список використаних джерел:

1. Регіони України у післякризовий період: ризики та перспективи розвитку: аналіт. доп. / С. О. Біла, О. В. Шевченко, В. І. Жук, М. О. Кушнір [та ін.] ; за ред. С. О. Білої. – К. : НІСД, 2011. – 104 с.
2. Монеv П. Региональное развитие и политика Болгарии в процессе европейской интеграции [Электронный ресурс] / П. Монеv // Сб науч. трудов IX Всероссийск. Международной Научн.-практ. Конференции «Современные проблемы управления региональной экономикой 24-25 мая 2012, г. Санкт-Петербург. – Режим доступа: <http://www.freu-conference.engec.ru/upload/files/28-33.pdf>.
3. A. Clarke Regional Sustainability Strategies: A Comparison of Eight Canadian Approaches / A. Clarke, A. Erfan. – Plan. - 4.- 2007. –P. 15-18.

Дандара Інна Василівна

РОЛЬ ДЕРЖАВИ У РОЗВИТКУ ГОСПОДАРСТВА І ФОРМУВАННІ РИНКУ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Проблема діалектики співвідношення держави і ринку - це одвічна проблема, яка на кожному історичному відрізьку цивілізаційного розвитку та в кожній окремій країні вирішується самостійно під впливом цілого ряду об'єктивних і суб'єктивних причин та національних особливостей розвитку. Саме це є основою неоднозначності вирішення цієї проблеми. З погляду сучасної економічної теорії все переконливішим стає висновок про існування не тільки загальних принципів взаємодії, а й окремих особливостей, що мають місце на сучасному етапі цивілізаційного розвитку в окремій країні. Незважаючи на процеси глобалізації, абсолютно ідентичних національних економік не буває у зв'язку з історичними, національними та інституційними обставинами.

З виникненням держави її функції упродовж тисячоліть зводились до двох основних суспільно-корисних дій - захист країни від зовнішніх воєнно- політичних загроз і забезпечення внутрішнього порядку.

Розвиток ринкових відносин в економіці дещо розширив їх, додавши ще і функцію підтримки вітчизняних товаровиробників у боротьбі із зовнішніми конкурентами шляхом жорсткого протекціонізму, крайнім виразником якого у Європі XVIII ст. стала політика меркантилізму. Під впливом ідей основоположників класичної школи А.Сміта і Д. Рікардо наприкінці XVIII ст. прийшло розуміння того, що ринок - найкращий інструмент регулювання структури виробництва у кожній країні з урахуванням її абсолютних і відносних переваг у міжнародному поділі праці та забезпечення оптимальних умов для економічного зростання і підвищення добробуту країни. Проте навіть за таких умов лібералізації держава завжди відігравала важливу роль у розвитку господарства і формуванні ринку. Податки, чеканка грошей і забезпечення грошового обігу, охоронні грамоти купцям, режим вільної торгівлі на ярмарках - всі ці витрати забезпечувала держава. З періоду зародження держава виступала головним гарантом приватної власності, яка є основою розвитку товарно- грошових відносин.

Держава прямо чи побічно визначає найважливіші параметри ринку, встановлює орієнтири для діяльності окремих підприємств. Вона формує загальний юридичний і економічний простір, зміцнює національну єдність, ставить обмеження суспільно-загрозливій діяльності. Держава необхідна для того, щоб ринки могли функціонувати, і капіталізм не знищив би сам себе, оскільки капітал здебільшого короткозорий, а ринок ірраціональний. Ринки, які не приборкані морально-політичними законами, будуть стверджувати, що, наркотики, зброя і проституція - це найцінніші товари. Під впливом процесів глобалізації відбувається, з одного боку, втрата для національної держави можливості бути повним господарем на власному економічному просторі, а з іншого, утруднення удосконалення й використання більш складних механізмів регулювання економіки, все глибшого проникнення в проблеми окремих її галузей. Під впливом зміни висхідного змісту державного суверенітету здійснюється обмеження дії національних урядів. Володіння територією, охорона від посягань зовні та організація використання її природних багатств були й до цього часу залишаються природними функціями держави. Зрештою, «державний суверенітет»

означає здатність держави здійснювати на своїй території повний контроль над економікою та іншими сферами суспільного життя, який виключає будь-яке втручання ззовні. Інтернаціоналізація економіки доповнює і зміст державного суверенітету. Державам доводиться вступати одна з одною в договірні відносини і брати на себе різні зобов'язання, які тією чи іншою мірою обмежують дії національних урядів, тобто звужують державний суверенітет. І чим багатогранніше та інтенсивніше стає господарська, політична, науково-технічна і культурна взаємодія різних країн, тим більшим стає розрив між державним суверенітетом *de jure* і його обсягом *de facto*.

Цьому сприяє і зміна пріоритетів розвитку економіки. Матеріальне багатство (природні ресурси, виробничі потужності і т.п.) все більше відступає на задній план порівняно з багатством інтелектуальним (нагромадження знань, рівень науково-технічного потенціалу, досвід підприємництва тощо.). Відомий англійський економіст кінця XIX - початку XX ст. А.Маршалл писав, що «чисельність працівників фізичної праці у чотири чи п'ять разів перевищує чисельність всієї решти класів» [4, с. 289]. Нині ж більше 50 відсотків економічно активних громадян розвинених країн зайнято не фізичною, а розумовою працею. Виникнення глобальних за своєю природою проблем, які не піддаються вирішенню в рамках окремих держав, вимагають продуманості та ефективного регулювання. До них у першу чергу належать:

- зростаючий конфлікт між суспільством і природою, який уже породив низку техногенних екологічних лих регіональних масштабів і загрожує глобальною екологічною катастрофою

- зростаюча масова еміграція з країн, які вражені бідністю, етнічними війнами та іншими локальними бідами, що суттєво ускладнює економічну й соціальну ситуацію в порівняно благополучних державах;

- розвиток суспільства інформації (система телекомунікацій, Інтернет), який відкриває величезні можливості для глобалізації економіки та злочинності. Це далеко не повний перелік проблем, але й він показує, що в боротьбі з деградацією навколишнього середовища, поширенням міжнародної злочинності, контрабандою наркотиків і

подібними явищами інтереси окремих держав можуть бути захищені тільки колективно, що потребує вдосконалення наддержавних регулювальних механізмів.

Таким чином, до сучасних пріоритетів державного регулювання економіки в Україні можна віднести наступне. По-перше, це подальша стабілізація зростання, вироблення збалансованої макроекономічної політики з метою досягнення стійкого розвитку з урахуванням екологічних та соціальних вимог. По-друге, сприяння зростанню продуктивності через здійснення інноваційної політики, насамперед щодо прискороного розвитку НТР і зокрема фундаментальних наук, підтримка інформаційних технологій. Не слід забувати, що вихідним рушієм завжди виступає доходність науково-технологічної продукції. Якщо продаж на світовому ринку 1 кг сирової нафти дає 2-2,5 центи прибутку, то 1 кг побутової техніки - 50 дол. По-третє, всіяке сприяння розвитку освіти і підвищенню кваліфікації робочої сили, що веде до економічного зростання та підвищення рівня життя українців. Нині стає все більш очевидним, що доля не тільки окремої людини, а й тієї чи іншої країни буде залежати від загальноосвітнього рівня населення. За оцінками економістів, у розвинутих країнах 60% приросту національного доходу визначається приростом знань і освіченості суспільства.

Висновок. В цілому, якщо підвести підсумок цих роздумів, можна сформулювати ряд висновків. Досвід ефективного функціонування економіки розвинутих країн показує, що немає й не може бути ефективної, такої, що базується на сучасних науково-технічних досягненнях, соціально-орієнтованої ринкової економіки без регулюючої ролі держави. Прикладом відходу держави від регулювання соціально-економічними процесами може слугувати Україна, яка стала перед проблемою незахищеної в міжнародному плані держави із соціально незахищеними громадянами всередині країни. Механізми державного регулювання змінюються, але держава завжди зберігає визначені, чітко виражені функції, серед яких: захист прав власності; забезпечення свободи підприємництва; стимулювання ділової активності й боротьби з монополістичними тенденціями; забезпечення законності та правопорядку в господарській галузі;

регулювання грошового обігу; забезпечення стійкості національної валюти; регулювання взаємовідносин між працею і капіталом, між підприємцями та найманими робітниками; регулювання зовнішньоекономічної діяльності, включаючи митні обмеження; забезпечення економічної безпеки країни. У країнах з перехідною економікою, включаючи й Україну, на етапі становлення та розвитку реформ держава має бути більш активною, ніж в умовах відрегульованої економіки, щоб швидше подолати бажання старої системи зберегти своє попереднє становище. Відомий американський економіст Джозеф Стігліц висловився з цього приводу ще більш відверто. На його думку, за хорошого управління глобалізація може принести користь усім країнам. Але в тому вигляді, в якому глобалізація реалізується нині, багато країн нічого не отримують, тоді як найбільш з країн тільки втрачають від неї. «Глобалізація сьогодні - це нечесна гра, правила якої написали багаті промислові країни для багатих промислових країн»

Список використаних джерел:

1. Білорус О. Глобалізація і нова парадигма глобального постіндустріального розвитку // Економічний часопис - XXI. - 2002. - № 10. - С. 3-8.
2. Гальчинский А. Дееспособность государства // Зеркало недели. - 2000. - № 12 (285), 25 марта.
3. Кудров В. Государство и экономика: меняющееся равновесие // Проблемы теории и практики управления. - 2002. - № 3. - С. 3-12.
4. Маршалл А. Принципы экономической науки. - Том 1 / Пер. с англ. - Москва: Издат. группа «Прогресс», 1993. - 320 с. («Экономическая мысль Запада»).
5. Пресняков В.Ю. Глобализация и современное государство: зарубежный и отечественный опыт // Экономика XXI века. - 2002. - № 6, июнь. - С. 121135.
6. Стігліц Дж. Загроза глобалізації, або Подвійні стандарти у виконанні США // День. - 2002. - 25 квітня. - № 77.

Дяченко Валентин Сергійович

ЕКОНОМІЧНА СТІЙКІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Розгортання процесу глобалізації вирізняється суперечливим впливом на національні економіки та на весь перебіг сучасного світового господарського розвитку:

- з одного боку, глобалізація небачено розширює можливості окремих країн щодо використання й оптимальної комбінації різноманітних ресурсів, їх більш глибокої і всебічної участі в системі міжнародного поділу праці;

- з іншого боку, глобальні процеси значно загострюють конкурентну боротьбу, формують ґрунт для маніпулювання величезними фінансовими й інвестиційними коштами, що становить реальну загрозу для країн із низькими та середніми доходами [2].

Економічна складова соціально-економічного, політичного, культурного розвитку України, що відбувається під дедалі потужнішим впливом глобалізації, пов'язана, насамперед, із джерелами, ресурсами, чинниками економічної стійкості агропромислового комплексу, який являється складовою частиною економіки, що поєднує в собі виробництво сільськогосподарської продукції, її сільськогосподарську переробку та матеріально-технічне обслуговування села і належить до однієї з головних сфер, адже забезпечує 16% внутрішнього валового продукту України: зростання виробництва сільськогосподарської продукції на 1% забезпечує 3-4% зростання ВВП. Тому в умовах глобалізації світового господарства і міжнародних економічних відносин різко зростає роль та значення питання формування економічної стійкості сільськогосподарських підприємств України.

Економічна стійкість сільськогосподарських підприємств є однією з головних умов успішної та стабільної роботи в ринкових умовах, вона включає в себе успадковану, виробничу, технологічну,

фінансову, соціальну, екологічну, ринкову стійкість як системні складові та являється однією із найважливіших характеристик господарської діяльності підприємств й визначається як зовнішніми, так і внутрішніми факторами.

Чинники економічної стійкості сільськогосподарських підприємств можна розподілити за ознаками : за способом впливу, за місцем виникнення, за характером дії та за ступенем обумовленості (див. Таблицю):

Важливою умовою формування економічної стійкості сільськогосподарських підприємств є підготовка спеціалістів та керівників до роботи в умовах економічної свободи, конкуренції та факторної мобільності, розвитку економічного мислення, підприємливості, творчого підходу до розв'язання проблем економіки, організації та управління сільськогосподарськими підприємствами.

Таблиця

Ознака	Чинники
1. За способом впливу	- стабілізуючі (позитивно впливають на рівень економічної стійкості) - дестабілізуючі (негативно впливають на рівень економічної стійкості)
2. За місцем виникнення	- внутрішні - зовнішні
3. За характером дії	- прями - опосередковані
4. За ступенем обумовленості	- об'єктивні (обумовлені процесами, що об'єктивно розвиваються) - суб'єктивні (створюються свідомо окремими групами людей)

Важливою умовою формування економічної стійкості сільськогосподарських підприємств є підготовка спеціалістів та керівників до роботи в умовах економічної свободи, конкуренції та факторної мобільності, розвитку економічного мислення, підприємливості, творчого підходу до розв'язання проблем економіки,

організації та управління сільськогосподарськими підприємствами.

Це, в свою чергу, потребує істотного підвищення економічного рівня підготовки спеціалістів вищої кваліфікації аграрного профілю, які були б спроможні на високому професійному рівні вирішувати організаційно-технічні, економічні та виробничо-господарські проблеми, що виникають перед сільськогосподарськими підприємствами України [1,с.3].

Оскільки на шляху проходження коштів державної підтримки, які виділяються на розвиток сільськогосподарських підприємств виникають випадки, коли кошти потрапляють до адресатів або не в повному обсязі, або із значною затримкою, що не завжди викликано об'єктивними причинами, необхідно розробити такі порядки проходження коштів державної підтримки, щоб унеможливити корупційні прояви, особливо, на місцях.

Отже, з метою формування економічної стійкості сільськогосподарських підприємств як чинника соціально-економічного розвитку України в умовах глобалізації необхідно:

- підвищити якість підготовки спеціалістів та керівників сільськогосподарських підприємств до роботи в умовах економічної свободи, конкуренції та факторної мобільності;
- посилити антикорупційні заходи;
- формування економічної стійкості сільськогосподарських підприємств здійснювати з урахуванням всього спектру факторів.

Список використаних джерел:

1. Єрмаков О. Ю. Основи методології наукових економічних досліджень : [навч. по-сіб.] / О. Ю. Єрмаков, Г. Б. Погріщук, В. І. Чорнодон. - Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. - 290 с.

2. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть // А. С. Філіпенко, В. С. Будкін, А. С. Гальчинський та ін. - К.: Либідь, 2002.

КРЕДИТИ ДЛЯ БУДІВЕЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЯК МЕХАНІЗМИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ГАЛУЗІ ЖИТЛОВОГО БУДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ

Сьогодні для української економіки державна політика в житлово-будівельній сфері залежить від безлічі факторів глобального і макроекономічного розвитку. Внаслідок цього нагально постало питання залучення коштів шляхом кредитування будівельних підприємств з метою збільшення їх конкурентоспроможності.

Вагомий вклад у розв'язання галузевих проблем щодо теоретичних засад розвитку будівельної галузі здійснили зарубіжні та вітчизняні науковці такі як С. Абрамов, М. Войнаренко, І. Огородник, В. Проценко, Є. Моїсеєнко, К. Ізмайлова, Г. Стадник. Водночас суттєвим чинником, який стримує розширене відтворення житла, все ще залишається недостатність наукового вирішення питань щодо методів кредитування галузі житлового будівництва.

Метою роботи є дослідження кредитів для будівельних організацій, як інструменту підвищення конкурентоспроможності галузі житлового будівництва в контексті побудови доступного житла в Україні. Відповідно до мети поставлені наступні завдання: дослідити можливості досягнення конкурентних переваг і прогресивного інноваційного розвитку галузі будівництва доступного житла .

На сьогоднішній день державне управління в сфері капітального будівництва використовує такі форми управління:

- нормативне регулювання;
- планування (насамперед щодо діяльності суб'єктів господарських відносин, які функціонують на державній формі власності або контролюються державою в особі уповноважених органів, та/або фінансування інвестиційних проектів будівництва за рахунок державних коштів, кредитів, отриманих під гарантію Уряду України);

- управління поточними справами у сфері капітального будівництва (ліцензування; надання дозволів, пов'язаних з будівництвом об'єктів та ін.);

- контроль за дотриманням учасниками інвестиційної діяльності встановлених державою вимог у сфері капітального будівництва. [3, с.442].

Планування (щодо згаданих випадків) здійснюється Урядом України, органами державної влади та управління АР Крим, господарськими міністерствами/відомствами, державними господарськими об'єднаннями відповідно до Закону від 07.10.2010 № 2591-VI «Про Кабінет Міністрів України», Закону від 21.09.2006 р. «Про управління об'єктами державної власності» (статті 5, 6, 9), Закону від 18.09.1991 р. «Про інвестиційну діяльність» (статті 12-14), Закону від 16.11.1992 р. «Про основи містобудування» (статті 7-15) та ін.

Державне кредитування капітального будівництва здійснюється згідно з Положенням про державне кредитування будов і об'єктів виробничого призначення, затвердженим наказом Міністерства фінансів і Міністерства економіки з урахуванням змін і доповнень від 26 червня 1996 р. № 128/79. [2].

За умовами програми діє механізм здешевлення вартості іпотечних кредитів для забезпечення доступним житлом громадян, шляхом відшкодування частини процентів за кредитами, отриманими на будівництво (реконструкцію) чи придбання в об'єктах незавершеного будівництва житла (квартири в багатоквартирних житлових будинках). [4].

За умовами Порядку кредит надається на 15 років з відсотковою ставкою 16 % річних, після сплати яких на особистий рахунок позичальника надходить часткова компенсація відсоткової ставки в розмірі 13 % від залишку зобов'язань за кредитом. Таким чином, після проведення усіх відповідних розрахунків ставка за кредитом для позичальника становитиме в цілому 3 % річних. Обов'язковий власний внесок позичальника при оформленні кредиту складає 25% суми кредиту, який за бажанням позичальника може збільшуватися. [1,2].

На нашу думку, державна політика має бути спрямована на ініціювання й підтримку створення пільгових кредитних програм для будівельних організацій. Перспективними напрямками подальших досліджень є аналіз підвищення ефективності функціонування кредитних програм будівельної галузі.

Список використаних джерел:

1. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Порядку здешевлення вартості іпотечних кредитів для забезпечення доступним житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов» від 25.04.2012 № 343 // <http://zakon2.rada.gov.ua>.

2. Спільний наказ Міністерства економіки, Міністерства фінансів, Держкоммістобудування «Про затвердження Положення про фінансування та державне кредитування капітального будівництва, що здійснюється на території України» від 23.09.1996 № 127/201/173 // <http://zakon2.rada.gov.ua>.

3. Вінник О. М. Господарське право: Курс лекцій.- К.: Атіка, 2004.- 624 с.

4. Пивоваров К.В. Державне регулювання й стимулювання в сфері житлового будівництва // <http://www.dy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=250>.

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ. НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ

Соціальну відповідальність розглядають як інтегральну якість, що визначає поведінку, діяльність людини на основі усвідомлення і прийняття нею необхідної залежності цієї діяльності від суспільних цілей і цінностей. Структура соціальної відповідальності являє собою єдність трьох компонентів: когнітивного, мотиваційного і поведінкового.

На кожному рівні (макроекономічному, мікроекономічному, особистісному) соціальна відповідальність включає суб'єкти, об'єкти та інститути соціальної відповідальності, що є взаємозалежними й можуть одночасно або поперемінно виступати в різних з цих якостей. Будь-який суб'єкт соціальної дії, що усвідомлює її можливі наслідки, є автоматично й суб'єктом соціальної відповідальності [1].

Свідченням актуальності порушених вище питань є постійна, наростаюча активність вітчизняної та зарубіжної спільноти науковців та просто не байдужих людей, спрямована на визначення нових вимірів феномену соціальної відповідальності та поширення соціально-орієнтованого світогляду.

Так, наприклад, у лютому-березні 2011 року Європейською Комісією було організовано конференцію «Спільна соціальна відповідальність», на цей захід було запрошені посадові особи, дослідники, неурядові організації, представники громадянського суспільства, та інші. Метою цього заходу було визначення кризь призму європейського суспільства і традицій питання зобов'язань суб'єктів у формуванні майбутніх моделей демократії, соціальної відповідальності, боротьби з бідністю, сталого розвитку та життя громад. Під час конференції було розглянуто проект Європейської Хартії про спільну соціальну відповідальність та ухвалено рішення щодо подальшого його доопрацювання. На сьогодні цей документ знаходиться на стадії розробки, однак вже зараз можна зробити

висновок, що Хартія має системний характер, та надані рекомендації можуть бути адаптовані для використання в розробці подібних концепції в Україні [3].

В Україні діють громадські організації, число яких постійно зростає, та цілі яких відповідають положенням вищезгаданого проекту або орієнтовані на просування благодійницької ідеології та включення соціальної складової в процеси прийняття рішень.

Варто зазначити, що ці ідеї та бачення розвитку суспільства знаходять своє поширення і серед молоді. У квітні 2013 року за спільної ініціативи групи аспірантів НАДУ при Президентові України було проведено першу сесію робочої групи молоді, що задіяна у державному управлінні та громадському секторі. Це засідання було присвячене проблемі соціальної відповідальності, а метою зустрічі було відпрацювання проблемного поля реалізації концепції соціальної відповідальності в Україні. За результатами роботи було конкретизовано напрями державної політики, які потребують вдосконалення для врахування нових викликів суспільства та ухвалене наступне бачення проблеми.

Напрями державної політики стимулювання соціальної відповідальності в Україні:

1. Розвиток гуманітарного підґрунтя: перегляд освітніх програм, починаючи від найменших; поширення успішних прикладів реалізації суб'єктами концепції соціальної відповідальності.

2. Становлення суспільних інститутів для забезпечення наступних цілей: формування попиту на соціальну відповідальність; створення середовища, яке б стимулювало довіру до держави та між людьми; ефективна медіація конфліктів між суб'єктами; залучення приватних суб'єктів до реалізації соціальної політики в широкому розумінні.

3. Розробка механізмів впровадження концепції соціальної відповідальності: створення стимулів корпоративної соціальної відповідальності; розробка методології інтеграції соціальної відповідальності; створення інтегруючого суб'єкта, відповідального за реалізації політики; розробка плану впровадження соціальної відповідальності та робота із стейкхолдерами.

4. Формування матеріального та ресурсного підґрунтя для уможливлення реалізації ідеї.

Проведені раніше дослідження беззаперечно доводять, що на шляху розвитку соціальної відповідальності в Україні постає дуже багато як загальних, так і специфічних проблем. Крім наведених актуальних проблем, очевидним є те, що в Україні не просто запізнюється нормативне і концептуальне забезпечення системи соціально-відповідальних відносин, а й склалася стійка практика невиконання чинних законів різними суб'єктами, навіть органами державної влади.

Як висновок, можна сказати, що соціальна відповідальність – це особливий вид суспільних відносин і закономірний результат розвинутої соціально-орієнтованої економіки, є водночас і важливим показником економічної, соціальної й політичної зрілості суспільства. У індустріально розвинутому суспільстві з ринковою економікою об'єктивно постає необхідність у всебічній роботі з популяризації цієї концепції; у розробленні концептуальних документів, випуску нормативних актів та подальших досліджень з метою пошуку найефективніших методів виконання таких завдань.

Список використаних джерел:

1. Соціальна відповідальність у контексті подолання системної кризи в Україні/ Наслідки системної кризи в Україні та шляхи їх подолання / О.А. Грішнова// ІСДС./ УДК 316.42:330.33.01(477).

2. Концепція соціальної держави в Україні (проект) [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://cpsr.org.ua/index.php?option=com>.

3. Проект Хартії ЄС про спільну соціальну відповідальність/ DGIII/DCS (2011)09/[Електронний ресурс] — Режим доступу: http://www.cvek.sk/uploaded/files/Draft_European_charter_ENG.pdf.

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ФІНАНСУВАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ В УМОВАХ ПЕРЕБУДОВИ ГАЛУЗІ

Основними проблемами та недоліками діючої на сьогодні в Україні системи фінансування галузі охорони здоров'я є:

- обмежене фінансування;
- відсутність визначеного законодавством чіткого переліку медичної допомоги, що повинна надаватись у державних і комунальних закладах охорони здоров'я безкоштовно на кожному рівні медичної допомоги;
- відсутність зв'язку між фінансуванням державних і комунальних закладів охорони здоров'я і кінцевими результатами їх роботи;
- неможливість ефективного управління обмеженими ресурсами в умовах існуючої системи постатейного фінансування громадських лікувально-профілактичних закладів;
- фінансування лікувально-профілактичних закладів різного рівня з різних бюджетів, що додатково ускладнює координацію надання допомоги.

Концепція розвитку охорони здоров'я передбачає: створення правових, економічних та управлінських механізмів реалізації конституційних прав громадян України на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування; забезпечення гарантованого рівня надання безоплатної кваліфікованої медичної допомоги у визначеному законодавством обсязі; формування керованого ринку платних медичних послуг, сприяння діяльності закладів охорони здоров'я всіх форм власності, створення умов для задоволення потреб населення в медичних послугах; ефективне використання наявних кадрових, фінансових і матеріальних ресурсів; солідарну участь держави, роботодавців, територіальних громад та окремих юридичних і фізичних осіб у фінансуванні послуг з надання громадянам медичної допомоги [1].

На сьогодні діє Закон України від 07.07.2011 № 3612-VI «Про порядок проведення реформування системи охорони здоров'я в Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та місті Києві» [2], відповідно до якого експеримент в галузі розрахований на 3 роки та спрямований на структурно-організаційне і фінансово-економічне розмежування первинного медично-санітарного рівня, вторинного спеціалізованого, третинного високо-спеціалізованого рівнів медичної допомоги з наступним перерозподілом між ними кадрових, матеріальних і фінансових ресурсів.

Складність реформи охорони здоров'я в Україні полягає в тому, що при мінімальних витратах треба досягти максимальної медичної, соціальної та економічної ефективності, забезпечити доступність і якість основних видів медичної допомоги. Для цього належить здійснити широкомасштабну реструктуризацію галузі, яка, насамперед полягає у:

- впровадженні нових управлінських і фінансових моделей і механізмів;

- перегляді та корекції норм потреб населення в різних видах медичної допомоги та нормативів навантаження медичних працівників різних спеціальностей;

- пріоритетному розвитку первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини (загальної практики), як найближчої до населення та найбільш доступної й економічної;

- відповідній раціоналізації спеціалізованої та стаціонарної допомоги;

- обґрунтованому впорядкуванні мережі медичних закладів за рахунок скорочення непотрібних ланок, удосконалення їх структури і функцій тощо.

Оновлена структура охорони здоров'я, яка виникає завдяки структурним перебудовам галузі, передбачає нових підходів до розподілу бюджетних коштів, тобто I рівень – центри первинної медико-санітарної допомоги – фінансується з міських (районних) бюджетів; II рівень – госпітальні округи, екстрена медична допомога та III рівень – високоспеціалізовані центри, лікарні – фінансується з

обласного бюджету та знаходиться в сфері управління департаменту охорони здоров'я облдержадміністрації.

На наш погляд, необхідними умовами для успішного проведення реформування охорони здоров'я є:

1. Створення законодавчої та нормативно-правової бази для ефективної реалізації реформи.

2. Вдале розмежування медичної допомоги за рівнями її надання з метою більш ефективної роботи лікувальних установ та наближення медичних послуг до безпосереднього споживача.

3. Координація та наукове супроводження експерименту на державному рівні.

4. Належне фінансування всіх рівнів медичної допомоги.

5. Взаємодія органів державної влади і органів місцевого самоврядування.

6. Вирішення питань щодо навчання і підготовки керівних кадрів для виконання нових завдань та можливості перекваліфікації і працевлаштування медичних працівників.

7. Проведення роз'яснювальної роботи серед медиків та населення.

8. Моніторинг та оцінка результатів реформування.

Список використаних джерел:

1. Концепція реформування охорони здоров'я України (довідь Міністра охорони здоров'я на Національній Раді при Президентові України 13.01.2011). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ufoz.ukrmed.info/Article33.html>.

2. Закон України від 07.07.2011 № 3612-VI «Про порядок проведення реформування системи охорони здоров'я в Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та місті Києві». - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.nau.ua>.

УКРАЇНА В ІНДЕКСІ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Однією з найважливіших умов досягнення стратегічних цілей, зміцнення ролі України у глобальному економічному просторі є забезпечення зростання її конкурентоспроможності. За сучасних умов здатність адаптуватися до умов, які ставить міжнародна конкуренція, стає необхідною умовою сталого розвитку кожної національної економіки [4].

Представники Всесвітнього економічного форуму вказують, що національна конкурентоспроможність – це здатність країни та її інститутів забезпечувати стабільні темпи економічного зростання, які були б стійкі в середньостроковій перспективі. Конкурентоспроможність національних економік визначається численними і дуже різноплановими чинниками, найбільш конкурентоздатними є економіки тих країн, які в змозі проводити усеосяжну політику, враховувати увесь спектр чинників і взаємозв'язок між ними [1].

Слід зазначити, що країни з високими показниками національної конкурентоспроможності, як правило, забезпечують вищий рівень добробуту своїх громадян.

Всесвітній економічний форум щорічно публікує Звіт про глобальну конкурентоспроможність, в якому проходить оцінювання країн за такими параметрами, як якість інституцій, інфраструктура, макроекономічна стабільність, здоров'я і початкова освіта, вища освіта і професійна підготовка, ефективність ринку товарів і послуг, ефективність ринку праці, розвиненість фінансового ринку, технологічний рівень, розмір ринку, конкурентоспроможність компаній та інноваційний потенціал.

Всесвітній економічний форум аналізує конкурентоспроможність, використовуючи Індекс глобальної конкурентоспроможності – комплексний інструмент оцінювання мікро- і макроекономічних

показників національної конкурентоспроможності. При створенні Індексу глобальної конкурентоспроможності до уваги береться складність економічних процесів і пропонується виважене середнє значення великої кількості різних компонентів, кожен з яких відбиває один з аспектів конкурентоспроможності [2].

Україна у рейтингу Глобального індексу конкурентоспроможності за 2012 – 2013 роки поліпшила свої позиції на дев'ять пунктів і зайняла 73 місце серед 144 країн світу.

У цілому ж, як бачимо, позиція України підвищується другий рік поспіль (після падіння на 17 пунктів у 2009 – 2010 роках) і досягла докризового рівня.

Разом з тим, Україна все ще залишається у групі країн, які не досягли середнього показника конкурентоспроможності, і значно відстає від розвинутих держав.

Вважаємо, що економіка України повинна зайняти достойне місце у конкурентному глобальному ринку. Це єдиний шлях для підвищення рівня добробуту громадян до рівня економічно розвинутих держав світу. Тому, ключовими завданнями Уряду повинно стати якнайширше залучення інвестицій для створення сучасного виробництва, впровадження нових знань, технологій і принципів управління, підвищення рівня зайнятості [3].

Таким чином, для підвищення конкурентоспроможності для України вважаємо за необхідне спостерігати за змінами усіх складових, сумарне значення яких буде визначати у найближчому майбутньому конкурентоспроможність країни. Беручи до уваги, що сукупний результат успішності регіонів країни є запорукою майбутнього економічного зростання України, пріоритетом державної регіональної політики повинно бути виявлення слабких позицій в окремих регіонах і поширення успішного досвіду по країні в цілому. Аналіз сильних і слабких позицій окремих регіонів країни дасть змогу виокремити пріоритети для кожного з них, а також визначити ступінь їхнього впливу на позицію України у глобальному рейтингу конкурентоспроможності з-поміж інших країн світу.

Список використаних джерел:

1. Уманців Ю. Економіка України у вимірі глобальної конкурентоспроможності. / Ю. Уманців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://archive.nbuv.gov.ua>.
2. Індекс Глобальної конкурентноспроможності 2012 – 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ung.in.ua/ua/news/62/>.
3. Індекс глобальної конкурентоспроможності 2012: Зростання продуктивності задля підтримки відновлення економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.competitiveukraine.org>.
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.02.2013 № 187 «Про затвердження Державної програми активізації розвитку економіки на 2013 – 2014 роки» // Офіційний вісник України. – 2013. – № 24. – Ст. 807.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ АНТИМОНОПОЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

В умовах глобалізації здійснення виваженої антимонопольної політики є вкрай актуальним, оскільки наявність підприємств-монополістів на ринку обумовлює завищення ціни на продукцію у зіставленні з оптимальною. Все це призводить до скорочення обсягів виробництва, відсутність стимулу до виробничого і технічного розвитку, зниження суспільного добробуту та зростання нерівності доходів населення.

Монополією в економічній теорії називають такий тип будови ринку, в якому існує тільки один продавець певного товару [6, с. 74]. В українському законодавстві вживається поняття «монопольне становище». Причому наводяться кількісні параметри: монопольним називається те підприємство, частка якого на ринку певного товару перевищує 35%. В окремих випадках антимонопольний комітет України своїм рішенням може визначити монопольним підприємство, частка якого на ринку відповідного товару менша, ніж 35% [4].

Процес монополізації економіки має негативні наслідки, тому держава повинна регулювати цей процес. Задля цього в Україні використовується ціла низка інструментів та методів, що повинні забезпечувати проведення активної антимонопольної політики.

Група науковців В.Д. Базилевич, В.М. Попов, К.С. Базилевич та Н. І. Гражевська виділяють негативні наслідки процесу монополізації :

- монополії придушують конкуренцію – важливу рушійну силу економічного прогресу;
- вони здатні збільшувати прибутки, зменшуючи обсяг випуску продукції і підвищуючи її ціну;
- монополії схильні до уповільнення науково-технічного прогресу;
- вони схильні до хижацького використання природних ресурсів та забруднення довкілля;

- монополії розорюють малий та середній бізнес;
- вони монополізують засоби масової інформації (пресу, радіо, телебачення), за допомогою яких впливають на свідомість населення у необхідному їм напрямі;
- монополії здійснюють тиск на уряд у пошуках неправомірних пільг та привілеїв тощо. [2, с. 313]

Реальне завдання антимонопольної політики полягає в тому, щоб поставити діяльність монополії на державний контроль, виключити можливість зловживання монопольним становищем.

Державний контроль за дотриманням конкурентного законодавства, захист інтересів підприємців та споживачів від його порушень здійснюється Антимонопольним комітетом України відповідно до його повноважень, визначених законом.

Основними завданнями Антимонопольного комітету України є:

- здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції;
- запобігання, виявлення і припинення порушень конкурентного законодавства;
- контроль за економічною концентрацією;
- сприяння розвитку добросовісної конкуренції [1].

На сучасному етапі основним змістом антимонопольної політики України є :

- захист уже створеного конкурентного середовища;
- підвищення ефективності існуючих конкурентних відносин [3].

Методи здійснення антимонопольної політики:

- правові: прийняття відповідних законодавчих та нормативно-правових актів;
- організаційно-контрольні: розроблення та організація виконання заходів, спрямованих на запобігання порушенню конкурентного законодавства; проведення моніторингу, перевірок, призначення експертизи;
- адміністративно-імперативні: примусовий поділ суб'єктів господарювання, застосування санкцій, накладання штрафів;
- профілактично-роз'яснювальні: інформування, внесення

пропозицій, надання рекомендацій, попередніх висновків, стосовно порушень, роз'яснення щодо кваліфікації порушень. [5]

Отже, можна сказати, що на даному етапі в Україні створено організаційно-правові засади здійснення ефективної державної антимонопольної політики. Але її потрібно постійно оновлювати та розвивати. Тому питання з обмеження монополізму, підтримки і розвитку економічної конкуренції мають бути й надалі важливим елементом економічної політики держави.

Список використаних джерел:

1. Закон України “Про Антимонопольний комітет України” [Електронний ресурс] / Постанова Верховної Ради України N 3659-ХІІ від 26.11.1993. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3659-12>.

2. Базилевич В. Д., Попов В. М., Базилевич К. С., Гражевська Н. І. Економічна теорія: Політекономія / В. Д. Базилевич (ред.). - К.: Знання, 2007.

3. Маньківська М.Л. Антимонопольна політика і розвиток конкуренції в Україні [Електронний ресурс] / М.Л. Маньківська // Режим доступу: http://www.rusnauka.com/12_ENXXI_2011/Economics/15_85289.doc.htm.

4. Методика визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку. Затверджено розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 // Офіційний вісник України. - 2002. - № 14. - Ст. 778.

5. Прищепа Л. Антимонопольна політика України [Електронний ресурс] /Л. Прищепа Режим доступу: <http://conference.spkneu.org/2012/12/prishepa-l/>

6. Самуельсон П. Економіка.-Львів: Світ, 1993.-412 с

ДЕРЖАВНА ВИДАВНИЧА ПОЛІТИКА ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ

Сучасне інформаційне суспільство вимагає високих стандартів стосовно якості інформації, своєчасності надання та забезпечення належного змістовного наповнення інформаційних джерел, де одним із найважливіших вважається книга. Проте в Україні ще й досі не вироблено ефективної державної видавничої політики, що призводить до неспинного зменшення видання книг за назвами і тиражами, істотного зниження їх якості.

Неврегульованість нормативно-правової бази щодо розвитку видавничої галузі, недосконалість механізмів державного регулювання, відсутність мережі державно-управлінських структур, які б відповідали за координацію діяльності та створення належних умов для функціонування державних і приватних видавництв, - усе це призводить до зростання розриву між культурними, науковими, освітянськими та іншими потребами суспільства і рівнем їх реального задоволення.

«Усі пострадянські роки українська книга боролася за виживання, намагаючись пристосуватися до викликів, породжених доморощеними рукотворцями і загальноцивілізаційними тенденціями. Деградаційні процеси в ній досі не подолано, а новітні явища приживаються надто кволо. Деякі оптимістичні проблески, безперечно, можна вважати галузевим надбанням, але не результатом державної галузевої політики. В Україні її не було і немає. Унаслідок цього експансія віртуальна (легітимізація привнесених ідей, цінностей, життєвих стандартів, соціальних інститутів), економічна (більше 80 відсотків ринку - імпортована книга) з часом може трансформуватися в експансію політичну, наблизитись до межі, за якою починається посягання на національні інтереси», - таку думку озвучив сучасний книгознавець В. Теремко [2].

Додається до цих негараздів і те, що в останні десятиліття світова видавнича індустрія опинилася перед фундаментальними викликами,

які мають глобальну цивілізаційну і технологічну природу. Значною мірою вони є результатом технологічного ривка - найхарактернішої ознаки інформаційної епохи. Для багатьох це спричинило онтологічний шок, ознаки якого - песимістичні заяви про ціннісне перепозиціонування видавничої справи, книги в культурному просторі людства. Їх зміст зводиться до тверджень про домінування в сучасному світі поколінь, для життєвої культури яких важлива інформація, а не книга як феномен і таїнство спілкування з нею. Тому класична друкована книга витісняється з життєвих і культурних координат аудіо- та електронною книгами. Супутні явища цього процесу - дігіталізація, яка, з огляду на заяви ініціаторів і експертні коментарі, претендує на всеохопність.

Якоюсь мірою споріднене і водночас протистоїть цьому інтегрування видавничої справи з медіаіндустрією - функціонування видавництв, видавничих груп у структурі мультимедійних компаній або як одиниць диверсифікованого медійного бізнесу. Цю тенденцію підсилює і створення потужними видавництвами власних медійних структур. Вони «пропонують на ринок різноманітний контент, до того ж такий, який "базується" на книжковому продукті (наприклад, аудіокниги), і той, що "не базується" на ньому. При цьому ринки реалізації продукції цих компаній не обмежуються однією країною» [1, с. 118-119].

Загальною тенденцією, яка тривожить видавців усіх країн, є деградація, переформатування системи книгорозповсюдження. Найвідчутніший симптом деградації - скорочення кількості книгарень. Особливо потерпає від цього видавнича галузь пострадянських країн, де ще на початку 90-х років ХХ ст. кількість книгарень у десятки разів переважала кількість видавництв. Тепер це співвідношення різко змінилося у протилежний бік. Ознаки переформатування системи книгорозповсюдження - створення підконтрольних великим видавничим холдингам торговельних мереж. Одним із наслідків цього є витіснення з ринку незалежних книгарень, що автоматично знижує шанси на виживання та розвиток малих і середніх видавництв, продукція яких у книгарнях видавничих холдингів важко виборює собі

місце в асортименті, рідко здобуває їх мерчандайзингову увагу. Деформує картину і конкурентна культура в галузі, від чого потерпають не лише слабкі її суб'єкти, а й читачі.

В Україні ця тенденція має ще одну особливість: більшість книгорозповсюджувальних мереж пов'язана з інтересами російських видавництв. Альтернативи їм вітчизняні видавці з багатьох причин не створили, неспроможні вони це зробити і тепер, а вітчизняний капітал місця для себе тут не бачить. Наслідок цього - структурна несформованість, неконкурентоспроможність галузі, незв'язність і розбалансованість її підсистем, хаотичність і некерованість структуротвірних процесів у ній, катастрофічно низька культура роботи з книгою і клієнтами.

Втрату вітчизняними суб'єктами видавничої справи національного книжкового ринку значною мірою спричинили проблеми трансформаційного періоду:

- економічна криза, труднощі трансформації соціально-економічної системи, наслідками яких були зменшення доходів населення, переорієнтація на забезпечення першочергових соціальних потреб;

- діловий консерватизм, неспроможність державних видавництв, які мали висококваліфіковані кадри, розвинуту матеріальну базу, систему ділових відносин, оволодіти ринковими методами діяльності, відстояти в конкурентній боротьбі свої позиції. Тому багато з них втратили свій потенціал, опинилися поза процесом;

- низький рівень фахових знань, примітивна ділова культура новостворених видавництв, значна кількість яких, не витримавши випробувань, швидко зникла з видавничого простору;

- експансія на вітчизняний книжковий ринок російських видавництв, які скористалися підтримкою деяких українських політиків і звичкою значної кількості населення України читати російською мовою. Маючи тоді значно нижчу, ніж в Україні, собівартість книги, що було наслідком запровадження в Росії податкових пільг, дешевшу сировину, в кілька разів більший масштаб ринку, вони автоматично отримували значно кращі можливості для

свої справи та інституційного розвитку галузі, опанування сучасними технологіями і стратегіями виходу на зарубіжні ринки, функціонування на інноваційній основі. Тому вони володіють тепер небаченими, порівняно з українськими видавцями, інвестиційними можливостями;

- несформованість державної політики у видавничій сфері, наслідком чого стали утвердження нездорової конкуренції, занепад її потенціалу. Без належної уваги до інституційних питань усі інші сприяння здатні хіба що продовжити стагнацію галузі (видавнича сфера відстає за темпами розвитку від національної економіки), однак неспроможні забезпечити конкурентоспроможність навіть на внутрішньому ринку. Неувага до інституційного розвитку не дає змоги видавничій галузі стати самодостатнім елементом національної справи, робить її надмірно залежною від внутрішніх і зовнішніх чинників, непомітною у світовому просторі;

- інвестиційна непривабливість галузі, через що до неї байдужий (за незначними винятками) капітал, який функціонує в інших галузях економіки і за рубежем. Залишається сподіватися, що великий бізнес в якийсь час побачить свій інтерес в інтелектуалізації нації, інноваційному розвитку, і зверне увагу на книгу як один із провідних факторів культури та освіти.

Список використаних джерел:

1. Афонін О. В. Українська книга в контексті світового книговидання / О. В. Афонін, М. І. Сенченко. - К. : Книжкова палата України, 2009. - 277 с.

2. Теремко В. Стратегчні виклики сучасному вітчизняному книговиданню [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://academia-rc.com.ua/page/54> . – Назва з екрана

Скибун Олександр Жоржович

АКТУАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Технічний прогрес за останні десятиліття кардинально змінив всі сфери життя, а також і суспільні процеси. Так в сфері телекомунікацій з'явилися і почали комерційно використовуватися нові телекомунікаційні мережі, технологічне та кінцеве обладнання, новітнє програмне забезпечення, а також почався процес конвергенції технологій і мереж. Можливості, що відкрилися завдяки цьому, в рази підвищили ефективність людської діяльності завдяки широкому впровадженню новітніх послуг зв'язку та послуг на основі використання телекомунікацій в усіх сферах життєдіяльності (е-уряд, дистанційна освіта, телемедицина, е-торгівля, е-банкінг, соціальні мережі та інше), а саме широке впровадження отримали інформаційно-комунікаційні технології (далі - ІКТ). Тобто можна констатувати, що технологічний прогрес та телекомунікації стали головними каталізаторами появи глобалізаційних процесів. Даний процес має дві сторони медалі. З однієї сторони, кожна окрема країна може користуватись всіма технологіями, обладнання, інформацією та іншими ресурсами. А з іншої - є суттєва залежність окремої країни від стану світових процесів розвитку та відповідних ресурсів.

Враховуючи сказане можна констатувати, що завдяки телекомунікаціям повністю змінилося поняття щодо національних кордонів, інтересів та ресурсів.

У зв'язку з чим питанням розвитку сфери телекомунікацій приділяється особлива увага як з боку державних органів так і приватного сектору. Враховуючи це на перший план виходять питання здійснення ефективного управління сферою телекомунікацій для забезпечення (досягнення) сучасних умов та темпів розбудови як окремих складових секторів сфери телекомунікацій, ІКТ та інформаційної інфраструктури в цілому. Дані процеси набувають все

більшої ваги, являючись головною рушійною силою розбудови інформаційного суспільства в країні та створення необхідних умов для його інтеграції у світовий простір.

В рамках національних кордонів дані питання регулюються відповідною законодавчою та нормативно-правовою базою в сфері телекомунікацій. Базовим являється Закон України «Про телекомунікації» [2].

На міжнародному рівні ці заходи регламентуються та регулюються документами різного рівня. Одним із базових документів у сфері міжнародного електрозв'язку є Регламент міжнародного електрозв'язку (РМЕ) [3]. Цей РМЕ містить у собі визначення основних понять міжнародного електрозв'язку, визначає загальні принципи надання та експлуатації служб міжнародного електрозв'язку, умови забезпечення глобального взаємоз'єднання та функціональної сумісності, питання взаємодії держав та експлуатуючих організацій, оплати та оподаткування послуг міжнародного електрозв'язку, питання взаєморозрахунків між операторами міжнародного електрозв'язку тощо.

Україна входить до складу міжнародних та регіональних організацій, які здійснюють свою діяльність у сфері телекомунікацій, а саме: Міжнародний союз електрозв'язку (МСЕ), Європейська регіональна організація в області електрозв'язку та поштового зв'язку (СЕПТ), Регіональна співдружність у галузі зв'язку (РСЗ) та інші.

В Україні створюється відповідна технічна база і інформаційна інфраструктура для можливості подальшої розбудови інформаційного суспільства. Так положеннями Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні [4] визначено такі напрями як розбудова інформаційної інфраструктури для забезпечення доступу громадян до інформаційних послуг та інформаційно-комунікаційних технологій та створення інфраструктури широкопосмугового доступу до Інтернету на всій території України.

Головною передумовою яких є можливість забезпечення усім спектром телекомунікаційних послуг на всій території країни.

Від реалізації даних завдань буде залежати і ступінь розбудови інформаційного суспільства в Україні, як складової частини світового інформаційного суспільства.

Вирішення зазначених питань потребує скоординованої роботи держави, бізнесу, науки та освіти. Тільки у тісній їх співпраці та об'єднанні усіх необхідних ресурсів можна скоротити інформаційний розрив між нашою країною та світовими лідерами.

В першу чергу необхідно вдосконалити державну політику в сфері телекомунікацій, а також розробити та впровадити дієві механізми управління та регулювання в сфері телекомунікацій.

Також головним питанням ефективної розбудови інформаційного суспільства та його складових є створення умов, з боку держави, для залучення інвестицій у достатній кількості та заохочення операторів і провайдерів для рівномірної розбудови необхідної інфраструктури по всій країні.

Список використаних джерел:

1. Аналіз ринка. [Електронний ресурс]. – Київ - http://ucra.com.ua/wp-content/uploads/2012/07/Telecommunications_2011_UCRA.pdf, <http://www.it-pro.kiev.ua/product/pdf/02.pdf>.

2. Про телекомунікації : закон України від 18.11.2003 № 1280-IV / Відомості Верховної Ради України від 19.03.2004 — 2004 р., № 12, стаття 155.

3. Регламент Міжнародного Союзу електрозв'язку [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_h39/print 1361364043339927.

4. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. № 386-р / Урядовий кур'єр від 13.06.2013 - № 105.

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Аграрний ринок є найважливішою частиною національного ринку, тому що лише продукція забезпечує існування і добробут суспільства. Найвагомішим серед складових аграрного ринку є продовольчий ринок, який забезпечує життєдіяльність держави через функцію гарантування населення товарами продовольчої групи, а також підтримувати на належному рівні продовольчу безпеку держави.

Аграрний ринок в Україні характеризується багатьма специфічними особливостями, які притаманні нерозвинутій ринковій економіці, далекий від удосконалення. Без функціонування цивілізованого ринку продовольства та забезпечення продовольчої безпеки країни шляхом збільшення обсягів виробництва аграрної продукції і купівельної спроможності громадян не існує можливостей підвищення соціально-економічного рівня життя населення, зміцнення його економічної, екологічної та політичної захищеності.

Слід підкреслити, що поняття категорії «ринок» є одним з перших, яке було використано в економічній науці. Так, ще А. Сміт зазначав, що під ринком слід розуміти обсяги будь-яких товарів, що принесені на нього, які відповідають ефективному попиту [6, с. 49].

Серед економістів сьогодні не існує єдиного підходу до визначення поняття «ринок аграрної продукції». Один з них, так званий процесний підхід, при якому під ринком аграрної продукції розуміється система соціально-економічних процесів, відносин та закономірностей [3, с. 79-80]. Подібної точки зору зокрема, дотримується П.Т. Саблук, який зазначає, що ринок - це специфічна сфера обміну товарами і послугами, де виникають і реалізуються відносини, пов'язані з процесом купівлі-продажу товарів, їх просуванням від виробника до споживача [5, с. 65]. Більш широке визначення аграрного ринку було надане академіком В.Г. Андрійчуком в його підручнику «Економіка підприємств агропромислового

комплексу». Воно звучить в наступній редакції: аграрний ринок - це система товарно-грошових відносин між продавцями і покупцями сільськогосподарської продукції, продовольства, агротехнологій, засобів виробництва та науково-технічної продукції для агропромислового виробництва, що ґрунтується на дотриманні вимог закону попиту і пропонування, вільному підприємництві та ціноутворенні, рівності і конкуренції суб'єктів господарювання за споживача [1].

Другий - це інституційний підхід. Він передбачає розгляд ринку як систему інституцій, яка забезпечує просування продукції від виробника до споживача [2, с. 123-125]. Таким чином, можна зробити висновок, що ці два підходи не мають протиріч за своєю економічною сутністю, а тільки доповнюють один одного. Інституційний підхід не може функціонувати без відповідної системи відносин, принципів і закономірностей, тобто без процесного підходу. В цілому під аграрним ринком, з нашої точки зору, слід розуміти сукупність соціальних, економічних та правових відносин, які забезпечують ефективну взаємодію ринкових інституцій і суб'єктів у виробничій сфері, обміні та споживанні аграрної продукції на рівні окремого регіону та держави.

У розвинених країнах особливості ціноутворення на аграрну продукцію багато в чому пов'язані зі специфікою ринку цієї продукції. Характерною рисою ринку аграрної продукції в цих країнах є перевищення рівня пропозиції над рівнем попиту. Це призводить до формування цін на аграрну продукцію на заниженому рівні, що відбувається завдяки швидкому росту пропозиції і повільного росту попиту на неї.

Для того, щоб уникнути при цьому значних коливань цін в США ще у 1933 р. було прийнято сільськогосподарський закон (Farm bill), у відповідності з яким відбувається цінова підтримка аграрних товаровиробників через встановлення цільових та заставних цін [4, с. 55]. Дані ціни встановлюються по пшениці, кукурудзі, сорго, ячменю, овсу, рису. Такі ціни фіксуються так, щоб вони гарантували відшкодування витрат переважній більшості фермерів. Цільові ціни не функціонують на ринку, а використовуються для розрахунку

компенсаційної цінової надбавки, яку фермери отримують у кінці року в разі, якщо ціни реалізації впадуть нижче цільових. Зокрема, у відповідності до прийнятого у 2002 р. Закону «Про безпеку фермерських господарств та сільське інвестування» на період до 2007 р. встановлювалися антициклічні платежі (АЦП) [7, с. 189]. Вони діяли у разі зниження цін на ринку нижче цільових.

Заставні ціни, на відміну від цільових, є реально діючими і гарантують фермерам отримання доходу через надання кредиту під заставу. Цей механізм функціонує через федеральну корпорацію ТКК, яка є власністю держави і працює як фінансовий інститут з правом надання позик під майбутній урожай. При цьому в разі, якщо ціни впадуть нижче заставних, ТКК зобов'язана викупити урожай за раніше узгодженими цінами. У протилежному випадку фермер може викупити закладену продукцію і повернути ТКК позику та відсотки по ній.

В Україні регулювання аграрних ринків здійснюється на підставі Законів «Про ринок зерна», «Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру», «Про молоко і молокопродукти», «Про державну підтримку сільського господарства». У відповідності до цих законодавчих актів у 2005 р. був створений Аграрний фонд. Даний фонд здійснює товарні інтервенції шляхом продажу окремих суб'єктів державного цінового регулювання на аграрному ринку умовах споту та форварду з метою встановлення ціни, що не перевищує максимальної інтервенційної. Об'єктами цінового державного регулювання, за чинним законодавством при цьому є пшениця тверда й м'яка, кукурудза, ячмінь, жито озиме, горох, гречка, цукор-пісок, борошно пшеничне та житне, м'ясо та субпродукти забійних тварин і молоко сухе, масло вершкове, олія соняшникова та деякі інші. Підставою для здійснення товарних інтервенцій є перевищення ціни попиту на умовах споту або форварду на продукцію, яка передбачена в якості об'єкта цінового регулювання. Якщо ціна на продукцію відхиляється більше ніж на 20% від інтервенційної ціни, то Аграрний фонд призупиняє торгівлю та проводить консультацію з учасниками ринку.

Однак, сьогодні Аграрний фонд має суттєві проблеми з забезпеченням коштами. Підкреслюється, що при надходженні грошей

їх використали не на фінансові інтервенції, а на заставні закупівлі зерна, що економічно було недоцільним. «Кредити» отримали вибрані господарства під заставу зерна, хоча через механізм фінансових інтервенцій можна було показати справжню його ціну, що було в межах функцій Аграрного фонду.

Список використаних джерел:

1. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник / В.Г. Андрійчук . – К.:КНЕУ, 2013. – 779 с.

2. Дудін В.І. Державне регулювання попиту і пропозиції на сільськогосподарському ринку / В.І. Дудін // Економіка АПК. – 2003. – № 6. – С. 121-128.

3. Клочан В.В. Розвиток інфраструктури регіонального зернового ринку / В.В. Клочан // Організаційно-економічні проблеми розвитку АПК. – К.: ІАЕ, 2001. – Ч. 4. – С. 77-80.

4. Корецький М.Х. Державне регулювання аграрної сфери у ринковій економіці / М.Х. Корецький.- К.: УАДУ, 2002. – 260 с.

5. Ринок продовольства: проблеми формування і розвитку / за ред. П.Т.Саблука, В.І.Бойка, М.Г.Лобаса. — К.: УкрІНТЕІ, 1993. - С. 65

6. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов / А. Смит. - М.:Соцэкгиз, 1962. - 684 с.

7. Теорія, політика та практика сільського розвитку / за ред. д-ра екон. наук, чл.-кор. НАНУ О.М. Бородіної, д-ра екон. наук, чл.-кор. УААН І.В. Прокопи ; НАН України ; Ін-т екон. та прогнозів. – К., 2010. – 376 с.

ОСОБЛИВОСТІ КОНКУРЕНТНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Сучасна економіка розвинених країн носить ринковий характер. Ринкова система виявилася найбільш ефективною й гнучкою для вирішення основних світових економічних проблем. Вона формувалася не одне століття, придбала цивілізовані форми, і, напевне, визначатиме економічне майбутнє у всіх країнах світу.

До 30-х років ХХ в. в економічній науці панував економічний лібералізм, відповідно до якого ринкова економіка розглядалася як автоматично функціонуюча система, і виключалася необхідність державного регулювання соціально-економічних процесів. Джон Мейнард Кейнс (1883-1946) є засновником економічної теорії - макроекономіки й теорії макроекономічного регулювання - як основи економічної політики. Кейнс офіційно визнав існування економічних криз і безробіття, одним з перших пояснив причини негативних явищ у ринковій економіці наслідками проведеної політики невтручання держави в економічне життя. Основну увагу у своїй концепції Кейнс зосередив на рішенні двох проблем: зайнятості й ефективності використання матеріальних, фінансових ресурсів з метою виходу із кризового стану.

Закон України "Про захист економічної конкуренції", який визначає правові засади підтримки й захисту економічної конкуренції, обмеження монополізму в господарській діяльності та спрямований на забезпечення ефективного функціонування економіки України на основі розвитку конкурентних відносин, містить таке поняття конкуренції: "Економічна конкуренція (конкуренція) - змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку".

Розвиток типів недосконалої конкуренції, ускладнення взаємин і нарощування протиріч у ринковій системі господарювання обумовили посилення державного впливу на економічні процеси. Виникла регульована ринкова економіка. Даний тип господарювання характеризується наявністю в економіці двох секторів (приватного й державного) і двох механізмів регулювання соціально-економічних процесів (ринкова саморегуляція й державне регулювання). Залежно від цілей і масштабів державного регулювання економіки розрізняють неоднакові її моделі: змішана економіка (наприклад, у США), соціально-орієнтована ринкова економіка (ФРН), корпоративна економіка (Японія).

Комплексом заходів щодо забезпечення засобами держави рівноправної конкуренції на внутрішньому ринку країни протягом перехідного періоду є стратегія “економічного” протекціонізму. Вона передбачає реалізацію політики цілеспрямованого сприяння розвитку ефективних вітчизняних виробництв, національного капіталу, який діє в рамках чинного законодавства, зростання доходів та рівня споживання населення України, активну підтримку становлення в Україні сучасної конкурентоспроможної економічної системи. Економічний протекціонізм повинен виходити не з позиції обмеження конкуренції, а з позиції забезпечення на внутрішньому ринку України добросовісної конкуренції [1].

Ринкова економіка в багатьох випадках потребує прямого державного втручання, що позитивно впливає на її продуктивність. У той же час, як показує світовий досвід, непрямі методи державного регулювання економіки є найефективнішим чинником позитивного впливу на динаміку національної продуктивності. До таких методів передовсім слід віднести: стратегічне індикативне планування, систему освіти й професійного навчання, фіскальну політику, ефективну законодавчу базу [2].

Індикативне планування принципово відрізняється від директивного планування способами досягнення цілей, поставлених у плані. Його показники не мають для окремих господарських суб'єктів статусу обов'язкових завдань, а мають рекомендаційно-орієнтуючий характер.

Для стабілізації соціально-економічної ситуації в Україні та усунення проявів кризових явищ, за результатами проведеного соціологічного моніторингу регіональної експертної думки [3] пропозиції виглядають наступним чином: проведення системної податкової реформи, створення національної інвестиційної системи, модернізація бюджетної системи, рефінансування банківської системи. З метою запобігання масового безробіття пропонується - професійна підготовка, перепідготовка, оплачувані громадські роботи. Рецепт для Уряду в подоланні кризи експерти пропонують стимулювання внутрішнього ринку, створення частково замкнених та замкнених виробничих циклів.

Список використаних джерел:

1. Жаліло Я. А., Сменковский А. Ю. Концептуальні основи стратегії економічного протекціонізму // Стратег. панорама. – 2000. – № 1–2. – С. 109.
2. Збаразська Л.О. Внутрішній ринок України: проблеми й стратегія розвитку // Наукові праці Дон НТУ: Серія: економічна. Випуск 68, 2003. – С. 18–25.
3. Соціально-економічна ситуація в умовах фінансової кризи: ризики й тенденції. Результати експертного дослідження проведеного Інститутом глобальних стратегій – ІГЛС 24 листопада – 1 грудня 2008 року. // <http://www.igls.com.ua/analytics/3006/?prn=1>.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Фізична культура - складова частина загальної культури суспільства, спрямована на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини з метою гармонійного формування її особистості. Фізична культура є важливим засобом підвищення соціальної і трудової активності людей, задоволення їх моральних, естетичних та творчих запитів, життєво важливої потреби взаємного спілкування, розвитку дружніх стосунків між народами.

Спорт є органічною частиною фізичної культури, особливою сферою виявлення та уніфікованого порівняння досягнень людей у певних видах фізичних вправ, технічної, інтелектуальної та іншої підготовки.

Закон України від 24 грудня 1993 р. «Про фізичну культуру і спорт» визначає правові, соціальні, економічні та організаційні засади фізичної культури і спорту в Україні, участь державних органів, посадових осіб, а також підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності у зміцненні здоров'я громадян, досягненні високого рівня працездатності та довголіття засобами фізичної культури, спорту та туризму.

Верховна Рада України визначає державну політику і здійснює законодавче регулювання відносин у сфері фізичної культури, спорту та туризму, а також здійснює в межах своїх повноважень контроль за реалізацією державної програми розвитку цієї сфери та за виконанням законодавства про фізичну культуру, спорт та туризм.

Важливі функції у цій сфері виконує Кабінет Міністрів України, який визначає напрямки розвитку фізичної культури, спорту та туризму, спрямовує діяльність підпорядкованих йому органів на виконання законів України «Про фізичну культуру і спорт» та «Про туризм»

Функції безпосереднього управління в галузі фізичної культури і спорту та туризму здійснює Державний комітет молодіжної політики, спорту і туризму України, який забезпечує проведення в життя державної політики з питань фізичної культури і спорту, здійснює керівництво дорученою сферою, несе відповідальність за стан її розвитку.

Державний комітет реалізує свої повноваження як безпосередньо, так і через управління, комітети та відділи з фізичної культури і спорту державних адміністрацій. Крім добровільних спортивних товариств, велику роль в розвитку фізичної культури і спорту відіграє Національний олімпійський комітет України (далі - НОК України), який є незалежною, неурядовою, громадською організацією. У своїй діяльності НОК України керується законодавством України, Олімпійською хартією та власним Статутом. НОК України має виключне право представляти Україну на Олімпійських іграх, в Міжнародному олімпійському комітеті, міжнародних олімпійських організаціях. Держава сприяє розвитку матеріально-технічної бази НОК України, надає йому фінансову і організаційну допомогу щодо участі членів збірних команд в Олімпійських та Параолімпійських іграх, сприяє встановленню міжнародних зв'язків.

Після того як Україна стала незалежною, становище в українському спорті значно погіршилося. держава звичайно виділяє кошти на спорт, але вони дуже мізерні і розподіляються в основному по обласних центрах, а в райони ці кошти навіть не доходять. Тому зараз вітчизняному спорту як ніколи необхідна допомога. Адже у нас не скільки не гірші спортсмени, ніж в інших країнах просто іноді підводить технічна сторона підготовки (недостатня кількість спортивного обладнання, погані умови, зимою проведення тренувань в неотеплених спортзалах, використання застарілого спортивного інвентарю, нестача коштів на проведення, навіть на поїздки на товаристські змагання і т. ін.). А якщо розглянути дитячий спорт, то фінансування ДЮСШ зовсім нікудишне. Але ж справжніх спортсменів, які, можливо, в майбутньому будуть представляти нашу країну на змаганнях світового рівня потрібно готувати змалечку. Зараз почали

відкривати багато різних спортивних гуртків, але вони майже всі платні і не кожен може дозволити собі, щоб його дитина там займалася, якщо вона і обдарована.

Проведення різних спортивних заходів стає можливим тільки за допомогою спонсорів, дуже важкі умови для тренувань у спортсменів, морально застаріле спортобладнання і т. ін. Зараз, як ніколи, необхідно вливати значні кошти в спорт, так як Україна перебуває на стадії формування свого іміджу на світовій арені. Адже це є дуже важливим фактором, щоб світова громадськість рахувала Україну, як спортивну державу.

Також необхідно, щоб наші меценати часто підтримували вітчизняний спорт не тільки в плані допомоги проведення різних спортивних заходів, а ще й додаткових премій та нагород спортсменів для кращої їх мотивації. Адже кожен хоче стати видатним гімнастом, боксером чи фігуристом, досягти найвищих результатів в тому виді спорту, який він обрав, але в Україні цього дуже важко досягти. Тому, виступаючи на змаганнях світового рівня, наші спортсмени намагаються показати себе з найкращої сторони, досягти хороших результатів, щоб їх помітили селекціонери з інших країн і запропонували вигідні контракти.

Прийняття Закону України "Про фізичну культуру і спорт" (3808-12) дає можливість виконати поставлені завдання відповідно до сучасних потреб економічного і соціального розвитку країни. Розвиткові фізичної культури, спорту та туризму сприяють також національні спортивні федерації (громадські організації фізкультурно-спортивної спрямованості). Статусу національної спортивної федерації вони набувають з моменту реєстрації у Державному комітеті молодіжної політики, спорту і туризму України, який делегує таким федераціям окремі повноваження щодо розвитку видів спорту, надає допомогу у забезпеченні їх необхідними матеріальними ресурсами, відповідними фахівцями, забезпечує контроль за реалізацією цих повноважень, в тому числі в частині використання коштів, виділених їм з Державного бюджету України.

Не можна забувати за спортивне життя країни та потрібно

приділяти достатню увагу його розвитку, адже це є неодмінним чинником впливу не тільки на спортивний імідж країни, а й на здоров'я та тривалість життя населення, що на даний момент є актуальною проблемою для України.

Список використаних джерел:

1. Державний соціальний стандарт обслуговування населення закладами фізичної культури та спорту. - Київ, 2005. - 93 с.

2. Теория и методика физической культуры: учебник для ин-тов физич. культуры / Под ред. Л.П. Матвеева. - М.: ФиС, 1991. - 362 с.

3. Матвеев Л.П. Теория и методика физической культурн. - М. : Физкультура и спорт, 1991. - 543 с.

4. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>.

НАПРЯМ 4
МІЖДЕРЖАВНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА
НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

Бочанов Максим Александрович

ПРОТЕСТНАЯ АКТИВНОСТЬ НА
ПОСТСОВЕТСКОМ ПРОСТРАНСТВЕ В
КОНТЕКСТЕ «ЦВЕТНЫХ РЕВОЛЮЦИЙ»

Около двух лет прошло после того, как около двух тысяч человек, не признавших итогов выборов в Госдуму РФ, впервые вышли с протестами на Чистопрудный бульвар Москвы, после чего, уже состоялись гораздо более масштабные акции протестов на «Болотной площади», проспекте Академика Сахарова, «Марш миллионов» и некоторые другие.

Представляет интерес тот факт, что по мнению Следственного комитета Российской Федерации, организаторы вышеупомянутых акций протеста проходили специальную подготовку за границей. Следователи получили данные о том, что активистов российской оппозиции готовили к свержению конституционного строя по технологиям «цветных революций» в других странах.

Безусловно, нарастание протестных настроений в России по итогам парламентских и президентских выборов, хотя и имеющих объективные причины недовольства, вполне соответствуют технологиям «цветных революций». О чем свидетельствуют последние шаги США, некоторых европейских государств и некоммерческих организаций, в направлении дестабилизации политической ситуации в Российской Федерации. Ярким примером этому служат такие факты - приезд нового посла США в России Майкла Макфола, являющегося одним из главных разработчиков технологий «цветных революций», имеющего ряд теоретических исследований «оранжевых революций» на постсоветском пространстве. В данное время оппозиция в нашей

стране пользуется активной поддержкой посольства и лично посла США М. Макфола. Продолжается и активное финансирование представителей протестных движений, а также специальных программ по «продвижению демократии». Неоднократные, совершенно открытые заявления недавней главы Госдепа США Хиллари Клинтон, о намерении активно препятствовать процессам интеграции на постсоветском пространстве, считая их стремлением к воссозданию СССР. Мы убеждены, на территории СНГ сохраняется вероятность «цветных революций», а для России это крайне опасно. В данный момент нестабильность наблюдается в Киргизии, Таджикистане и на Украине. Политическая нестабильность в соседних государствах представляет опасность для России и в ближайшем будущем, этому необходимо уделять крайне пристальное внимание. Такого рода процессы должны контролироваться, отслеживаться и на них должен быть симметричный ответ со стороны нашего руководства.

Мы наблюдаем нарастание интенсивности борьбы за мировое господство, новыми средствами и технологиями. Одними из них и являются «цветные революции», которые как показывают события на Ближнем Востоке и Северной Африке, могут приводить к мощнейшему дестабилизирующему эффекту в рамках целых континентов. Россия должна стараться контролировать ход конфликтов в Северной Африке и на Ближнем Востоке.

С момента своего появления, около десяти лет назад, «цветные революции» со временем видоизменяются, мутируют и как показывают последние события по всему миру, эти мутации превращают их из ненасильственной формы свержения власти в довольно масштабные деструктивные кровопролитные социально-политические конфликты, надолго ввергающее государство в хаос. Все это актуализирует феномен «цветных революций» в рамках изучения политической теории и практикой.

Список использованной литературы:

1. Калинин Э.А. Внешнеполитические подходы США и ЕС к странам постсоветского пространства в контексте международного права // Право и политика. - 2011. - № 7. - С.1122-1132.

2. Кашина А. "Жасминовая революция" в Тунисе: социально-политический аспект // Обозреватель - Observer. - 2011. - № 7. - С.74-82.

3. Пономарева Е. "Цветные революции": природа, символы, технологии // Обозреватель - Observer. - 2012. - № 3. - С.36-48.

4. Пономарева Е. Секреты "цветных революций": современные технологии смены политических режимов // Свободная мысль. - 2012. - № 1-2. - С.87-98; № 3-4. - С.43-59.

5. Пряхин В. Кыргызстан: политическая история двадцати лет независимости // Центральная Азия и Кавказ. - 2012. - Т.14, № 4.- С.114-124.

6. Станчик С.С. Молодежные организации как ударная сила "цветных революций" // Право и политика. - 2012. - № 10. - С.1676-1679.

ОСВІТА ЯК ОСНОВА МАЙБУТНІХ ПЕРЕТВОРЕНЬ ТА ЗАПОРУКА РЕАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Освіта завжди була підґрунтям освіченості та інтелектуальної розвиненості майбутніх поколінь. Вона є основою на якій базується розбудова нашої держави. Джерелом знань є безперечно набутий досвід (з державотворчого процесу, який пройшли наші країни-сусіди: окремі держави, конфедеративні утворення, федерації), традиції, культура. Напрямок розвитку країни має відображати загальну думку громадян та втілюватися у щорічних посланнях Президента України. Вони мають бути доведені до народу через відповідний інформаційний простір. Дана робота здійснюється, з метою ефективної їх реалізації та забезпечення надійного зворотного зв'язку із органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та громадськістю. Це забезпечить можливість відчуття кожною людиною, принаймні впевненості у майбутніх перетвореннях.

Проведені дослідження однозначно довели неможливість механічного перенесення західних моделей розвитку на різні території світу [1, с. 15]. Глобалізація світу, його інформаційна багатоманітність обумовлюють включення людини у незрівнянно складнішу і масштабнішу систему взаємовідносин [3, с. 137]. Освіта є ключовим елементом забезпечення людського розвитку [4, с. 110]. Слід спрямувати навчальний процес на: набуття умінь і навичок самостійно засвоювати нові знання та інформацію, ефективно використовувати їх на практиці; вміння сприймати зміни, які стають невід'ємною рисою буття людини; готовності вчасно відмовитись від сталого досвіду поведінки [2, с. 160]. Суспільна консолідація, формування прийнятної зрозумілої для кожної людини національної ідеї, побудова ринкової економіки, сталої і відкритої демократії, громадянського суспільства, нової моделі державного управління є викликами, що стоять на сучасному етапі розвитку країни та потребують системних, комплексних політичних та управлінських рішень [5, с. 261].

Нехтувати будь-яким досвідом, що вже має певні здобутки та недоліки не можна. Хоча накладати його на сучасні реалії теж не можливо. Згадані перетворення відбулися набагато раніше в інших країнах, а міжнародні відносини тривають сьогодні. На нашу думку, потрібно пристосувати його до сучасних реалій та адаптувати в українську буденність, шляхом роз'яснення переваг та недоліків запланованих змін. В основі освіти повинно бути лише одне завдання – змінити бачення людини та підготувати її до майбутніх змін, для того щоб кожен усвідомив не лише можливість впливу на відповідні процеси, а й відповідальність яка лежатиме на кожному з нас за невдачі.

Належна система інформування дасть змогу відчути кожній людині себе ближче до влади, можливість бути учасником процесу та впливати на його перетворення. Поінформоване належним чином громадянське суспільство зможе принаймні робити певні кроки, усвідомлюючи, що від цього залежать її перспективи в майбутньому. Системна модернізація, може бути проведена системно за умови модифікації її перспектив до українських реалій. Не потрібно говорити про залучення інвестицій та будувати державу загального споживання. Необхідно поставити перед людиною певну недосяжну ціль, сформувавши її та довести до людей план дій на рік. Освіта має передувати реалізації будь-яких перетворень. Важко говорити буде без цього гірше чи ні, але можна з впевненістю стверджувати, що це сприятиме ефективній реалізації запланованих змін. Ми прагнемо перетворень, тому – це спільною справою. Інформація повинна поширюватися ще й на горизонтальному рівні охоплюючи не тільки владну вертикаль, а й органи місцевого самоврядування, громадськість. В даному випадку освіта є своєрідним внутрішнім мотивом, що зумовить рух. Кожен по різному розумітиме майбутні перетворення, матиме своє суб'єктивне бачення, але спільна робота та бажання щось змінити на краще дасть можливість отримати позитивний результат. Можливість брати участь у цьому процесі забезпечить єднання, спільність думок, а головне розуміння запланованих перетворень та тих змін, які відбуватимуться в Україні.

Освіта є запорукою ефективної реалізації запланованих змін. Вона

здатна як стримати, розвинути та забезпечити стабільний хід подій в Україні. Кожна людина має постійно вдосконалюватись, щоб чогось досягти в майбутньому. Ця окриленість дасть змогу їй йти в ногу з часом та постійно бути на хвилі змін. Державне управління тоді буде ефективним, коли ми матимемо змогу вибору, альтернативу, щодо впровадження майбутніх змін. Освіта – мотивація до дій, що зумовлює рух державним управлінням у напрямку, який обрав кожен з нас. Чомусь західний вектор сьогодні є найбільш перспективним, але на нашу думку потрібно будувати державу для людини, в першу чергу захистити людину та дати їй шляхом загального бачення можливість вибору та здатність впливати на процес перетворень в Україні де вона живе.

Список використаних джерел:

1. Зеленько Г. Навздогінна модернізація: досвід Польщі та України [Текст] . Критика. – К. [б. в.] . Серія “Критичні студії”, 2003 – 216 с.

2. Модернізація вищої освіти в Україні у контексті Болонського процесу [Текст] : монографія / Л.М. Новікова; Міністерство освіти і науки України, Західнодонбаський інститут економіки і управління. – Дніпропетровськ [б. в.] : ІМА-прес, 2009 – 180 с.

3. Модернізація освіти України у контексті євроінтеграційних процесів: історико-педагогічний аспект [Текст] : монографія / Авт. кол. О.А. Дубасенюк, Н.Г. Сидорчук, Н.В. Якса, В.М. Єремєєва, Т.П. Москвіна, Л.О. Данильчук, М.Б. Агапова та ін. / За заг. ред. Н.Г. Сидорчук – Житомир [б. в.] : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2008 – 300 с.

4. Поспелова Т.В. Механізми державного управління людським розвитком в Україні [Текст] : монографія / Т.В. Поспелова. – Донецьк [б. в.] : Вид-во “Ноулідж” (донецьке відділення), 2011. – 350 с.

5. Пухкал О.Г. Модернізація державного управління в контексті розвитку громадянського суспільства в Україні [Текст] : монографія / О.Г. Пухкал. – К. [б. в.] : Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2010. – 287 с.

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ЯК СУБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПОЖЕЖНОЮ БЕЗПЕКОЮ

Аналіз законодавчого та нормативно-правового забезпечення стану гарантування національної безпеки дозволяє зробити висновок, що в Україні безпека поділяється на такі основні види: політичну, економічну, державну, соціальну, інформаційну, науково-технологічну, екологічну, гуманітарну та військову безпеки [3].

У той же час законодавством України з питань національної безпеки не передбачено такого виду безпеки як пожежна. Поясненням цьому може бути той факт, що проблемам забезпечення стану пожежної безпеки присвячено законодавство цивільного захисту, яке й регулює саме відносини, пов'язані із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, реагуванням на них, функціонуванням єдиної державної системи цивільного захисту. І це здається логічним, адже, за умов мирного часу, саме такий вид небезпеки (пожежної) може завдати найбільше шкоди людині, суспільству та державі в цілому. А цивільний захист, у свою чергу, це “функція держави, спрямована на захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період [1]”.

Відповідно до п. 33 ч. 1 ст. 2 Кодексу цивільного захисту України пожежна безпека - це “відсутність неприпустимого ризику виникнення і розвитку пожеж та пов'язаної з ними можливості завдання шкоди живим істотам, матеріальним цінностям і довкіллю [1]”.

У той же час можна наголосити на тому, що пожежна безпека – це стан, за якого виключається можливість пожежі, а у разі її виникнення запобігає впливу на людей небезпечних факторів та забезпечується захист матеріальних цінностей.

На нашу думку саме таке визначення дає підстави стверджувати, що подібний стан пожежної безпеки має підтримуватись ефективною та дієвою системою суб'єктів цивільного захисту.

До суб'єктів забезпечення цивільного захисту в Україні належать:

- Кабінет Міністрів України;
- Державна служба України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС України);
- інші центральні органи виконавчої влади;
- Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування.

Не викликає сумніву той факт, що головним функціональним суб'єктом державного управління пожежною безпекою є ДСНС України як центральний орган виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сферах цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації надзвичайних ситуацій, рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, профілактики травматизму невинного характеру, а також гідрометеорологічної діяльності. З огляду на зазначене основними завданнями ДСНС України, як суб'єкта державного управління пожежною безпекою, з поміж іншого є:

- реалізація державної політики у сфері пожежної безпеки;
- здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням та виконанням вимог законодавства у сфері пожежної безпеки [2].

Відповідно до цих завдань ДСНС України:

- організовує і здійснює безпосередньо та через свої територіальні органи державний нагляд (контроль) за додержанням і виконанням вимог законодавства у сфері пожежної безпеки міністерствами, іншими центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами виконавчої влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями усіх форм власності, іншими суб'єктами господарювання, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства;

- видає безпосередньо та через територіальні органи дозволи на початок роботи новостворених підприємств, введення в експлуатацію нових і реконструйованих виробничих, жилих об'єктів та об'єктів іншого призначення, а також реєструє декларації відповідності об'єкта вимогам законодавства з питань пожежної безпеки, якщо він не належить до категорії вибухопожежонебезпечних об'єктів або об'єктів з масовим перебуванням людей;

- проводить державну експертизу проектів інвестиційних програм на відповідність вимогам законодавства, державних будівельних норм і правил з питань пожежної безпеки;

- організовує та проводить перевірки додержання вимог законодавства у сфері пожежної безпеки;

- організовує розроблення організаційних і науково-технічних заходів у сфері державного нагляду (контролю) з питань пожежної безпеки;

- виконує відповідно до законодавства функції із сертифікації та підтвердження відповідності продукції протипожежного призначення вимогам пожежної безпеки;

- здійснює контроль за проходженням підготовки працівників і службовців з питань пожежної безпеки у відомчих спеціальних навчальних закладах та на підприємствах;

- складає акти перевірок, видає приписи, розпорядження про усунення порушень вимог законодавства у сфері пожежної безпеки;

- здійснює в установленому порядку координацію та контроль за діяльністю служб пожежної безпеки міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, а також відомчої, місцевої, добровільної пожежної охорони, надає їм необхідну організаційно-методичну допомогу;

- забезпечує та здійснює через територіальні органи ведення державного статистичного обліку пожеж та їх наслідків, а також державної статистичної звітності у сфері пожежної безпеки, контролює достовірність облікової інформації в апаратах міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, подає Державній службі статистики України на затвердження порядок і форми статистичної звітності з відповідних питань;

- надає в установленому порядку інформацію спеціально уповноваженим органам щодо юридичних та фізичних осіб, у власності (користуванні) яких перебувають потенційно небезпечні об'єкти та об'єкти підвищеної небезпеки, аварійно-рятувальних служб та формувань, винних у порушенні законодавства у сфері пожежної безпеки, для притягнення їх до відповідальності згідно із законодавством;

- здійснює контроль за організацією навчання і перевірки знань посадових осіб міністерств, центральних та місцевих органів виконавчої влади, суб'єктів господарювання незалежно від форми власності з питань пожежної безпеки;

- веде реєстр нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки;

- розробляє будівельні норми у сфері пожежної безпеки, проекти змін до них;

- визначає безпосередньо та через територіальні органи категорію добровільної пожежної дружини (команди), веде реєстр добровільних пожежних дружин (команд);

- координує діяльність експертно-технічних центрів у сфері пожежної безпеки, проводить у встановленому порядку атестацію експертів з питань пожежної безпеки;

- видає методичні рекомендації щодо розроблення та підготовки положень, інструкцій, інших нормативних актів у сфері пожежної безпеки, що діють на підприємствах, в установах, організаціях та на інших суб'єктах господарювання незалежно від форми власності;

- видає технічні умови до інженерного забезпечення об'єкта містобудування щодо пожежної безпеки;

- перевіряє стан готовності до використання за призначенням аварійно-рятувальної, пожежної техніки, обладнання та засобів пожежогасіння, призначених для забезпечення безпеки об'єкта, локалізації та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій і пожеж;

- здійснює контроль (нагляд) за використанням і призначенням пожежної техніки і засобів пожежогасіння;

- вносить пропозиції щодо технічного регулювання у сфері

пожежної безпеки, засобів протипожежного захисту та пожежонебезпечної продукції [2].

Підсумовуючи наголосимо на тому, що ДСНС України є найбільш дієздатним суб'єктом державного управління пожежною безпекою, що здатний підтримувати стабільний стан пожежної безпеки в державі, а разі виникнення небезпечних ризиків – миттєво реагувати з метою подолання та подальшого попередження негативних ризиків і небезпек у сфері гарантування пожежної безпеки.

Список використаних джерел:

1. Кодекс цивільного захисту України [Електронний ресурс] / Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.10.2012 р. № 5403-VI. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5403%D0%B0-17/paran5#n5>.

2. Про деякі питання Державної служби України з надзвичайних ситуацій [Електрон. ресурс] / Президент України ; Указ від 16.01.2013 р. № 20/2013. – Режим доступу : <http://www.mns.gov.ua/content/law.html>.

3. Про основи національної безпеки України [Електрон. ресурс] / Верховна Рада України : Закон від 19.06.2003 р. № 964-IV. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/964-15>.

4. Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми забезпечення пожежної безпеки на 2012-2015 роки [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України; Розпорядження, Концепція від 29.12.2010 № 2348-р. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2348-2010-%D1%80>.

ОЦІНКА СПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ТА МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ ДО АБСОРБЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ

Невід'ємною складовою процесу державного будівництва в Україні, поглиблення курсу європейської інтеграції країни, є формування цілеспрямованої та ефективної державної стратегії регіонального розвитку. Важливим напрямом реалізації згаданої стратегії є активізація участі України у міжнародному співробітництві, яке спрямовано на вирішення питань соціально-економічного розвитку регіонів і передбачає запровадження дієвих інструментів співпраці з міжнародними та іноземними організаціями, програмами та фондами, що сприяють регіональному розвитку [1, с. 30-34]. Одним із згаданих інструментів є міжнародне технічне співробітництво, яке у сучасному світі є ефективним методом трансферу успішних практик та міжнародних стандартів врядування та розвитку.

Важливою складовою управління регіональним та місцевим розвитком у сфері міжнародного технічного співробітництва є проведення оцінки спроможності регіональної та місцевої влади до абсорбції міжнародної технічної допомоги. Зазначена оцінка може бути: а) засобом оцінювання відповідної діяльності влади з метою прийняття управлінських рішень; б) критерієм порівняльної оцінки розвитку територіальних утворень; в) використана у процесі планування регіонального та місцевого соціально-економічного розвитку.

Проблема визначення спроможності суспільних інституцій щодо абсорбції міжнародної допомоги на сьогоднішній день недостатньо досліджена. Зокрема, існує підхід щодо визначення спроможність інституції до абсорбції допомоги через три категорії: фінансова спроможність, спроможність до розробки проектів, спроможність до впровадження проектів [2]. Визначено принципи на яких базується спроможність до абсорбції: економія, ефективність, результативність [3].

Загалом під інституційною спроможністю на рівні громади розуміють професійні знання і навички самоврядних організацій громади, місцевих органів влади та муніципальних установ щодо започаткування та підтримки партнерства, визначення потреб і пріоритетів громади, методів планування, управління та моніторингу в рамках місцевого самоврядування за участю громадськості [4].

Для визначення спроможності регіональної та місцевої влади до абсорбції міжнародної технічної допомоги доцільно використовувати модель, яка включатиме:

- управлінський цикл, що складається з чотирьох етапів (процес абсорбції): розробка стратегії, планування, імплементація, контроль;
- компоненти спроможності інституції: людські ресурси, структури, процедури;
- принципи на яких базується спроможність до абсорбції: економія, ефективність, результативність.

Таким чином, для визначення оцінки спроможності регіональної та місцевої влади (інституційної спроможності) до абсорбції міжнародної допомоги необхідно дати відповідь на питання наскільки кожен з відповідних етапів управлінського циклу (циклу політики) забезпечено а) людськими ресурсами; б) відповідною організаційною структурою; в) процедурами управлінської діяльності, а також дотримано принципів економії, ефективності, результативності в процесі абсорбції.

Можна виділити два рівня оцінки спроможності регіональної та місцевої влади до абсорбції міжнародної допомоги.

На рівні “опосередкованої оцінки” спроможність можна визначити на основі таких показників як: кількість проектів міжнародної технічної допомоги, що було реалізовано в межах територіального утворення; обсяг залучених коштів міжнародної допомоги, в тому числі у розрахунку на 10 тис. населення тощо. Зазначений метод оцінки визначається відносною “легкістю” щодо розрахунку показників, разом з тим зазначені показники на сьогодні, лише до певної міри визначають відповідну спроможність місцевої влади, оскільки, на в Україні за підтримки міжнародних донорів реалізуються переважним чином проекти недержавних об’єднань, до

яких влада має дотичне відношення. Такі показники набудуть валідності за умов впровадження системи абсорбції (залучення, використання, моніторингу) міжнародної технічної допомоги на регіональному та місцевому рівнях, яка буде передбачати управлінську діяльність влади із сприяння всім зацікавленим інституціям (що діють в межах територіального утворення) щодо залучення ресурсів міжнародної допомоги. Тоді зазначені вище показники можуть бути включені у систему комплексної оцінки соціально-економічного розвитку регіонів на національному рівні та розвитку районів, міст на регіональному рівні з відповідним нормативно-правовим врегулюванням.

На рівні “безпосередньої оцінки” відбувається дослідження інституційної спроможності влади (адміністративний аудит) на регіональному (місцевому) рівні на основі запропонованої вище моделі. Необхідно зазначити, що така оцінка може дати достовірні та об'єктивні результати, що можуть бути достатньою основою для прийняття управлінських рішень, разом з тим її проведення вимагає значних, в першу чергу, людських ресурсів (експертів з оцінки).

Список використаних джерел:

1. Нова державна регіональна політика в Україні [Текст] : збір. наук.-аналіт. мат., норм.-прав. актів та навч.-метод. док. у галузі рег. Розв. / Під загальною ред. В. С. Куйбіди. – Київ ; Видавництво “Крамар”, 2009. – 232 с.

2. Tomescu, C., Stnescu, I. The absorption capacity of European Union funds for social inclusion. An analysis into the PHARE 2004-2005 grants beneficiaries [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rcis.ro/images/documente/rcis25_01.pdf.

3. Šumpíková, M., Pavel, J., Klazar, S. EU Funds: Absorption Capacity and Effectiveness of Their Use, with Focus on Regional Level in the Czech Republic [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/NISPAcee/UNPAN018547.pdf>.

4. Місцевий розвиток, орієнтований на громаду [Електронний ресурс] М. Борода, О. Татаревський, І. Шевляков – МЦПД. – Режим доступу: http://www.icps.com.ua/files/articles/64/70/CBA_ICPS_UKR.pdf.

НАПРЯМ 5

СУТЬ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Бабіч Світлана Миколаївна

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

У сучасних умовах інтеграції України до Європи значно зростає роль регіональної економічної політики держави. Сучасна регіональна політика не забезпечує достатній рівень економічного розвитку для всіх областей України. Саме тому є актуальним дослідження її проблемних моментів і визначення перспектив подальшого розвитку. В статті розкрито та обґрунтовано сутність основних понять економічної регіональної політики; охарактеризовано стратегію, інструменти, механізми реалізації, статистичні закономірності регіональної політики України; виявлено переваги і недоліки формування та реалізації регіональної політики України; сформовано пропозиції щодо застосування досвіду ЄС для розробки напрямів і пріоритетів розвитку регіонів України.

В умовах глобалізації та інтеграції України до Європи роль регіональної економічної політики держави значно зростає. Її основними завданнями залишаються підвищення конкурентоспроможності регіонів і вирівнювання їх соціально-економічного розвитку на основі використання принципів децентралізації та «єдиного центру». Сучасна регіональна політика не забезпечує достатній рівень економічного розвитку для областей України. Саме тому дослідження її проблемних моментів і визначення перспектив подальшого розвитку є актуальним.

На межі XX – XXI ст. у системі міжнародних відносин спостерігалися досить неоднозначні і суперечливі явища. Серед основних тенденцій можна виділити два тісно переплетених і

взаємопрониклих процеси – глобалізацію і регіоналізацію. Сьогодні проблема регіональної політики висувається на одне з центральних місць всієї державної політики, реалізація якої повинна відбуватися передусім у контексті кризового економічного стану. Необхідне не лише визначення загальних принципів регіональної політики, але і окреслення чіткої структури її формування та реалізації для вирішення ключових проблем. З огляду на це, обґрунтовуються основні поняття та категорії регіональної політики, які виступають базою теоретичного аналізу, прогнозування і визначення напрямків, пріоритетів, цілей і методів їх досягнення.

Метою сучасної регіональної економічної політики є ефективне вико-ристання потенціалу різних регіонів і районів, забезпечення високого рів-якості життя людини відповідно до затверджених законодавством стандартів незалежно від місця її проживання [4].

Однією з найважливіших проблем регіональної економічної політики в Україні є подолання міжрегіональних соціально-економічних диспропорцій. Основними причинами цього явища стали утвердження ринкової конкуренції, що спричинили поділ регіонів за їх конкурентними перевагами та недоліками, різний рівень адаптованості регіонів до умов ринку, що спричиняється структурою економіки та різною спроможністю місцевих владних органів до втілення реформ на регіональному рівні.

Привабливість регіонів країни має тенденцію змінюватися кожного року. На це впливають різні чинники, в останній час – це світова фінансова криза. Слід зазначити, що інтерес іноземних інвесторів до м. Київ не-змінний, оскільки він є столицею. Тут обертається значна готівкова маса країни, активно розвивається ринкова інфраструктура, досягнуто помітного зростання промислового виробництва, з кожним роком поліпшується тенденції будівництва і розвитку транспорту.

Поряд з м. Києвом, протягом 2006 – 2010 рр. привабливими для іноземних інвесторів залишаються Донецька, Дніпропетровська та Харківська області. Оскільки структура закордонних інвестицій є недостатньо пропорційною у регіонах і галузях, цей фактор – з

основних у напрямку визначення ефективності виробничої спеціалізації в країні на початковому етапі ринкових реформ.

Фундаментом регіонального розвитку має стати самостійність регіонів щодо визначення цілей свого розвитку та можливості фінансування заходів для їхньої реалізації передусім за рахунок власних джерел та залучених інвестицій. Йдеться про те, що основою політики економічного зростання на регіональному рівні повинно стати раціональне використання трудового потенціалу та виробничих ресурсів, максимальне сприяння розвитку малого та середнього бізнесу, забезпечення раціонального використання навколишнього середовища.

Регіональні та місцеві органи влади мають стати ключовими в організації розвитку території. Йдеться про створення інституційних умов, які б дозволили регіонам повністю реалізувати наявний у них потенціал, мак-симально збільшити їхній внесок у національну економіку, здобути кон-курентні переваги на світових ринках. Саме за такими принципами здійснюється регіональна політика країн ЄС. Державна регіональна економічна політика у 2010–2015 рр. має забезпечити:

- формування оптимальної високоефективної структури господарства регіонів, яка б сприяла їхньому комплексному розвитку на основі природно-ресурсного, виробничо-економічного, науково-технічного та людського потенціалів, наявної інфраструктури з використанням переваг та можливостей геополітичного становища регіонів;

- застосування договірних засад при визначенні спільних дій центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у стимулюванні регіонального розвитку, зокрема підтримку розвитку депресивних територій;

- вирішення спільних регіональних та міжрегіональних проблем розвитку шляхом об'єднання фінансових ресурсів місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;

- децентралізацію влади, розмежування функцій та повноважень центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого

са-моврядування з розширенням повноважень місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування;

- удосконалення системи державного стратегічного програмування регіонального розвитку, розробка стратегій розвитку регіонів;

- підвищення ролі регіонів у зовнішньоекономічному співробітництві, активне входження регіонів до міжнародних організацій та формувань, активізація міжрегіонального та транскордонного співробітництва;

- підвищення ролі регіонів у реалізації екологічної політики держави;

- адаптацію національного законодавства з питань регіональної політики до норм і стандартів Євросоюзу.

Список використаних джерел

1. Проект Закону України «Про засади державної регіональної політики» від 31 червня 2010 року. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>. – 15.01.2012 р.

2. Про Концепцію державної регіональної економічної політики: Указ Президента України від 25 травня 2001 року №341. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>. – 15.01.2012 р.

3. Долішній, М.І. Актуальні проблеми формування регіональної політики в Україні [Текст]/ М.І. Долішній // Регіон, економіка. – 2006. – №3(13). – С. 15 – 20.

4. Кулік, О.О. Перспективи регіональної економічної політики на межі ХХ та на початку ХХІ століть [Текст]/ О.О. Кулік // Український географічний журнал (УГЖ). – 2005. – №1. – С. 25 – 27.

5. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. Статистична інформація [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: <http://www.kmu.gov.ua>. – 15.01.2012 р.

6. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку [Текст]: монографія / за ред. З.С. Варналя. – К.: Знання України, 2005. – 498 с.

7. Розміщення продуктивних сил України [Текст]: підручник / Є.П. Качан, М.О. Ковтонюк, М.О. Петрика [та ін.]. – К.: Вища школа, 2007. – 375 с.

8. Стеченко, Д.М. Управління регіональним розвитком [Текст]: навч. посіб. / Д.М. Стеченко. – К.: Вища школа, 2005. – 345 с.

9. Чумаченко, М.Г. Регіональна політика в Україні [Текст]/ М.Г. Чумаченко. – Донецьк: Інститут економіки промисловості, 2003. – 68 с.

10. Шевчук, Л. Розміщення продуктивних сил [Текст]: навч. посібник/ Л. Шевчук. – Львів: «ЛНУ», 2006. – 150 с.

*Гаглоева Инга Зелимхановна
Кононыхин Артем Георгиевич
Чагаева Малика Вахаевна*

ПРИНЦИПЫ И ПРИОРИТЕТЫ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОГРАММ УСТОЙЧИВОГО СОЦИАЛЬНО- ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ РЕГИОНА

Современный этап социально-экономического развития России характеризуется значительным обострением проблемы ее устойчивого развития. Новые экономические отношения требуют разработки и реализации государственной стратегии обеспечения устойчивого развития регионов Российской Федерации.

Исследование данной проблемы является насущной необходимостью, так как материальное и духовное благополучие нынешнего и будущих поколений зависит от правильного понимания сущности устойчивого развития, определения оптимального взаимодействия факторов социально-экономического и природно-экологического развития. Однако вся система факторов (производственные фонды, рабочая сила, инвестиции и д.т.), кроме природно-экологических, развивается в рамках социально-экономической системы, она подвержена воздействию и регулированию со стороны общества. В то же время влияние общества на природно-экологические факторы ограничено закономерностями развития самой природы.

Поскольку реализация государственной стратегии устойчивого развития является многоплановой проблемой обеспечения баланса экономических и экологических интересов общества, то решение этой задачи предполагает тесное взаимодействие органов государственной власти страны и ее субъектов, органов местного самоуправления.

Необходимость исследования этой проблемы обусловлена также тем, что отсутствует опыт проведения региональной политики в области обеспечения устойчивого развития, поэтому вопрос представляет, на наш взгляд, значительный практический интерес, что особенно важно для России.

Таким образом, устойчивое развитие региона на современном этапе обеспечивается равновесием между факторами социально-экономического и природно-экологического развития. Поэтому государству необходимо выработать эффективную природно-экологическую политику, которую следует осуществлять в комплексе с региональной политикой России в целом.

В понятийном аппарате устойчивого развития, к сожалению, до сих пор существуют неопределенность и разночтения, несмотря на то, что проблема все чаще становится предметом исследований теоретического и прикладного характера. Отсутствие единого понимания и толкования основных понятий зачастую приводит к различным результатам в исследованиях, к «разночтению» одних и тех же проблем природопользования. Сложность толкования тех или иных понятий обусловлена тем, что само понятие «устойчивое развитие» является смежным, возникнув на стыке научных направлений – системы наук об обществе в целом, общественной организации хозяйства, а также системы наук о природе.

Существует несколько аргументов в пользу устойчивого экономического развития. Первый – это моральное право будущих поколений жить в условиях не хуже тех, в которых живет нынешнее поколение, это означает, что необходимо оставить потомкам не меньшие возможности для существования и развития, какими оно обладает на сегодняшний день. Второй – экологический. Общество должно согласиться с тем, что сохранение экологического равновесия

является важнейшей задачей развития общества. В этом случае любая экономическая активность, угрожающая сохранению биоразнообразия, является нежелательной для общества.

Следовательно, экономическое развитие должно быть организовано таким образом, чтобы не разрушать, а способствовать устойчивости экосистем. Третий – экономический. Экологическое устойчивое развитие является для общества более эффективным, нежели неустойчивое. В условиях устойчивого экономического развития общество развивается экологически сбалансированным путем. Однако во многих регионах мира состояние окружающей среды ухудшается. Поэтому проблема устойчивого развития национальных и региональных экономик остается актуальной [1].

Исходя из того, что территория и регион соотносятся как целое и его часть, понятия «территориальное планирование», «территориальное управление» следует употреблять в тех случаях, когда речь идет о пространственном размещении производительных сил и территориальных пропорциях социально-экономического развития всей страны. Территориальное управление является прерогативой федерального правительства и призвано обеспечить реализацию социально-экономической стратегии общественного воспроизводства с учетом особенностей, порождаемых территориальным аспектом [2].

Таким образом, регион является не только подсистемой социально-экономического комплекса страны, но и относительно самостоятельной его частью с законченным циклом воспроизводства, особыми формами проявления стадий воспроизводства и специфическими особенностями протекания социальных и экономических процессов.

Список используемой литературы:

1. Бобылев С.Н., Ходжаев А.Ш. Экономика природопользования - М.: ТЕИС, 2007.
2. Яковлев А.Е. Региональная экологическая политика на современном этапе. Чебоксары, 2009.

*Гогоша Ірина Петрівна
Базилевич Андрій Ярославович
Гдиря Оксана Валентинівна
Гогоша Зіновій Зіновійович*

ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Різні підходи використовуються для оцінки ефективності впровадження державної політики з охорони суспільного здоров'я. Деякі з них характеризують окремі сторони діяльності системи охорони здоров'я, зокрема такі, як вартість та якість послуг, їх доступність, а інші – критерії таких вимірів, як справедливість та ефективність в забезпеченні послугами з охорони здоров'я. Певні концепції об'єднують і перші і другі підходи, як наприклад, захист громадян від фінансового ризику на випадок захворювання. Незважаючи на це, серед науковців та практиків продовжується дискусія стосовно значення або відносної важливості цих різних понять, а також їх взаємозв'язку. Оцінка діяльності цієї сфери повинна базуватись на основі кінцевих результатів, а саме покращення стану суспільного здоров'я, ефективності механізмів захисту громадян від фінансового ризику на випадок захворювання, економічній ефективності та задоволенні потреб громадян в послугах з охорони здоров'я [3].

На досягнення основних цілей діяльності системи охорони здоров'я впливають різні механізми державного управління. До таких механізмів належать: формування консолідованого бюджету на охорону здоров'я (фінансове забезпечення галузі), механізм розподілу бюджету, методи оплати надавачів медичних послуг, організація системи на макро- та мікрорівні, регулювання (роль держави та ринкових механізмів), а також соціальний маркетинг.

Стан суспільного здоров'я залежить не тільки від наданих медичних послуг, але в значній мірі і від інших чинників, зокрема стану довкілля, індивідуальної спадковості, поведінкових факторів

ризиків захворювань, соціально-економічного стану суспільства та, власне, від стану самої системи охорони здоров'я.

Очікувані суспільством результати діяльності системи охорони здоров'я можна було б представити у вигляді схеми. В такій моделі складові системи охорони здоров'я, а саме ресурси, структури та процеси були б об'єднані в тій частині рисунку, що відображає можливість системи надавати медичне обслуговування, а також перешкоди щодо реалізації такої спроможності. Результатами у такому випадку були б два продукти діяльності системи, зокрема використані послуги та тягар витрат (включаючи тягар страхових внесків і податків, що формують консолідований державний бюджет). Загалом, як вже згадувалось, основними цілями діяльності системи є покращення стану суспільного здоров'я та задоволення потреб споживачів.

Стан здоров'я є наріжним пунктом теорії об'єктивного утилітаризму, а задоволення споживача – пріоритет суб'єктивних утилітаристів. Таким чином, в залежності від позиції в рамках консеквенціалізму, кожний окремих результат є найважливішим для загальної оцінки діяльності системи охорони здоров'я.

Задоволення потреб споживача залежить не лише від використаних послуг, але й від стану його здоров'я та тягара фінансових витрат на отримання медичних послуг. Існує багато інших чинників та впливів на стан громадського здоров'я, що значно ускладнюють причинно-наслідковий аналіз. Можуть бути декілька варіантів відповідей на питання: «які результати діяльності у сфері охорони здоров'я мають першочергове значення?».

Обидва напрями етичної теорії вказують на особливе значення фінансового забезпечення та механізмів розподілу видатків у сфері охорони здоров'я через їх вплив на благополуччя окремої людини. Але в даному аналізі необхідно враховувати і механізми розподілу послуг. В реальному житті існують безліч причин, що обмежують можливості системи охорони здоров'я (кількість лікарів на окремій території, територіальний розподіл лікарняних ліжок, частка державного та місцевого бюджетів на одну особу тощо).

Здійснюючи аналіз необхідно прийняти до уваги надзвичайно важливу особливість сфери охорони здоров'я, а саме непередбачуваність хвороби. З точки зору витрат, ця непередбачуваність створює ризик банкрутства і зубожіння пацієнта внаслідок необхідності оплати вартості лікування. З точки зору життєдіяльності, непередбачуваність хвороби створює ризик непрацездатності і смерті.

Список використаних джерел:

1. Галієнко Л.І. Громадське здоров'я в Україні: основні тенденції та проблеми / Л.І.Галієнко // Охорона здоров'я України. – 2008. – № 4 (32). – С. 21-22.
2. Людський розвиток в Україні: інноваційний вимір: кол. монографія / За ред. Е.М.Лібанової. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, 2008. – 316 с.
3. Стратегічні напрямки розвитку охорони здоров'я в Україні / Під ред. В.М.Лехан. / К.: Вид-во “Сфера”, 2011. – 172 с.

*Гуртуев Алим Оюсович
Деркач Елена Геннадьевна
Иванов Заур Зуберович*

ОЦЕНКА ЭФФЕКТОВ НЕНАБЛЮДАЕМОГО ПОВЕДЕНИЯ В УПРАВЛЕНИИ ИНВЕСТИЦИОННЫМИ ПРОЕКТАМИ

В типичной экономической модели производственной деятельности существует хорошо определенное понятие о том, что работник должен делать, его вклад, результат его деятельности, и существует хорошо определенное отношение между вкладом и результатом, однако ни одно из этих условий в большой степени не выполняется в административной деятельности по управлению собственностью крупной корпорации. Можно выделить две основные сложности, возникающие в процессе оценки деятельности служащих инвестиционной компании: сложности в измерении производительности и отсутствие контроля над результатом.

Поскольку оценить результаты труда работников инвестиционной компании (далее – «служащих») не представляется возможным, они не наделены мотивационной системой, в которой оплата их труда непосредственно связана с производительностью. На практике применяются структурные схемы оплаты, когда часть вознаграждения выплачивается в виде бонусов, а другая часть – опционов, однако для рядовых служащих эффективность такой схемы не подтверждена [1]. Экономический индивидуум действует в соответствии со своими собственными интересами, значит такой интерес, который он максимизирует, должен быть и у служащего. Следовательно, его интересам отвечает увеличение стоимости объектов корпоративной собственности, на которые распространяются его полномочия, т.е. – успех инвестиционных проектов.

Типичной ситуацией для региональной инвестиционной сферы является положение, когда за управление конкретными объектами собственности и проектами отвечает местный филиал крупного

инвестора. Сотрудники филиала, будучи специалистами в данной конкретной области, как правило, лучше, чем кто-либо иной, способны судить об условиях направляемой и контролируемой ими деятельности, в том числе о связанных с нею издержках. В то же время ни их собственные мотивы, ни институциональная среда, в которой они находятся, не обеспечивают действенных стимулов минимизации этих издержек.

Для моделирования агентских отношений в процессе управления инвестиционными проектами, когда в роли агентов выступают служащие, может быть использован модифицированный подход, предложенный У.Нисканеном для описания государственных организаций [2]. В рамках данного подхода утверждается, что чиновники заинтересованы в «своей зарплате, привилегиях своего офиса, общественном мнении, власти, покровительстве», которые связаны с размером организации. С этой точки зрения чиновники стремятся увеличить сферу деятельности своей организации путем увеличения количества объектов управления и, соответственно, роста объемов финансирования своей деятельности, действуя по большей части теми же способами, что и фирма стремится увеличить свой размер. Причем отдельные ведомства конкурируют с другими за выделение фондов. Практически такое же положение дел наблюдается внутри крупных инвестиционных компаний и фондов – отдельные направления конкурируют между собой за общие ресурсы.

Объем работы филиала и, соответственно, финансирование его расходов увеличиваются до тех пор, пока не будет поглощен весь излишек головной компании. Впрочем, возможна ситуация, когда предельный доход от управления инвестиционными проектами в регионе падает до нуля, прежде чем данный излишек окажется полностью исчерпанным. Стремление филиала увеличить общий размер инвестиционных проектов, находящихся под управлением, дает объяснение многим аспектам поведения агентов в процессе управления региональными инвестиционными объектами.

Однако существуют другие стороны этого поведения, которые наилучшим образом характеризуются следующим фактором

мотивации служащих: хотя их оплата может не быть тесно и прямо связана с их работой, в долгосрочном периоде их благосостояние частично зависит от этой деятельности. Служащий может освобождать себя от ответственности за ошибки, следуя определенным бюрократическим процедурам, которые подразумевают, что все его действия проверяются другими («нерасположенность к риску») [3]. Хотя этот процесс группового принятия решения сокращает претензии личности на вклад в успешность деятельности по управлению инвестиционным проектом, служащие крупных компаний стремятся сделать именно такой выбор. В этом их поведение схоже с поведением чиновников: все должно проходить через общепринятые каналы (канцелярский формализм).

Можно рассматривать культивирование внутренней конкуренции в качестве способа снижения агентских издержек. Однако степень, в которой внутренняя конкуренция может распространиться в сфере корпоративного управления, остается предметом продолжающихся дискуссий. Кроме того, в качестве способа устранения агентских издержек в процессе управления региональными инвестиционными проектами можно рассматривать структурную реформу, изменяющую побудительные мотивы агентов. Но те структурные реформы, которые могли бы существенно изменить стимулы для служащих (и, в большинстве случаев, для инвесторов), практически не адаптируемы, поскольку группы интересов, для которых ситуация заинтересованного управления инвестиционными проектами является равновесной, будут блокировать любую структурную реформу, способную нарушить их равновесие.

Итак, существующая институциональная система региональной инвестиционной сферы приводит к тому, что и региональные филиалы, и инвесторы испытывают недостаток стимулов со стороны конечных бенефициаров частично из-за проблем измерения выполняемой работы, а также в связи с разнообразием преследуемых целей. Поведение инвесторов может быть объяснено стремлением сохранить оперативный контроль над компанией, а поведение служащих филиала – желанием увеличить общий размер средств, находящихся в

управлении, а не повысить эффективность отбора и реализации самих проектов. Кроме того, опора на формальные процедуры, не способствующая выявлению наиболее перспективных инвестиционных проектов, а также сокрытие агентских издержек, обуславливается избыточным избеганием риска со стороны служащих и должностным характером выполняемых функций.

Список использованной литературы:

1. Bebchuk, L. and J. Fried. Pay Without Performance, Harvard University Press, 2004.

2. Заостровцев А.П. Экономическая теория бюрократии по Нисканену. Экономическая школа. Аналитическое приложение №1. - СПб.: Экономическая школа, 2002. - 293 с.

3. Страусмен Дж. Стратегический государственный менеджмент. - Проблемы теории и практики управления, 1996, №1

МОДЕЛЬ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ КОМУНАЛЬНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Згідно чинним конституційно-правовим нормам, територіальну громаду можна розглядати в якості основного суб'єкта управління на місцевому рівні. При цьому, згідно з засадами теорії управління, суб'єкт повинен мати ту економічну і фінансову базу, що відповідає виконуваним функціям і повноваженням. Ця база формується і використовується і в комунальному секторі економіки, яку О.М. Рой визначив як «обмежений адміністративними межами сектор господарських стосунків, орієнтований на підтримку і розвиток тих сфер економіки, які віднесені до компетенції органів місцевого самоврядування» [3, с. 126]. За його твердженням, «найважливішим елементом державного і комунального секторів економіки являються державні і комунальні підприємства, що є безпосередніми провідниками державної і місцевої політики в регіонах» [там же, с. 127].

Між тим, для того, щоб місцева політика максимально точно відображала інтереси і задовольняла потреби громади, політику повинні формувати самі жителі. Однак, практика багатьох органів місцевого самоврядування України доводить, що управління комунальною власністю часто не відповідає вимогам необхідної відкритості. Громадськість у зв'язку з цим не має реальних можливостей брати участь в процесі управління комунальною власністю. Крім того, представниками органів влади, як правило, на перше місце ставиться економічна ефективність, а соціальний ефект або відсовується на задній план, або взагалі не враховується.

Проте, на нашу думку, для комунальних підприємств саме соціальний ефект повинен виступати в ролі головного, оскільки саме від їх діяльності залежить рівень задоволеності безлічі потреб і інтересів територіальної громади.

Взагалі саме соціальний ефект для громади в цілому або її окремих суб'єктів повинен визначати можливість організації і

необхідність подальшої господарської діяльності того або іншого комунального підприємства. У свою чергу керівники таких підприємств повинні відповідати перед громадою за досягнення планованого соціального ефекту в такій же мірі, як керівники комерційної організації за отримання прибутку перед власниками підприємства.

Таким чином, соціальна ефективність могла б стати своєрідним індикатором результативності діяльності комунального підприємства, який давав би можливість визначити, або спростувати націленість на той кінцевий результат, в якому зацікавлена і громада в цілому і окремі її суб'єкти.

Соціальне управління комунальними підприємствами, може розглядатися як концепція, що спрямована на досягнення найкращого можливого результату діяльності господарюючих суб'єктів, які визначаються місією і цілями організації, за соціально-економічних умов, що склалися. При цьому найбільшого соціального ефекту можна добитися за умов: вивчення потреб і інтересів громади шляхом комунікативних і інших дій, зокрема опитувань; адекватного і оперативного реагування суб'єкта на вивчені і реально існуючі потреби і інтереси громадян.

Лише в цьому випадку може бути досягнута, максимальна соціальна ефективність діяльності комунального підприємства. При чому під час визначення рівня ефективності можна використати своєрідний критерій рентабельності діяльності комунального підприємства, який подібно до економічної рентабельності можна виразити через відношення створеного соціального ефекту до зроблених витрат. Цей показник є достатньо об'єктивним і може надати неоціниму допомогу для здійснення ретельного і якісного контролю діяльності комунальних підприємств. Завдяки цьому з'являється можливість отримувати результат у вигляді кількісної оцінки.

У цьому сенсі варто відзначити, що максимізація соціального ефекту, з одного боку передбачає, високий рівень задоволення потреб і інтересів територіальної громади, і, з іншого боку, оптимізацією витрат

в процесі функціонування підприємства : матеріальних, трудових, фінансових тощо.

При цьому вкрай важливим є забезпечити належну мотивацію керівників комунальних підприємств для досягнення соціального ефекту. Відсутність належної мотивації, головним чином, пов'язана з двома дуже важливими проблемами. По-перше, з жорсткою обмеженістю і нестачею ресурсів для розвитку підприємства. По-друге, з однозначним переважанням економічного ефекту і практично повною відсутністю уваги до соціального ефекту в діяльності органів місцевого самоврядування щодо управління комунальними підприємствами. Вирішення цієї проблеми лежить в декількох площинах, у тому числі в ступені контрольованості результатів діяльності комунальних підприємств.

Виходячи з цього, доцільною є впровадження такої моделі соціального управління комунальними підприємствами, яка б демонструвала взаємозв'язки і взаємозалежність соціальної і економічної складових. Впровадження такої моделі дозволить використовувати механізм, методи і процедури, завдяки яким діяльність цих підприємств буде спрямуватися на досягнення максимального результату.

Список використаних джерел

1. Беззубко Л. В. Проблеми взаємодії місцевої влади та територіальної громади : монографія / Л. В. Беззубко, Г. Ю. Псарьов, О. В. Скопець ; Донбаська національна академія будівництва і архітектури ; [заг.ред. В. В. Дорофійенко]. – Донецьк : СПД Купріянов В.С., 2009. – 334 с.

2. Костко Н.А. Приоритеты социального управления городом / Н.А. Костко. – Тюмень: Вектор Бук, 2004. – 144с.

3. Рой О. М. Система государственного и муниципального управления / О. М. Рой. – СПб.: Питер, 2006. – 336 с.

*Джанаева Зарина Александровна
Архестов Амир Юрьевич
Апажихова Альбина Султановна*

МОДЕЛИРОВАНИЕ РАВНОВЕСИЯ НА РЕГИОНАЛЬНОМ ИНВЕСТИЦИОННОМ РЫНКЕ В УСЛОВИЯХ НЕОПРЕДЕЛЕННОСТИ

Глобальный кризис 2007-2009 гг., и, в частности, резкие колебания финансового рынка, последовавшие за обвалом рынка ипотечных облигаций США, повлекли серьезные проблемы и в реальной экономике большинства регионов развитых государств. Это окончательно подорвало идеальную концепцию стабильности в макроэкономической теории, созданную на предпосылках совершенной рациональности и полноты информации, и усилило аргументы тех, кто считал, что макроэкономика должна принимать во внимание отклонения от предпосылки о рациональных ожиданиях.

Мы предлагаем модель регионального инвестиционного рынка с агентами-инвесторами, обладающими неоднородными адаптивными ожиданиями. Модель строится на предпосылке об ограниченной рациональности [1]. В рамках рассматриваемого механизма принятия решений на региональном инвестиционном рынке рациональность состоит в том, что агенты используют простые стратегии прогнозирования, не требующие сверхсложных математических вычислений. Вместе с тем, инвесторы постоянно оценивают рыночные стратегии и, если альтернативное правило инвестирования показало себя более прибыльным, то инвестор начинает использовать более выгодное правило на данный момент.

Исследования отдельных инвестиционных рынков [2, 3] показали, что агенты, принимающие решения на рынке, не гомогенны. Поэтому мы включили в нашу модель предпосылку о гетерогенных ожиданиях, подразумевая наличие только двух типов инвесторов: долгосрочных и краткосрочных, которые могут менять свои стратегии в зависимости от ожидаемой доходности выбранного подхода. Долгосрочные инвесторы

строят свои ожидания относительно будущей доходности инвестиционных проектов на основе ее отклонения в прошлом периоде от своего фундаментального уровня. Краткосрочные инвесторы строят свои прогнозы будущей доходности, экстраполируя исторический ряд доходностей аналогичных проектов [4, 5].

Оба правила построены на ограниченной информации, в то время как в теории рациональных ожиданий предполагается информационная асимметрия между участниками рынка: рациональные агенты обладают всей полнотой информации, а шумовые агенты используют только часть из всей имеющейся на рынке информации. Однако на практике сложно представить себе подобную картину. В нашей модели инвестор, вне зависимости от принадлежности к группе долгосрочных или краткосрочных, пользуется не всей информацией, а ограничивает ее в рамках заданных правил. Мы определяем доходности портфелей долгосрочных и краткосрочных инвесторов, задаем оценку риска. Заключительным шагом спецификации модели регионального инвестирования является оценка имеющихся правил прогнозирования и выбор наиболее прибыльного. Концептуально такой механизм описывает метод обучения путем проб и ошибок: агент пользуется конкретным методом прогнозирования до тех пор, пока не обнаружит, что альтернативный метод более эффективен. Обучение на своих ошибках представляется нам наиболее близким к реальности регионального инвестиционного процесса.

Для оценки доли долгосрочных и краткосрочных инвесторов целесообразно применить вариант подхода, разработанного Бруком и Хоммсом [6], основанный на относительной прибыльности правил прогнозирования, скорректированной на риск. В работе Каннемана, Кнетча и Талера [7], показано, что агенту трудно переключиться на новую стратегию, если он какое-то время пользовался другой. В то же время мы полагаем, в случае правильного прогноза направления движения курса агент получает доход в виде курсовой разницы во времени, с учетом дифференциала региональных и внерегиональных процентных ставок. Мы предприняли попытку найти детерминистические и стохастические решения модели, задавая

значения параметров таким образом, чтобы показатели нашей теоретической модели наиболее походили на эмпирические данные.

Результат, полученный детерминистским способом. Обнаружены два принципиально различных вида решений. Первый соответствует небольшим значениям экзогенных факторов, и полученное отношение доходностей (региональной к внерегиональной) совпадает с фундаментальной доходностью, в то же время доли долгосрочных и краткосрочных инвесторов равны. Второй вид строится на больших значениях экзогенных факторов и показывает значительные отклонения от фундаментальной доходности. В результате второго типа решений на рынке остается большинство краткосрочных инвесторов, что снижает эффект обращения средних по знаку, который задавался прогнозами долгосрочных инвесторов.

Стохастический метод подтвердил существование пиков и падений на региональном инвестиционном рынке. По мере роста повышательного тренда прогнозирование на основе экстраполяции исторических данных становится все более прибыльным, и краткосрочные инвесторы заполняют рынок, способствуя еще более масштабному росту. Если на рынке, вместе с краткосрочными, присутствуют и долгосрочные инвесторы в период повышательной конъюнктуры, то их стратегии сглаживают такие пики. Однако правила долгосрочных инвесторов на повышательном тренде оказываются неэффективными, и они переключаются на стратегию краткосрочных инвесторов. Затем, когда почти весь рынок состоит из краткосрочных инвесторов, их эффективность снижается и увеличивается относительная прибыльность долгосрочных инвесторов. Отметим, что подъемы происходят постепенно, а спады резко. Подобная асимметрия совпадает с выводами эмпирических результатов. Затем, в период спада, эффект обращения средних по знаку, сформированный прогнозными стратегиями долгосрочных инвесторов, усиливается экстраполяцией краткосрочных инвесторов.

Список использованной литературы:

1. Simon H. A. Behavioral Model of Rational Choice // Models of

Man, Social and Rational: Mathematical Essays on Rational Human Behavior in a Social Setting. – New York: Wiley, 1957.

2. Frankel J., Froot K. A. Chartists, Fundamentalists, and Trading in the Foreign Exchange Market. - American Economic Review, 1990.- No. 2 - pp. 181–185.

3. Taylor M., Allen H. The use of technical analysis in the foreign exchange market. // Journal of International Money and Finance, 1992. - № 11 - pp. 304-314.

4. De Grauwe P., Grimaldi M. Exchange Rate Puzzles: A tale of Switching Attractors. - European Economic Review, 2006. - № 50 -Pp. 1-33.

5. Menkhoff, L. Examining the Use of Technical Currency Analysis. // International Journal of Finance & Economics, 1997. - Vol. 2(4) - Pp. 307-318.

6. William A. Brock, Cars H., Hommes A Rational Route to Randomness. // Econometrica, Econometric Society, 1997. - Vol. 65(5) - Pp. 1059-1096.

7. Kahneman D., Knetsch J.L., Thaler R. H. Anomalies: The Endowment Effect, Loss Aversion, and Status Quo Bias. // Journal of Economic Perspectives, 1991. - № 5(1) - Pp. 193-206.

*Дикинов Андзор Хасанбиевич
Сабанчиев Казимир Хаутиевич
Бондаренко Людмила Вячеславовна*

УПРАВЛЕНИЕ ПРОЦЕССАМИ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА В РЕГИОНЕ

Ранее в процессе формирования оптимальной модели экономического развития в регионе нами уже делались предложения по выведению траектории экономического роста на устойчивое развитие. В данном разделе не повторяясь, попробуем сформировать некоторые предложения по совершенствованию государственного регулирования процессов устойчивого экономического роста в регионе.[5]

Цели регионального развития не сводятся только к целям рыночной экономики - получению прибыли. В них содержится, прежде всего, многовековое стремление человечества к возобновлению, воспроизводству жизни, но во все более лучших условиях. Отсюда правомерно рассматривать экономический рост, структурные изменения в регионе в увязке с ходом воспроизводственного процесса на территории и миссией региональных властей и органов местного самоуправления. Они состоят, на наш взгляд, в следующем: - поддержание сферы жизнедеятельности человека, качества его жизни на определенной конкретной территории; [3] устранение несбалансированности хозяйственного комплекса, кризисных явлений на территории с позиций условий жизни, эффективной структуры мест приложения труда, обеспечения рациональной занятости населения как основного источника его доходов; поддержание на территории самокупаемой экономики, ее роста как базы воспроизводства населения и т.д.

Принимаемые решения по социально-экономическому развитию регионов базируются на наборе критериев, показателей, которые являются по существу вершиной айсберга. Его подводная часть - интересы многочисленных объектов, субъектов, функционирующих на территории, остаются в большинстве случаев вне поля внимания либо

учитываются неполно, фрагментарно. В результате, казалось бы, самые актуальные, хорошо просчитанные по формальным показателям решения оказываются хрупкими и терпят крах при первых, даже незначительных изменениях внешней и внутренней среды.[4]

Необходим анализ многих групп противоречий, а именно: между субъектами хозяйствования на территории, субъектами хозяйствования и территориальными властями, территориальным сообществом и федеральной властью, разными территориальными сообществами и т.д. Важно далее установить, насколько данные противоречия в соответствии с ходом территориального воспроизводственного процесса объективны, а, следовательно, преодолимы или нет. Найти точки, сферы совпадения субъектов экономики региона в области экологии, условий жизни населения. Только при условии учета интересов участников возможно выработать механизмы, способные воздействовать на ход, устойчивость социально-экономического развития региона, в том числе структурные преобразования.[1]

Отправной точкой при этом является определение ценности, по отношению к которой проявляются ключевые интересы всех участников. Федеральные, региональные власти и муниципальные органы управления заинтересованы в большем поступлении бюджетных средств и средств во внебюджетные фонды в свой уровень. Бизнес территории заинтересован в устойчивом росте доходов, дивидендов, рыночной стоимости их акций, снижении рисков, то есть повышении уровня эффективности работы бизнеса. Домашние хозяйства (семьи), иначе, население территории, более всего ценят обеспечение услугами сферы жизнеобеспечения, социальной инфраструктуры, экологические условия жизни, безопасность, наличие рабочих мест нужной структуры, эффективности, комфортности.

Структурные изменения хозяйственного комплекса как основы экономического роста региона, как Кабардино-Балкарская Республика, в сегодняшних российских условиях определяется в решающей степени текущим состоянием рынка спроса на производимую продукцию и, к сожалению, в меньшей степени - ориентацией на будущее региона в целом, его место в национальной экономике в аспекте рационализации территориальной организации

производительных сил страны. Данное обстоятельство и предопределяет направления начавшейся территориально-отраслевой трансформации в регионе. Основные усилия должны быть сосредоточены на разработке региональной промышленной политики и создании механизма ее эффективной реализации.[2]

Список используемой литературы:

1. Гришина И. Применение интегрального показателя инвестиционной привлекательности региона для среднесрочного прогнозирования инвестиционной активности в субъектах РФ // Инвестиции в России, 2002, №3.

2. Максоев М. Некоторые экономические проблемы Кавказского региона //Общество и экономика.- 1998. - №2. - С.136 – 141.

3. Сафронов В. Интеграция и стратегические цели социально-экономического развития стран СНГ //РЭЖ, №2, 1996

4. Тузова А.А. Региональный анализ теневой экономики мира //Вестник Моск. Универ. Серия 5. География. 2004. №5

5. Штульберг Б.М. Федеральные округа (экономические проблемы, перспективы развития). -М.: СОПС, 2001.

ПРОГНОЗУВАННЯ ЯК РЕСУРС РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Розвиток України, орієнтований на європейську інтеграцію, ставить перед нашою державою низку актуальних завдань. Пріоритетного значення серед них набуває дотримання збалансованого соціально-економічного розвитку регіонів та підвищення їх конкурентоспроможності [1, ст.13]. Нові зовнішні та внутрішні виклики, які постають перед Україною на сьогоднішньому етапі розвитку, вимагають, зокрема, формування нової державної регіональної політики, яка б відповідала сучасним потребам розвитку регіонів і територіальних громад та базувалась на найкращих вітчизняних та світових теоріях і практиках [2]. Прогнозування регіональних процесів – це найважливіша і невід’ємна частина складного процесу управління та ресурс формування нової державної регіональної політики. Від нього в значній мірі залежать економічні, соціальні та екологічні наслідки регіонального розвитку, повнота використання трудових, природних і матеріально-речових ресурсів.

Аналіз і прогнозування соціально-економічного розвитку є відправною точкою роботи з управління регіональним розвитком. На основі обґрунтованого прогнозу визначаються цілі соціально-економічного розвитку регіону, уточнюються програмні заходи та пріоритети у розвитку регіонального господарського комплексу.

Прогнозування соціально-економічного розвитку регіону, передбачення майбутнього стану економіки та соціальної сфери- це складова частина державного регулювання економіки, покликана визначати напрями розвитку регіонального комплексу та його структурних складових. Результати прогнозних розрахунків повинні враховуватися державними органами для обґрунтування цілей та завдань соціально-економічного розвитку, вироблення та обґрунтування соціально-економічної політики уряду, способів раціоналізації використання обмежених виробничих ресурсів.

Комплексні прогнози економічного розвитку регіонів можна поділити на три види: довгострокові, середньострокові та короткострокові (поточні). Лише з урахуванням довгострокових, середньострокових і поточних прогнозів та планів регіонального розвитку можна вирішити проблеми стабілізації економіки, економічного зростання, зниження безробіття в регіонах, а також досягти вирівнювання рівнів їх соціально-економічного розвитку.

Прогнозування - одна з форм планової діяльності, яка полягає у науковому передбаченні в певний момент майбутнього, заснована або на аналізі тенденцій соціально-економічного розвитку регіону за відповідний період, або на використанні нормативних розрахунків.

Розробка регіональних прогнозів повинна базуватися на двох універсальних підходах:

- генетичний підхід обґрунтовує напрями розвитку виходячи з досягнутого рівня розвитку продуктивних сил регіону та регіональних проблем, що намітилися;

- при нормативно-цільовому підході шляху розвитку регіону завдання ставляться в залежність від попередньо сформульованих цілей.

Прогнозування регіонального розвитку повинно будуватися відповідно до загальних принципів прогностики. Серед цих принципів особливе значення мають системність і узгодженість, варіантність і безперервність, а також верифікованість прогнозів. Адже, відсутність системного підходу призводить до розгляду регіону не як системи, тобто сукупності взаємопов'язаних елементів (підсистем), що має вхід (ресурси), вихід (результат), зв'язок із зовнішнім середовищем, прямий та зворотний [3], такий несистемний підхід значно знижує ефективність прогнозу.

В основі методології регіонального прогнозування повинно лежати пізнання та використання тих законів, які діють не лише на рівні всієї державної соціально-економічної системи, а й на рівні її складових. Структура регіонального прогнозу повинна включати: аспекти відтворення; різні рівні агрегування виробництва та розселення в регіоні; активний розвиток внутрішнього споживчого

ринку регіону, орієнтованого на вітчизняного виробника; створення сприятливих умов вигідного для бюджетів регіонів промислового освоєння територій резидентами та нерезидентами, на основі організації кінцевих виробництв.

Оскільки на шляху проходження коштів державної підтримки, які виділяються на розвиток регіонів виникають випадки, коли кошти потрапляють до адресатів або не в повному обсязі, або із значною затримкою, що не завжди викликано об'єктивними причинами, з метою усунення самої можливості протиправних дій необхідно впроваджувати боротьбу з корупцією через забезпечення прозорості діяльності владних структур регіону.

Список використаних джерел:

1. Інструменти регіонального розвитку в Україні: навч. посіб. / за ред. В.М.Вакуленка, О.В.Берданової.- К.: НАДУ, 2013.-286с.

2. Про Концепцію державної регіональної політики: Указ Президента України від 25 травня 2001р. №341 [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/341/2001>.

3. Райзберг Б.А., Фатхудінов Р.А. Управління економікою: Підручник. - М.: ЗАТ «Бізнес - школа» «Інтел - Синтез», 1999.

СОЦИАЛЬНО- ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ УПРАВЛЕНИЯ В РЕГИОНАЛЬНОЙ ПОЛИТИКЕ

Новая система развития в экономике существенно изменяет основные организационные механизмы обеспечения социально-экономического развития общества. Раннее обеспечение экономического роста основывалось на концентрации и централизации производства, но в условиях современного развития конкурентное преимущество достигается в первую очередь на основе новых знаний, новых информационных технологий и сетевых форм управления. [1]

Для России характерно неоднородность экономического пространства, что является сложным для принятий единого решения всех существующих проблем. Наиболее объединяющим и более совокупно характеризующим эффективность применения экономических ресурсов на уровне страны является показатель валовой внутренней продукт, а для региона – валовой региональный продукт. Непременными предпосылками для эффективной внешнеэкономической деятельности являются создание в стране благоприятных условий для предпринимательской деятельности, обеспечение роста покупательной способности населения как необходимого фактора оживления производства и потребления. Степень же внешней открытости российской экономики должна определяться на основе оценки подготовленности основных секторов ее производственного потенциала к конкуренции на мировом и внутреннем рынках. Это предполагает тщательно выверенное, взаимоувязанное сочетание курса на либерализацию внешнеэкономической деятельности с выборочными протекционистскими мерами. Политическими и экономическими задачами страны в настоящее время являются развитие внешнеэкономических связей таким образом, чтобы они способствовали экономическому росту, более активному включению в мирохозяйственные связи и повышению эффективности и конкурентоспособности России в мире. [2]

Таким образом, сложившееся межрегиональное соотношение по уровням технического, социально-экономического, интеллектуального и природного факторов привело к расслоению территорий практически по всем основным параметрам регионального развития, в том числе и по темпам экономического роста, уровням конкурентоспособности, инвестиционной и инновационной активности. Для синтеза интегральных показателей экономического потенциала, региональной эффективности, конкурентных преимуществ и непосредственно уровня конкурентоспособности можно использовать непараметрические методы статистического анализа.

Список используемой литературы:

1. Модернизация России: социально-гуманитарные измерения/ под редакцией акад. Н.Я. Петракова/ Российский государственный научный фонд; РАН.- М.; СПб.: Нестор – История, 2011.-448 с.
2. С. В. Картунов национальные интересы России в мире/ Монография 2012 г.

*Захохова Мадина Руслановна
Абитов Мурат Мусабиевич
Марзоева Элеонора Олеговна*

НАЦИОНАЛЬНЫЕ ПРОЕКТЫ В СИСТЕМЕ ФАКТОРОВ УСТОЙЧИВОГО СОЦИАЛЬНО- ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА РЕГИОНА

За годы реформирования так и не была определена стратегическая линия развития России на долгосрочный период, включая и социальную сферу. Все предпринимаемые меры по реформированию отдельных сфер, попытка перенесения центра тяжести в решении социальных проблем на субъекты Федерации, а в отдельных случаях и на население, носили спонтанный, несистемный характер. Такой подход к решению социальных проблем населения отразился, в первую очередь, на уровне и качестве жизни и, как следствие, на

демографической ситуации. Необходимость радикальных перемен в социальной сфере и привела к разработке национальных проектов.

Если в смысловом значении слова «проект» заложен замысел по выработке определенных целей и их достижение, то в стержневой основе слова «национальный» выступает «нация» – исторически сложившаяся общность людей, территории, экономической жизни. Принятые национальные проекты, касающиеся здравоохранения («Здоровье»), образования («Образование»), жилья («Доступное и комфортное жилье – гражданам России») и продовольственной обеспеченности («Развитие АПК»), социально ориентированы, охватывают интересы всех без исключения членов общества, как имущих, заинтересованных в социальной стабильности, так и малоимущих, стремящихся к росту благосостояния. В реализации национальных проектов заинтересованы и поддерживают все слои общества, населяющие Россию. Это и позволяет позиционировать статус принятых проектов как национальных, а учитывая их первостепенное значение, так же и приоритетных.

Понятие «национальный проект» можно определить как часть общей социально-экономической стратегии общества, конкретизирующей для каждого проекта цели, этапы, средства, институты и механизмы, обеспечивающие достижение намеченных целей. При этом важнейшей составной частью национальных проектов выступает наличие по каждому из них критерия, на основании которого определяется общая цель реализуемого проекта, и индикаторов – системы показателей, характеризующих различные стороны достижения конечных показателей.

Все национальные проекты направлены на обеспечение обобщающего критерия оптимальности социально-экономических решений для всего населения страны. Но каждый из национальных проектов имеет свой локальный критерий оптимальности. И здесь важно, чтобы локальные критерии не противоречили глобальным, государственным критериям. Если глобальный критерий эффективности государственной политики направлен на создание условий, обеспечивающих достойную жизнь населения в рыночных

условиях, то и локальные критерии, определенные для каждого национального проекта, должны в конечном итоге работать на обеспечение глобального критерия. Но при этом необходима реальная оценка ситуации.

В теоретическом плане критерий может быть идеальным, обеспечивая развитие отрасли, продукция которой будет пользоваться спросом населения. Но при этом не учитывается тот факт, что в реальной жизни денежные доходы населения ограничены. Следовательно, необходимо решать проблему роста доходов, что и обеспечивает спрос, и одновременно инвестировать в выбранный приоритет. В противном случае вложения в нацпроекты, продукция которых не имеет соответствующего платежеспособного спроса, могут привести к росту цен и резкому снижению социального эффекта от реализации приоритетных национальных проектов.

Реализация инвестиционной стратегии предполагает устойчивое обеспечение источниками финансирования национальных проектов. Учитывая сложившееся в России положение с низким уровнем нормы инвестирования и разрушающие последствия при сохранении этой тенденции, целесообразно формирование специализированного Федерального фонда по финансированию нацпроектов.

Оценивая ход реализации нацпроектов следует отметить, что главным недостатком выступает низкое проектное финансирование в сочетании с традиционным недофинансированием. Так, на реализацию национальных проектов на 2007 г. выделенные средства составляют 0,74% ВВП и всего 3,3% расходной части бюджета, что не может обеспечить существенный прорыв в решении поставленных задач. В целом в процессе анализа не выявлена четкая взаимосвязь между стратегическими целями государства, министерств (ведомств), бюджетов всех уровней и национальными проектами. В этой связи предлагается изменить подход к реализации нацпроектов: перейти от управления процессом распределения ресурсов к целевому управлению процессом достижения конечных результатов.

Все принятые национальные проекты связаны в основном с социальной сферой: образование, здравоохранение, в значительной

мере доступное жилье и АПК – как основной источник производства продукции жизнеобеспечения. Видимо, наряду с общепринятыми критериями, такими как обеспечение достойной жизни населения, индекс развития человеческого потенциала (ИРПЧ), (показатель, характеризующий в обобщенном виде изменение таких параметров как продолжительность жизни, удельный вес грамотных и уровень благосостояния, измеренный как ВВП в долларах по паритету покупательной способности на душу населения), необходимы и более конкретные индикаторы по нацпроектам.

Эффективность управления процессом реализации национальных проектов во многом будет определяться действенным контролем на базе мониторинга. Организация мониторинга нацпроектов предусматривает постоянный анализ плана выполнения мероприятий по каждому национальному проекту, сравнение плановых и реально достигнутых показателей. Информационное обеспечение мониторинга следует базировать на официальной статистической отчетности, на данных министерств, ведомств и специальных обследований. Целесообразно ввести индикаторы по выполнению национальных проектов в официальную статистическую отчетность.

Список используемой литературы:

1. Нуреев Р. Экономика развития: модели становления рыночной экономики. М.: ИНФРА-М, 2001.

2. Модернизация экономики России: кардинальное улучшение инвестиционного климата: экономический доклад общероссийской общественной организации «Деловая Россия» // Вопросы экономики, 2010. № 10. С. 68.

3. Морозова Т.Г., Александрова А.В. Механизмы реализации инвестиционно-инновационной стратегии в стабильно развивающихся регионах Российской Федерации // Региональная экономика: теория и практика, 2010. № 18. С. 24.

ЗАЙНЯТІСТЬ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Зайнятість – це важлива складова економічного і соціального поступу України, умова підвищення загального добробуту в суспільстві. Виведення економіки з кризи, подолання соціальної напруженості в суспільстві, перехід від стихійного формування соціально – трудових відносин до форм, притаманних цивілізованому ринку праці, потребує від держави більш активного втручання в процеси використання і обігу робочої сили.

В законі України "Про зайнятість" визначено, що зайнятість – це діяльність громадян, яка пов'язана з задоволенням особистих та суспільних потреб і, як правило, яка приносить їм прибуток в грошовій чи другій формі [ст.1].

Головне завдання Закону України "Про зайнятість населення", який набув чинності 1 січня, – "підтримати найбільш вразливі верстви населення та створити нові робочі місця." На цьому наголосив Прем'єр-міністр України Микола Азаров під час засідання Кабінету Міністрів України 03 січня 2013 року.

"Не треба зайвий раз комусь нагадувати про важливість питань зайнятості для всього суспільства, для розвитку економіки держави, - зазначив Микола Азаров. - Головне завдання нового закону – дати можливість підтримати найбільш вразливі верстви населення та створити нові робочі місця" [3].

Рівень життя населення, забезпеченість житлом, закладами освіти, наявність розвинутої соціальної інфраструктури формують групу соціальних факторів. Вважаємо за доцільне виділити і соціокультурні фактори формування зайнятості в регіоні, адже традиції, цінності і норми, які склалися в регіоні впливають на ступінь зайнятості населення. Визначальне місце займають і демографічні фактори, адже від статевовікового складу населення залежить і подальший розвиток економіки, і майбутня сфера прикладання праці кожної людини.

Проте, якщо середній рівень заробітної плати по галузі чи професії буде низьким, то вони або шукатимуть інші джерела доходу, або будуть змінювати професію, або шукатимуть роботу за кордоном.

Тобто проявляється взаємозв'язок економічних, соціальних і демографічних факторів. Таким чином, очевидно, що аналіз факторів формування зайнятості має виняткове значення для розробки заходів щодо підвищення її ефективності як в Україні загалом, так і в її регіонах. Такий аналіз повинен здійснюватися на базі застосування низки спеціально підібраних методів та на основі використання законів, закономірностей і принципів розвитку демографії, економіки праці, економічної науки.

В цілому ж ці фактори утворюють систему взаємопов'язаних елементів, зміна одного з яких визначає подальший вплив інших на зайнятість населення в регіоні, хоча залежності між ними не завжди виявляються прямими та однозначними. Так, наприклад, розвиток виробництва, покращення галузевої структури сприяє підвищенню зайнятості населення, що є передумовою покращення його добробуту і рівня життя. В свою чергу, достатній рівень життя населення підвищує його економічну активність і сприяє зростанню економіки.

На регіональному рівні визначальною є політика зайнятості, тому саме її проблеми потребують особливої уваги. Державне регулювання зайнятості відбувається з використанням різноманітних методів та засобів впливу. Основними серед них традиційно вважають правові, адміністративні та економічні [2, с.114]. Також виокремлюють організаційні засоби, як комплексні інструменти державного регулювання та наукові заходи регулювання зайнятості населення.

Метою державної політики зайнятості є створення за допомогою використання економічних, правових та адміністративно-організаційних методів державного регулювання, умов для максимально можливої зайнятості населення та підвищення продуктивності праці.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про зайнятість населення», прийнятий Верховною Радою України, м. Київ 5 липня 2012 року № 5067-VI.
2. Осовська Г.В., Крушельницька О.В. Управління трудовими ресурсами: навч. посіб. / Г.В.Осовська [та ін.] - К.: Кондор, 2003. - 224с.
3. <http://zakon.rada.gov.ua/go>.

Мамбетов Сухадин Салимович
Садуева Малика Абдуловна
Мажаяева Элиза Абуязитовна

ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ ПОДДЕРЖКИ ХОЗЯЙСТВУЮЩИХ СУБЪЕКТОВ АПК РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ

В практике деятельности отечественных и зарубежных властных структур встречается мнение об отсутствии необходимости специальной государственной поддержки малых фирм вследствие достаточности регулирующего характера рынка. В соответствии с этой точкой зрения, государственное регулирование искажает структуру малого и среднего бизнеса, а меры поддержки малых фирм снижают эффективность его функционирования, так как искусственно стимулируется деятельность низкорентабельных или убыточных предприятий, нарушаются процессы возникновения и передач технологий.

Другой подход к государственной поддержке малого предпринимательства, распространенный существенно шире, заключается в инициировании развития, стимулировании и поддержке деятельности в тех отраслях общественного производства, где возникли или прогнозируются диспропорции. В индустриально развитых странах государственная поддержка малого бизнеса осуществляется в соответствии с четко установленными законодательством положениями в двух аспектах :

- как самостоятельное направление экономической политики государства в рамках долгосрочных программ развития малого бизнеса;

- как составная часть государственных и местных программ социально-экономического развития.[2]

Основными направлениями государственного стимулирования и поддержки малого бизнеса в зарубежных странах являются :

1. Финансовая поддержка - реализация государственных целевых

кредитных программ, гарантирование займов, предоставление льготных и безвозмездных субсидий (причем в первую очередь на цели научно-технического развития), участие в деятельности и формировании ресурсов различных кредитно-финансовых и инвестиционных организаций, повышение кредитоспособности малых предприятия с помощью страхования.

2. Налоговая политика - создание, поддержание и совершенствование льготной системы налогообложения, системы ускоренной амортизации основных фондов и исключения амортизационных отчислений из объектов налогообложения.

3. Антимонопольная политика - обеспечение для малых фирм возможности заключения подрядных отношений и сделок по государственным заказам, а также между крупными и мелкими предприятиями; меры по предупреждению задержек платежей со стороны крупных фирм небольшим подрядным предприятиям, по предотвращению банкротства мелких компаний.

4. Управленческая поддержка – консультирование, обучение, информационное обслуживание, финансирование и участие в работе организаций, оказывающих непосредственную поддержку предпринимателям, создание благоприятных условия и помощь в разработке и передаче технологий.

Осуществляя финансовую поддержку малого бизнеса, государственные органы, как правило, редко выходят на прямой контакт с малыми предприятиями. Их задача – развивать и поддерживать те структуры, которые работают непосредственно с предпринимателями. [3]

Во многих странах малым и средним предприятиям предоставляются льготы в сфере налогообложения, амортизационных отчислений, инвестиций, расходов на НИОКР. Так, в США, Японии, ФРГ, Великобритании подоходный налог с юридических лиц является прогрессивным, что дает малым предприятиям существенные льготы по сравнению с более крупными хозяйствующими субъектами. Как показывает опыт Великобритании, снижение для малого, бизнеса ставок по основным видам налогов стимулирует появление новых

малых фирм, и разрешает проблемы, порождаемые структурной безработицей. В ряде стран (в частности, в США и Италии) налоговые льготы устанавливаются на уровне отдельных регионов, областей, административных единиц с целью привлечения предпринимателей в депрессивные районы. [1]

Следует отметить в организации управленческо-консультационной поддержки малого бизнеса широкое использование специальных программ управленческой подготовки и консультирования на льготных условиях, основанные на добровольном и безвозмездном участии опытных управляющих и предпринимателей. [2]

Анализ показывает, что государственная поддержка на льготных условиях приводит к увеличению численности работников малых фирм, при этом предприятия строительного бизнеса на 20-25 % эффективнее обычных малых фирм в непроемственной сфере.

Список используемой литературы:

1. Асаул А.Н., Батрак А.В. Корпоративные структуры в региональном инвестиционно-строительном комплексе / Под ред. А.Н. Асаул. -М.; АСВ; СПб.; СПбГАСУ, 2008. - 166 с.

2. Горбунов А.А., Томилов В.В. Маркетинг в правлении строительным предприятием / Под ред. Горбунова А.А.; Рос. кад. наук, Ин-т соц.-экон. проблем, Междунар.акад. инвестиций и экономики стро-ва. •• СПб., 2004. - 125 с.

3. Государственная поддержка малого предпринимательства на местном уровне: (Метод, рекомендации) / Авт. коллектив: Н.Б. Багова (рук.), Л.М. Ржешевская, И.В. Фирфарова и др. - СПб: Изд-во Департамента развития малого предпринимательства Ленингр. обл., 2001.- 156с.

ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ІНФРАСТРУКТУРНИМ РОЗВИТКОМ ВЕЛИКИХ МІСТ

Інфраструктура важлива для будь-якого населеного пункту, але особливо важлива вона все ж для великих міст. Великі міста є місцями граничної концентрації людей, ресурсів, інформації і діяльності [3]. Завдяки безпосередній близькості та взаємодії люди отримують взаємну вигоду як для себе, так і для місцевої економіки, створюють потенціал для креативності та інноваційності. Проте, хоча і зрозуміло, що саме люди і їх ідеї закладають фундамент для створення «успішних міст», їх комфортне і навіть безпечне існування, а також реалізація вироблених ідей неможливі без наявності відповідної інфраструктури, яка забезпечує належне функціонування економічних, соціальних, гуманітарних, екологічних та інших міських систем. Іншими словами, ефективна міська інфраструктура не створює сама по собі конкурентоздатні, інноваційні міста, але її відсутність істотно заважає їх виникненню, функціонуванню або розвитку.

Важливість міської інфраструктури для зазначених процесів зростає у великих містах і тому, що тут вона характеризується високими капіталовкладеннями і вимагає постійного обслуговування і реінвестування для її не лише ефективного, але і просто безперебійного функціонування. Крім того, кожне велике місто, існуюче досить давно, має власний «інфраструктурний спадок», визначуваний тим, яким чином інфраструктура інвестувалася і обслуговувалася у минулому. Довговічність і постійність інвестицій в інфраструктуру впливає на увесь процес міського розвитку і міської структури та системи протягом багатьох десятиліть, оскільки зазвичай інфраструктурні послуги є не лише кінцевими, але і проміжними для виробництва інших послуг і продуктів.

Тому міська інфраструктура повинна бути досить гнучкою, щоб мати справу з умовами і вимогами, що змінюються, що ще раз підкреслює важливість довгострокового, стратегічного підходу до її інвестування і планування розвитку та поліпшення існуючих мереж і

систем. Цілеспрямовані стратегічні інвестиції в інфраструктуру, які спрямовані на підтримку її гнучкості, можуть здійснити значну позитивну дію не лише на інфраструктурний розвиток міста, але і на його соціально-економічний розвиток в цілому. Більше того, на думку багатьох авторів, міське майбутнє в ще більшій мірі залежить від комплексного і стратегічного управління інфраструктурним розвитком, з урахуванням бюджетних та інших фінансових обмежень і вимог стійкого розвитку, пов'язаних переважно з активністю міських територій.

На зорі урбаністики багато дослідників розглядали міську інфраструктуру як щось виняткове матеріальне, – транспорт, мережі водопостачання, каналізація, електричні, газові, телефонні мережі і тому подібне, – те, що назвали економічною інфраструктурою [1]. Проте міста, як відзначалося вище, організовані, в першу чергу, навколо людей, тому разом з економічною існують також соціальна й інституціональна інфраструктура.

Тобто міська інфраструктура має три основні складові, спільне скоординоване управління якими потрібне для її ефективного функціонування та розвитку. Таким чином, найважливішого значення для соціально-економічного розвитку великих міст набувають питання управління їх інфраструктурою.

Ключовою проблемою з управління міською інфраструктурою і її розвитком як єдиною системою є постійна взаємодія, що повторюється, між її елементами, і її реакція на зміни, що відбуваються в цих елементах [2]. Все це спричиняє мультиплікативні ефекти у міському розвитку.

Саме внаслідок виникнення подібних мультиплікативних ефектів для управління інфраструктурним розвитком є дуже важливою наявність єдиної і цілісної політики міського розвитку, в якій відбиті питання доступності житла, доступу до житлово-комунальних, транспортних, освітніх та ін. послуг.

Виходячи з цього, можна запропонувати такий набір інструментів управління інфраструктурним розвитком: нормативно-правова база, міська політика, бюджетні інструменти, фінансові інструменти, переконання, структури співпраці, управління знаннями. При цьому

важливо підкреслити, що якщо перші чотири інструменти є традиційними, такими, що давно використовуються для управління розвитком міської інфраструктури і міст в цілому, переконання і співпраця стали використовуватися у зв'язку з впровадженням в публічному управлінні моделей нового публічного менеджменту, то управління знаннями є інструментом, пов'язаним з інноваційними підходами до управління розвитком інфраструктури міст.

Список використаних джерел

1. Balchin P.N., Bull G.H. Regional and Urban Economics / P.N. Balchin, G.H. Bull. – London: Harper & Row, 2008. – 320 p.
2. Burns P. Estache A. Infrastructure Concessions, Information Flows, and Regulatory Risk / P. Burns, A. Estache. – Washington, D.C.: WB., 1999. – 791 p.
3. Roberts P., Struthers T., Sacks J. (eds.) Managing the Metropolis. – Aldershot: Avebury, 2007. – 429 p.
4. The management and measurement of infrastructure : performance, efficiency and innovation / Eds.: C. L. Karlsson (et al). Cheltenham, UK, 2007. – 458 p.

Мороз Дмитро Андрійович

КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Перехід економіки України до ринкових відносин зумовив об'єктивну необхідність системного дослідження регіональної економіки, аналізу недоліків та суперечностей, які існують між центром і регіонами у сфері міжбюджетних відносин, механізму організації влади в регіонах, зокрема в розмежуванні повноважень між місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, а також адміністративно-територіального устрою України.

Українські міста та регіони відрізняються одне від одного за розміром території, чисельністю населення, національним складом, економічними, технологічними і людськими ресурсами. Не менш

важливими у період соціально-економічних перетворень є і власне гуманітарні аспекти регіонального розвитку:

- ступінь адаптації управлінської і бізнес-еліти до ринкових відносин;

- якість управління в регіонах та здатність еліти скористатися новими можливостями для розвитку та взаємовигідного співробітництва з іншими регіонами на мікро- та макрорівнях.

Ці об'єктивні фактори, що спостерігаються при переході від тоталітарної до демократичної соціальної системи, мають принципове значення. Вони, власне кажучи, є висхідними пунктами регіонального розвитку та визначають його основні особливості в процесі формування нової української державності, зокрема:

а) урахування специфіки кожного регіону, його природної, соціальної та історико-культурної унікальності;

б) наявність економічного потенціалу, природних ресурсів та конкурентоспроможного виробництва;

в) формування нових людських ресурсів та професійних сфер діяльності.

Відмова від уніфікованого підходу до формування регіонів та проведення щодо них фіскальної політики зумовлює їх поділ на дотаційні і донорські. Це сприяє створенню умов для розкриття потенціалу кожного регіону та розвитку нових видів діяльності, знаходження додаткових ресурсів. Хоча останнім часом центральна влада поновила спроби встановити "владну вертикаль", вживаючи фінансові, політичні та адміністративні заходи, відносини між центром та регіонами все ще не врегульовані і дисбаланс управлінських зв'язків спостерігається на всіх рівнях влади. Проте сучасні політики визнають, що майбутній розвиток України залежить від регіонів, а точніше - від досвідчених випробуваних муніципальних і регіональних лідерів, які проявляють себе в складній ситуації, приймають неординарні управлінські рішення і здатні на господарські перетворення. Щодо цього в Україні процес регіоналізації все-таки відбувається, хоча і є іманентним, несформованим, оскільки досі не з'ясоване питання: у чому полягає зміст та сутність регіонального розвитку (політики).

Таким чином, концепція регіонального розвитку розробляється

для того, щоб визначити культурно-історичний зміст розвитку регіонів та України в цілому, а також основні напрямки його руху щодо становлення нових форм суспільного життя і нового типу державності.

У цьому розумінні концепція регіонального розвитку - це узгоджений та законодавчо затверджений документ, в якому фіксуються стратегії, основні напрямки і механізми внутрішнього регіонального розвитку України. Концепція реалізується в три етапи.

На першому етапі головним завданням є запобігання деструктивним тенденціям у системі владних відносин у країні, встановлення зрозумілих для всіх суб'єктів влади і прошарків населення "правил гри" в економічному просторі, чітке визначення цілей і шляхів розвитку держави. Важливим на цьому етапі стає розробка і апробація на "експериментальних майданчиках" у кожному регіоні повітніх технологій і виробництв; визначення потенціалу і ресурсів для входження в існуючі міжнародні економічні інфраструктури.

На другому етапі основним завданням є поступовий і суспільно контрольований процес освоєння та проектування конкурентоспроможних виробництв, товарів та послуг з виходом на світові ринки з урахуванням державних, регіональних і приватних інтересів. На третьому етапі відбувається становлення нової української державності як суб'єкта світової політики з потужно розвиненою інфраструктурою в соціально-економічній, правовій, політичній і соціокультурній сферах.

Список використаних джерел:

1. Бутко М. Стратегія регіонального розвитку //Україна-НАТО. - 2006. - № 2. - С. 57-63.
2. Варналій З. Регіональний розвиток України: проблеми та пріоритети //Економіст. - 2005. - № 6. - С. 24-27
3. Жук М. В. Альтернативи регіонального розвитку в Україні в контексті інтеграції у світове господарство/ М. В. Жук //Актуальні проблеми економіки. - 2006. - № 12. - С. 102 - 109
4. Іщенко Г. Основи регіонального розвитку //Урядовий кур'єр. - 2007. - 19 січня. - С. 5

ІНВЕСТИЦІЙНІ РИЗИКИ В СИСТЕМІ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ

Актуальність проблеми інвестування економіки територіальної громади України обумовлена значним посиленням негативних тенденцій у самому інвестиційному секторі (відсутність мотивацій до інвестування, недоліки нагромадження ресурсів практично всіма основними групами інвесторів, широкі масштаби відтоку капіталу за кордон, інвестиційні ризики).

Інвестиційний ризик характеризує ймовірність втрати інвестицій та доходу від них. Ступінь інвестиційного ризику залежить від політичної, соціальної, економічної, екологічної та кримінальної ситуацій.

Види інвестиційних ризиків досить різноманітні. Їх можна класифікувати за наступними основними ознаками:

1. За сферами прояву виділяють наступні види ризиків:

а) *економічний*. Пов'язаний із зміною економічних процесів в світі, країні або регіоні;

б) *політичний*. До нього відносяться різні види адміністративних обмежень інвестиційної діяльності, що виникають та пов'язані із змінами здійснюваного державою політичного курсу, нестабільністю влади та політичною поляризацією населення;

в) *правовий*. До нього відноситься ризик негативної зміни правового середовища;

г) *соціальний*. Характеризується рівнем соціальної напруги в суспільстві та включає в себе ризики пов'язані з вірогідністю проведення страйків, здійснення під впливом працівників підприємств незапланованих соціальних програм та інші аналогічні види ризиків;

д) *управлінський*. Пов'язаний з ризиком прийняття невірних рішень керівництвом підприємства;

е) *екологічний*. До нього відноситься ризик виникнення різних екологічних катастроф та тих, що негативно впливають на діяльність об'єктів інвестування;

е) *інші*. До них можна віднести розкрадання майна, обман з боку інвестиційних або господарчих партнерів та інше [3, с. 41].

2. За формами інвестування прийнято розрізняти наступні види ризиків:

а) *реального інвестування*. Включає в себе ризик пов'язаний з невдалим вибором місцезнаходження об'єкту, що будується; переборами в постачанні будівельних матеріалів та обладнання; істотним зростанням цін на інвестиційні товари; вибором некваліфікованого або несумлінного підрядника та іншими факторами;

б) *фінансового інвестування*. Цей ризик пов'язаний з необдуманим підбором фінансових інструментів для інвестування; фінансовими ускладненнями або банкрутство окремих емітентів; непередбаченими змінами умов інвестування, прямим обманом інвесторів та інше [1, с. 39-40].

3. В залежності від причин виникнення і можливостей усунення або компенсації інвестиційні ризики діляться на:

а) *комерційні*. Проявляються тільки на рівні окремого підприємства або проекту та пов'язані із специфічними особливостями кожного проекту, компанії або комерційної діяльності;

б) *некомерційні*. Пов'язані з зовнішніми по відношенню до інвестора загальними умовами інвестування, які впливають на всі інвестиційні проекти в країні [2, с. 22-23].

Розподіл за останньою ознакою інвестиційних ризиків на комерційні та некомерційні мають принципове значення під час формування та проведення інвестиційної політики. Оскільки держава проводячи відповідну інвестиційну політику може зменшувати некомерційні ризики шляхом:

- надання інвестору додаткових гарантій від некомерційних ризиків;

- страхування інвестиційних проектів від некомерційних ризиків;

- взяття на себе частини некомерційного ризику;

- вжиття відповідних заходів направлених на попередження виникнення ризику або зменшення його наслідків.

На сьогодні існують різноманітні способи зниження ризиків при залученні іноземних інвестицій: починаючи від системи страхування

некомерційних ризиків, яке може здійснюватись на різних рівнях (приватному, державному, міжнародному) і закінчуючи менш поширеними способами (застосування застави, додавання “премії за ризик” й інші). Всі вони спрямовані на поліпшення інвестиційного середовища приймаючої країни, розширення можливостей залучення та регулювання іноземних інвестицій, а отже й спрощення системи його надходження до країн-реципієнтів іноземних інвестицій. Всі ці види зменшення ризиків, пов’язаних з міжнародною інвестиційною діяльністю, хоч і мають різні економічні й правові наслідки, але можуть застосовуватись паралельно, доповнюючи один одного, взаємодіючи між собою і тим самим забезпечувати більш високу ступінь захисту іноземних інвесторів.

За кордоном створені і діють спеціалізовані страхові організації трьох категорій: державні, приватні, багатостороннє агентство гарантування інвестицій. Вони надають гарантії іноземним компаніям по відношенню до активів, вкладених в країну, від актів державних, регіональних або місцевих органів влади, які можуть призвести до позбавлення права на власність, чи непрямому вилученню капіталовкладень, або до обмеження права розпорядження вкладеними ресурсами. Страхування проводиться також від громадянських заворушень, страйків, завдання навмисних збитків.

Вважається, що захист майнових інтересів іноземних інвесторів в нашій країні може забезпечуватися також й незалежними страховиками. У сучасних умовах швидкими темпами йде процес демонополізації страхової діяльності, розширюється коло суб’єктів, які надають страхові послуги, формується страховий ринок.

Список використаних джерел:

1. Батура О. В. Іноземні інвестиції в системі становлення ринкової економіки України : монографія / Батура О. В., Комарова К. В. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2002. – 179с.

2. Борщ Л. М. Інвестування: теорія і практика : [навч. посіб.] / Борщ Л. М. – К. : Знання, 2005. – 470 с.

3. Осецький В. Л. Інвестиції та інновації: проблеми теорії і практики : монографія / Осецький В. Л. – К. : ІАЕ УААН, 2003. – 412с.

Сахтуева Марина Викторовна
Василенко Александр Александрович

ПРОБЛЕМЫ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УСЛОВИЯХ ПЕРЕХОДА К ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКЕ

Экономика России и ее регионов сегодня столкнулась с востребованной временем проблемой развития – качественной трансформацией воспроизводства основного капитала. Состояние и развитие базовых отраслей экономики во многом связано со спецификой сырьевой экономики и, прежде всего, неэффективным использованием ресурсов, в том числе инвестиционных. В этой связи необходимость использования комплекса мер по урегулированию инвестиционного процесса со стороны региональных органов власти представляется жизненно важной задачей.

Успешность перехода России на рельсы инновационной экономики будет во многом определяться степенью инвестиционной привлекательности ее регионов, повышение которой будет способствовать ускорению экономического роста страны и подъему уровня благосостояния ее населения. Однако разовые инвестиционные вложения не приводят к общему оздоровлению, а также социально-экономическим и структурным преобразованиям, влияющим на выход региона из состояния неустойчивого развития в масштабах всей страны. Поэтому в целях обеспечения эффективного развития экономики в долгосрочной перспективе ключевым моментом выступает выработка инвестиционной стратегии административно-территориальных единиц России как действенный механизм целенаправленного регулятивного воздействия на экономику страны.

Под инвестиционной привлекательностью региона понимается комплексная характеристика имеющегося у региона потенциала для развития (инвестиционного потенциала), соответствующей инфраструктуры (инвестиционной инфраструктуры), нормативно-правовой базы (инвестиционного законодательства) и негативных условий (инвестиционных рисков) с точки зрения вложения

инвестиций, характеризующих в совокупности степень его престижности в сравнении с другими регионами рассматриваемой территориальной системы. Факторы внешней среды характеризуют состояние социально-экономического развития региона и определяют инвестиционную привлекательность экономического пространства в нем, поскольку именно взаимодействие факторов внешней среды в совокупности со сложившейся в регионе инвестиционной активностью формируют региональный инвестиционный потенциал, риски, законодательство и инфраструктуру. При этом их комплексное взаимодействие определяет уровень развития региона, а, следовательно, его инвестиционный климат.

За последние годы ускорился процесс деконцентрации инвестиционного потенциала за счет снижения доли столиц и ряда крупных регионов и, напротив, высоких темпов роста потенциалов малых и средних регионов. Однако инвестиционная инфраструктура большинства субъектов РФ не готова к полноценному внедрению стратегических методов управления инвестиционной деятельностью. Банковская система регионов в своем нынешнем состоянии еще не способна финансировать крупные инвестиционные проекты и привлекать в этих целях сбережения населения в значительных объемах, также отсутствуют структуры, способные обеспечить консультационное, методическое и информационное сопровождение инвестора по принципу «одного окна». По-прежнему требует решения проблема оказания необходимой поддержки малому бизнесу, который в существующих условиях спада промышленного производства является основным элементом хозяйства, особенно на селе.

Существует и множество других проблем, касающихся условий осуществления предпринимательской деятельности на территории субъектов РФ, решить которые можно только в процессе длительного институционального развития и осуществления структурных реформ.

Рациональное размещение инвестиционного капитала с учетом присущей экономической среде регионов округа неопределенности и асимметричности информационных потоков становится одним из важнейших условий перехода к «обществу знаний» и предполагает использование комплексного подхода к оценке инвестиционной привлекательности территорий по критерию минимизации рисков.

В процессе исследования рассмотрены следующие задачи, непосредственным образом связанные с повышением инвестиционной привлекательности региона:

- минимизация риска при формировании инвестиционного портфеля;

- оптимизация использования инвестиционных средств региона для решения проблем его социально-экономического развития.

Предложенная в рамках теории полезности модель оптимизации использования инвестиционных ресурсов для решения проблем социально-эколого-экономического развития региона позволяет заметить, что в случае, когда функции полезности являются аддитивными и линейными, модель сводится к задаче линейного программирования, для решения которой возможно использование известного симплекс-метода

Кризис позволил в какой-то мере проверить правильность выбранных приоритетов стратегического развития регионов страны, выявилась неэффективность моноспециализации регионов на ресурсных и исключительно экспортоориентированных отраслях, приводящая к наиболее тяжелым экономическим и социальным последствиям. Поэтому на первый план в стратегическом планировании выдвигается необходимость достижения большего разнообразия, диверсификации экономической базы – вопроса, который практически не был представлен в уже разработанных другими регионами стратегических документах. Предлагается механизм поэтапного и последовательного подхода к разработке и внедрению инвестиционной стратегии как генерального направления инвестиционной деятельности, который на длительном временном интервале обеспечивает достижение поставленных инвестиционных целей и получение запланированного инвестиционного эффекта.

Список использованной литературы:

1. Экономика знаний. М: ИНФРА – М, 2008, С. 411
2. Комков Н. И., Бондарева Н.Н. Проблемы коммерциализации научных исследований и направления их решения // Проблемы прогнозирования. 2007. №1. С. 12

Солодка Анастасія Олександрівна

РЕГІОНАЛЬНА ДЕМОГРАФІЧНА ПРОГРАМА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Сучасна демографічна ситуація, яка склалася в Україні в цілому, у всіх її регіонах визначається як критична, як така, що здатна загрожувати національній безпеці, соціально-економічній та суспільній стабільності країни.

За своїм характером та сутністю демографічна ситуація є складним багатоаспектним явищем в основі якого лежить сукупність соціально-економічних, медико-біологічних, екологічних, психологічних чинників, які формують основні тенденції демографічних процесів, демографічну поведінку та демографічну установку людей. Передумови сьгоднішніх демографічних процесів були закладені ще у 60-70-ті роки, а найбільш негативні тенденції цих процесів набули прискореного розвитку в умовах економічної кризи 90-х років. Результатом чого стало практичне вичерпання на початку 2000-х років потенціалу відтворення народонаселення України, який створювався за рахунок демографічного накопичення попередніх поколінь.

Демографічна ситуація, яка склалася на території України загалом притаманна всім регіонам і характеризується наступними рисами: збереження депопуляції населення та постійне зниження потенціалу для його відтворення; високий рівень смертності та збереження тенденції до його зростання; невисока середня тривалість життя; постарішання населення за рахунок збільшення частки осіб пенсійного віку та формування регресивної вікової структури населення; високий рівень дитячої смертності у віці до 1 року; економічна нестабільність, брак робочих місць, невпевненість у завтрашньому дні.

До загальних особливостей демографічної ситуації слід віднести територіальну поляризацію, за якою в приморській смузі спостерігається відносно краща демографічна ситуація, тоді як на північних периферійних районах, де переважає сільське населення демографічна ситуація є найбільш напруженою. За тривалістю життя населення півдня має схожу ситуацію.

Чинники, які ускладнюють демографічну ситуацію як на регіональному так і на державному рівнях:

1. Зниження життєвого рівня переважної більшості населення із-за тривалого існування в Україні економічно необгрунтованої оплати праці, заниження вартості праці, існування диспропорцій розмірів заробітної плати, відсутність умов для формування чисельного середнього класу.

2. В Україні тривалий час зберігаються умови, коли сім'ї з 2 дітьми частіше потрапляють в категорію малозабезпечених та бідних. Фактично до категорії бідних потрапляє більшість сімей з дітьми, які працюють у бюджетній сфері, навіть за умови коли працюють обое батьків.

3. Невирішеність та накопичення екологічних проблем, що суттєво впливає на рівень смертності, рівень захворюваності, якісні ознаки рівня здоров'я нових поколінь. За експертними оцінками близько 20 % смертей в Україні пов'язані факторами негативного впливу забрудненого середовища.

4. Соціально-психологічні умови виховання молоді, зокрема, активна реклама та пропаганда спиртних та слабоалкогольних напоїв, поширення негативних стереотипів поведінки, підлітковий та дитячий алкоголізм (за оцінками експертів біля 40 % осіб у віці 15-16 років регулярно вживають алкогольні напої), наркоманія, недоступність для малозабезпечених верст закладів спорту, культури, ідеологічний вакуум.

5. Невідповідний потребам сучасний стан регіональної системи охорони здоров'я, фінансова та територіальна недоступність та низька якість медичного обслуговування в сільській місцевості.

Стратегічні завдання регулювання демографічних процесів, які мають формувати загальні умови відтворення населення:

1. Формування довготермінової стратегії соціально-економічного розвитку України, регіональних програм соціально-економічного розвитку на основі прерогативи підвищення рівня якості життя населення, що має стати надалі основним критерієм визначення ефективності соціально-економічного розвитку України та її регіонів.

2. Підвищення рівня якості життя населення за напрямками: реформування системи оплати праці, поліпшення якості та доступності послуг сфери охорони здоров'я, відродження сфери дошкільної освіти та виховання, розвиток початкової, середньої та вищої освіти, розвиток соціальної інфраструктури та житлово-комунальної сфери.

3. Формування державної стратегії інформаційно-пропагандистського та ідеологічного забезпечення поширення основ здорового способу життя, інституту сім'ї, відповідної демографічної установки та поведінки, розробки і здійснення заходів із підвищення фізичної активності населення, розвитку спорту.

4. Розробка додаткових заходів цільових регіональних програм щодо профілактики та попередження інфекційних і соціально небезпечних хвороб ВІЛ-інфекція/СНІД, туберкульоз, алкоголізм, наркоманія, онкозахворювання, захворюваності на вірусний гепатит, сальмонельоз, поліпшення медичної допомоги хворим на гемофілію, попередження розповсюдження наркоманії, лікування серцево-судинних і судинно-мозкових захворювань та інші.

Список використаних джерел:

1. Гавриш В. П. та ін. Проблема демографічного дефіциту: соціально-економічні наслідки та шляхи розв'язання / Гавриш В. П., Гавриш Г. І., Драганова Т. П. // Велика Волинь: Минуле і сучасне: Хмельницький; Ізяслав; Шепетівка, 1994. – 527 с.

2. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи Національної академії наук України [Режим доступу]: <http://www.idss.org.ua/struk.html>

*Хасиева Тауса Алиевна
Бетилгириев Иса Маулаевич*

ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО ЛАНДШАФТА СЕВЕРО-КАВКАЗСКОГО МАКРОРЕГИОНА РОССИИ

Обобщение международного опыта показывает на то, что динамика территориальных различий и пространственных неравенств имеет относительный характер. В частности, так называемые соседние территории и регионы, как правило, имеют коэффициент различий и дифференциацией экономического и социального характера ниже, чем удаленные на значительные расстояния. Эта особенность привела к сформулированной нами выше концепции хозяйственных целостностей. Следовательно, можно сделать вывод о том, что чем ближе расположены территориально социально-экономические системы, тем различия между ними будут ниже. Это означает, что сравнению подлежат не расположенные друг от друга на приличном расстоянии и относящиеся к разным хозяйственным целостностям экономические системы, а соседние. [2]

Более того, можно сделать вывод о том, что как только появляются неинституциональные различия и дифференциации, так речь должна идти о появлении новой хозяйственной целостности. Таким образом, наличие или появление пространственных различий становится критерием выделения хозяйственных целостностей. Впрочем, этот вывод нуждается в дополнительном доказательстве в т.ч. эмпирического характера

Такое сравнение позволит не только более корректно указывать причины расхождений, но и намечать конкретные мероприятия по снятию или сглаживанию возникающих различий. На этой основе формулируется основная концепция территориального развития страны. На этой основе в свое время были образованы экономические районы, которые должны были объединить в себе территории со сходными или близким уровнем производительных сил и

общественных отношений (социальных институтов). Одновременно в эти пространства вводились несколько стимулирующих территорий и таким образом общая группировка оказывалась динамичной.

Одним из семи мегапространств России выступает Северо-Кавказский Федеральный Округ (СКФО). Объединяет СКФО: Кабардино-Балкарскую Республику, Республику, Карачаево-Черкесскую Республику, Республику Ингушетия, Республику Северная Осетия-Алания, Чеченскую Республику, Ставропольский край. По большинству параметров развития экономическое мегапространство СКФО отличается низким уровнем развития. Например, по таким важнейшим индикаторам ВРП, объем промышленной продукции, размер среднедушевых доходов, объем производимых услуг, объем инвестиций и т.д. округ прочно занимает одно из последних мест в России. Иными словами, экономическое пространство СКФО является типичным для отсталого депрессивного региона. [3]

Обращает на себя внимание существенная степень ее неравномерности в большинстве регионов, беспрецедентно, относительно динамических характеристик промышленного производства в реформенный период, высокие темпы роста в 1999-2000гг. В 1999-2002 гг. практически во всех субъектах РФ экономического района имел место рост в отраслях промышленности. Очевидно, что экономический рост в целом в индустриальном комплексе ряда регионов обеспечивается немногими предприятиями. Как правило, регионы, продемонстрировавшие более умеренные темпы роста промышленного производства, сохраняли стабильно положительные и существенные значения данного показателя. Таким образом, данные свидетельствует о том, что пока большинство регионов находится в неустойчивом состоянии, проходя на различных временных отрезках различные типы динамики промышленного производства. Для некоторых из них стабилизация производства отражает лишь тот факт, что свертывание промышленности достигло своего естественного предела.

Таким образом, несмотря на общую тенденцию к снижению внутри самого мегарегиона наблюдается высокая дифференциация, т.е.

экономическое пространство региона неоднородно. Наряду с отсталыми территориями, представляющими преимущественно республики Северного Кавказа, имеются высокоразвитые территории Ростовской и Волгоградской областей, Краснодарского края.

Приведенные данные по одному из основных макроэкономических показателей позволяют отметить следующие особенности данного мегапространства.

1. Неравномерность роста. Среднегодовые за 2000-е годы темпы роста ВРП в СКФО оказываются ниже чем в целом по РФ; при общероссийском темпе роста 127,6%, по СКФО он составлял 114,7%. Наименьшие темпы роста демонстрирует Республика Ингушетия 105,2%.

2. Высокая территориальная и временная вариация. Так, если в среднем по СКФО темпы роста составляли 124,7, то по РИ - 105,2, а по РД – 124,9%. Все это говорит о неустойчивости динамических и структурных тенденций роста, но главное, на то, что существующий механизм и в целом модель организации экономического пространства в СКФО не стимулирует сглаживание пространственных различий и территориальных неравенств, а напротив, даже в чем то даже усиливает их.

Для понимания (и отчасти обоснования) приведенного тезиса требуется провести два типа анализа. С одной стороны, определить от чего зависит динамика ВРП, а с другой стороны как развиваются, как себя ведут эти факторы на региональном и субрегиональном уровне. [1]

Динамику ВРП формирует множество факторов и условий как природного так и неприродного характера, как странового, так и местного значения. Наибольшее влияние по оценкам экспертов на динамику ВРП оказывает: производственная структура регионального хозяйства, уровень занятости и структура рабочей силы (уровень квалифицированной рабочей силы и т.п.), система мотивации труда, уровень развития институциональных структур (наличие фирм и компаний, степень их концентрации, уровень государственного присутствия и т.п.).

Список используемой литературы:

1. Ахполова В.Б. Механизм интеграционного взаимодействия региональных социально-экономических систем в пространстве макрорегиона. – Ростов н/Дону: СКНЦ ВШ, 2004.
2. Ашхотов В.Ю. Драйверы социально-экономического развития региона. Нальчик: Изд-во М. и В.Котляровых, 2008. – 256 с.
3. Глобальные тенденции развития до 2015 года. Место России. Анализ и прогноз; Совет при Президенте РФ по содействию развитию институтов гражданского общества и правам человека. 08 апреля 2012.

Юсупова Майдат Садулаевна

ДЕТЕРМИНАНТЫ СОЦИАЛЬНО- ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДИФФЕРЕНЦИАЦИИ РЕГИОНОВ РФ

Причины, обуславливающие связь между рыночными провалами и детерминантами социально-экономической дифференциации регионов, связаны с эффективностью государственного управления и образуются в результате того, что при высоком уровне экономического и политического неравенства региональных элит, как правило, экономика и социальные условия систематически действуют в интересах более влиятельных групп (или более развитых регионов).

Такие несправедливые институты способны приводить к экономическим потерям в других регионах, когда региональные права обеспечиваются избирательно, бюджетные ресурсы выделяются главным образом тем, кто обладает политическим влиянием, предпочтение при распределении общественных услуг предоставляется богатым регионам, а потребности средних и дотационных регионов и групп населения остаются неудовлетворенными. Общеэкономическое пространство страны в целом тогда становится менее эффективным и упускает возможности для инноваций и инвестиций в депрессивных и отсталых регионах. На уровне макрорегиона, когда нуждающиеся территории не имеют

«голоса» в управлении или этот голос слишком слаб, устанавливаемые правила могут оказаться неприемлемыми и дорогостоящими для беднейших регионов. [1]

Эти отрицательные причины и детерминанты неравенства экономических возможностей и политической власти оказываются вредными для развития регионов, поскольку экономическое, политическое и социальное неравенство имеет тенденцию самовоспроизводиться с течением времени. На взгляд диссертанта, такие явления негативной дифференциации следует назвать институциональными «ловушками неравенства регионов».

Институциональная «ловушка неравенства регионов» проявляет себя следующим образом. Бедные (депрессивные) регионы не могут обеспечить, например, большинству своего населения качественного образования, как более богатые регионы. Отсюда, население депрессивных регионов не сможет повысить эффективность экономики региона и рассчитывать на более высокий заработок. Поскольку возможности депрессивных регионов в политическом процессе слабы, они не смогут действительно влиять на принятие управленческих решений, связанных с направлением государственных бюджетных средств на улучшение своего социально-экономического положения. И таким образом круг неиспользованных возможностей замкнется.

Подобное распределение средств тесно связано с социальными различиями, ведущими к расслоению общин, слоев и населения регионов и всей страны на господствующие и подчиненные группы. Эти модели доминирования существуют в силу того, что экономические и социальные различия подкрепляют друг друга в результате открытого и скрытого применения власти и экономического могущества. Элиты развитых регионов защищают свои интересы изощренными методами, например, путем ограничительной практики заключения выгодных контрактов депрессивными регионами, и менее изощренными, такими, как активные политические манипуляции на уровне федеральной власти или прямое применение экономических санкций и воздействий. [2]

Характерными чертами «ловушек неравенства регионов» являются ограниченность доступа практически на все экономические

ресурсы, сильная монополизация и бюрократизация экономики, зависимость регионов от централизованных решений как основа хозяйственного механизма.

Таким образом, по нашему мнению, различия в развитии регионов может носить положительный и негативный характер. Положительный характер дифференциации связан с наличием конкуренции, переливом капитала, более полным использованием потенциала региона и т.д. Негативные последствия социально-экономической дифференциации проявляются в том, что «отстающие» регионы теряют самостоятельные возможности развития, поскольку детерминанты экономического, политического и социального неравенства имеют тенденцию самовоспроизводиться с течением времени, образуя феномен «ловушек неравенства регионов». Сложившиеся диспропорции в уровнях социально-экономического развития регионов не постоянны, так как полюса роста меняют аллокацию, передвигаясь на периферию.

Список используемой литературы:

1. Ивантер В.В. Об экономических проблемах Юга России // Стратегии и проблемы региональной экономики. Ростов-на-Дону: Терра, 2003. –С. 41.

2. Иншаков О.В. О модернизации Федеральной целевой программы «Юг России». Доклад на Международной научно – практической конференции «Вековой поиск модели хозяйственного развития России». – Волгоград: Изд-во Вол ГУ, 2004. – 211 с.

НАПРЯМ 6
МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ
ОРГАНІВ ВЛАДИ З ГРОМАДЯНАМИ
В СИСТЕМІ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУ

Білецький Вячеслав Олександрович

**ЦЕНТРАЛІЗОВАНІ ЕЛЕКТРОННІ ОПЕРАТИВНО-
ДОВІДКОВІ ОБЛІКИ В СИСТЕМІ ОПЕРАТИВНО-
РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРИКОРДОННІЙ
СФЕРІ**

Інформаційно-аналітичні системи є одним із найважливіших інструментів прийняття рішень у сфері оперативно-розшукової діяльності (ОРД). Їх розділяють на загальнодержавні (у межах правоохоронного відомства), регіональні (обласні) і місцеві (міські, районні) [1, с. 217].

Для всіх видів інформаційного забезпечення ОРД важливе значення мають точність, кількість, якість інформації, її вірогідність і своєчасність, однак найбільш важливим в інформаційному забезпеченні ОРД є ефективне використання інформації для виявлення, попередження, припинення й розкриття злочинів у прикордонній сфері і виконання інших завдань, поставлених перед оперативними підрозділами охорони державного кордону. Ці обліки призначені для попередження, розкриття й розслідування злочинів; попередження й виявлення адміністративних правопорушень; підтвердження наявності або відсутності відомостей про залучення особи до кримінальної відповідальності, його судимості, реабілітації, часу й місця відбування покарання, установлення місцезнаходження розшукуваних осіб; установлення особистості по невпізнаних трупах і суб'єктів, що приховують свої анкетні дані; установлення особистості людей, нездатних за станом здоров'я або віку повідомити дані про себе на прикордонній території чи у випадку перетину ними кордону.

В інтересах оперативних служб розробляється єдина система збору, накопичення й обробки оперативно-розшукової інформації. Основним елементом цієї системи є типовий Автоматизований банк даних (АБД) оперативно-розшукового й профілактичного призначення, що забезпечує перехід від рішення локальних завдань до комплексної обробки інформації про об'єкти обліку ОВС і надає можливість накопичення, пошуку й видачі відомостей значно більшого обсягу, чим раніше, особливо при використанні аналітичних масивів ручних картотек. АБД являє собою систему, що складається із джерел формування й надання первісної й коригувальної інформації, інформаційної бази, технічних і програмних засобів реалізації, споживачів інформації інформаційного апарату, що забезпечує функціонування АБД. До складу АБД включаються дані про події, осіб, предмети. Структурно АБД розділяється на АБД районного (міського), обласного й державного рівнів. Первинними документами АБД є: інформаційно-пошукова карта (ІПК) на особу й злочин; інформаційно-пошукова карта на предмет (ІПК-В); інформаційно-пошукова карта на зброю громадян і організацій (ІПК-Р)

Автоматизована інформаційна система АІС «Статистика-МВД» забезпечується кримінальною, оперативно-розшуковою й адміністративною статистичною інформацією, удосконалює системи статистичного обліку й звітності про злочини, осіб, які їх вчинили, результати оперативно-розшукової, адміністративної, профілактичної діяльності органів внутрішніх справ (ОВС).

Інформаційно-пошукова система ІПС «Оріон» призначена для обробки, накопичення й аналізу оперативної інформації щодо осіб, які готують або вчинили тяжкі злочини й проходять по справах оперативного обліку й за повідомленнями негласного апарату становлять оперативний інтерес для інших ОВС України.

Інформаційна підсистема «Оріон - П» (Насильство) створена для обліку злочинів проти особистості і є допоміжною для функціонування ІПС «Оріон». В інформаційній мережі ОВС України функціонують такі інформаційні підсистеми, як «ІБД», «Розшук», «ОДК», «Упізнання», «Наркобізнес», «Арсенал» і ін., що ефективно використовуються в ОРД у прикордонній сфері.

Серед основних шляхів удосконалення системи інформаційно-аналітичного забезпечення інтегрованого управління кордонами: узгодження (формалізація) підходів щодо збирання, оцінки і документування інформації; організація системного обміну інформацією (інформаційної взаємодії); надання доступу заінтересованим державним органам до власних баз даних (інформаційних масивів) і створення спільних баз даних; забезпечення аналітичної підтримки оперативних і стратегічних рішень, спільне прогнозування у сфері інтегрованого управління кордонами; застосування новітніх технологій у сфері оброблення інформації, її зберігання та передачі та забезпечення захисту інформації, зокрема персональних даних [2, с. 255; 3, с. 17].

Підсумовуючи, зазначимо, що електронні інформаційні бази даних створюють основу ефективного інформаційно-аналітичного забезпечення оперативно-розшукової діяльності у прикордонні та потребують постійного матеріально-технічного та програмного оновлення.

Список використаних джерел:

1. Бандурка О.М. Оперативно-розшукова діяльність. Ч.1: Підручник-Харків : Вид-во Нац. ун.-ту внутр. справ, 2002. - 336 с.
2. Інтегроване управління кордонами : підручник / М. М. Литвин. – Хмельницький : Видавництво Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, 2012. – 416 с.
3. Махнюк А.В. Окремі аспекти інформаційно-аналітичного забезпечення інтегрованого управління кордонами в сучасних умовах / А.В.Махнюк // Наука і оборона. – 2011. – № 2. – С. 15 – 18.

ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Практично кожна європейська країна має документ найвищого рівня, в якому визначається національна політика з побудови інформаційного суспільства. При цьому йдеться, що створення такого суспільства підвищує конкурентоздатність усієї країни, покращує якість життя населення, дає можливість збільшити темпи розвитку й переходу на передові економічні, торгові, технологічні позиції. Серед напрямів розвитку інформаційного суспільства особливу увагу останнім часом приділяють проблемі електронного уряду[1].

Проблема впровадження електронного уряду обговорюється на всіх рівнях державного та місцевого самоуправління не один рік. Але конкретних результатів ще не так багато. Програму «Електронна Україна» презентували в квітні 2003 року. Її попередня вартість — 10—12 млрд. грн. Фундаментом для побудови електронної України, так званого електронного уряду, став єдиний веб-портал органів виконавчої влади (www.kmu.gov.ua), уведений у дію в листопаді 2002 року. Однак у цілому те, що пропонується впровадити в Кабінеті міністрів, а пізніше в адміністрації Президента та Верховній Раді, не є електронним урядом. Електронний уряд — це не просто мегапортал, де є інформація про все у країні. Він має являти собою комплекс заходів, які не обмежуються зв'язком чиновників із громадянами через Інтернет, а містять, приміром, переведення документообігу в державних масштабах в електронну форму[2].

Метою роботи є пошук принципів організації електронного уряду на регіональному рівні, як життєво важливих для діяльності органів влади місцевого самоврядування в сучасних умовах інформатизації суспільства.

Нашим реаліям, скажімо, цілком відповідають принципи організації електронного уряду штату Вашингтон (Сіетл, США) [3]:

1. Орієнтація на громадян. Громадяни (платники податків), як власники уряду, а не тільки споживачі його послуг, визначають політику і спрямування розвитку проекту електронного уряду.

2. Зручність і простота використання. Всі електронні рішення, застосовувані в цифровому уряді, мають своєю метою полегшити користування системою для громадян, збільшивши швидкість обслуговування запитань і скоротивши час очікування.

3. Бізнес-трансформація. Все програмне забезпечення, архітектура і інфраструктура, а також політика електронного уряду спрямовані на те, щоб надати урядовій системі ефективність бізнес-моделі, з її відповідним комплексом цінностей.

4. Вартість і складність. Вони повинні бути зведені до мінімуму, щоб робота з системою не викликала ускладнень як у поодиноких, так і у корпоративних користувачів.

5. Обслуговування. Ефективність роботи електронного уряду повинна виявлятися в його спроможності швидко і з найменшими затратами обслуговувати найбільшу кількість громадян, при цьому забезпечуючи найвищу якість обслуговування.

6. Масштабність рішень. Застосування повинні забезпечувати взаємодію між різноманітними структурами і органами, що складають систему, і повну взаємну сумісність.

7. Виконання. Застосування повинні відповідати меті вдосконалення транзакцій шляхом скорочення тривалості і зменшення складності обслуговування та потреби у докладанні зусиль.

8. Звітність. Застосування повинні збільшувати точність даних і можливість їхнього архівування, а також зовнішнього і внутрішнього (контрольно-наглядовими структурами уряду) аудиту транзакцій.

Отже, Електронний уряд – головна мета влади в єдиному мережевому просторі і основа всіх моделей державного управління XXI сторіччя.

Список використаних джерел:

1. Баранов О. Електронний уряд в Україні? Буде! Коли? // Дзеркало тижня. – 2002. - № 1 (376).

2. Ведяшкін Ю. Електронний уряд // Дзеркало тижня. – 2005. -№ 1(529).

3. Голобуцький О.П.,Шевчук О.Б. Електронний уряд. - К.: ЗАТ "Атлант UMS", 2002. — 173 с.

КЛАСИФІКАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ ВЗАЄМОДІЇ У СИСТЕМІ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУ

У дискусії про електронний уряд науковці неодноразово вказують на те, що сама концепція електронного уряду вже і є концепцією взаємодії влади з громадянами. Так, А. Асанова, визначає електронний уряд, як вже дієвий механізм взаємодії і форму співпраці держави і громадян в інформаційному суспільстві [0]. Науковцями вже виділені основні види (сектори) взаємодії в електронному уряді: G2C (уряд-громадяни), G2G (уряд-уряд), G2B (уряд-бізнес). Деякі дослідники додають ще четвертий вид G2E (уряд-державні службовці). Ще інші додають і окремий п'ятий вид C2G (громадяни-уряд), акцентуючи увагу саме на цей вид (сектор) взаємодії з урядом.

Але якщо види та сектори взаємодії між органами влади і громадянами в світовій науці вже визначені, то із визначенням механізмів взаємодії органів влади з громадянами в електронному уряді є певна невизначеність.

Таким чином, в роботі, пропонується класифікація механізмів взаємодії органів влади і громадян у системі електронного уряду за ознаками різних комунікаційних форм та специфіки надання державноуправлінських послуг через єдиний портал з обґрунтуванням використання в цих процесах можливостей електронної демократії [0, с. 8-9].

На нашу думку, серед механізмів взаємодії органів влади з громадянами в електронному уряді слід виокремити два різновиди механізмів: механізми електронної демократії та механізми надання державних послуг. Насамперед це розмежування механізмів пов'язано із розвитком електронної демократії та розвитком порталних систем надання державних послуг.

За представленою класифікацією розвиток електронної демократії забезпечується використанням наступних механізмів взаємодії: інформаційні, консультаційні та механізми прийняття рішень.

Розглянемо більш детально кожний механізм.

Інформаційні механізми забезпечують відображення інформації на владних порталах і веб-сайтах, які виступають як “майданчики” для участі громадян у управлінні. Така інформація включає, наприклад, оперативні публікації офіційних джерел, повідомлення для громадян тощо. Реалізація даного механізму досягається за допомогою: ведення посадовими особами власних блогів чи власних сторінок у соціальних мережах Facebook, Twitter та ін.; проведення на сайтах органів влади тематичних веб-конференцій; використання засобів доставки новин, як з інших інформаційних ресурсів (RSS ленти новин), так і формування власної стрічки новин для розсилки; списки розсилок новин на електронну пошту чи на сторінки користувачів у соціальних мережах;

Консультаційні механізми забезпечують діалогові методи взаємодії. Реалізація консультаційних механізмів досягається організацією зворотного зв'язку за електронними каналами: Інтернет-приймальні; форуми; онлайніві конференції; дискусії на сторінках посадових осіб у соціальних мережах Facebook, Twitter та ін.

Застосування цих засобів є чи не єдиним шляхом поліпшити результати діяльності органів влади. При оперативному застосуванні цих засобів можна включати громадян в діалогові процеси [0]. Багато урядів світу використовують саме діалогові методи взаємодії в електронному уряді.

Механізми прийняття рішень забезпечують облік та використання пропозицій громадян в державному управлінні. Республіка Південна Корея – лідер в цій сфері. За нею слідують Данія і Франція. Приблизно 66 % населення Франції приймають участь у виробленні урядових рішень. Франція реалізує даний механізм через французьку національну комісію суспільних дебатів за допомогою веб-сайту, де об'єднуються погляди громадян з політичної та соціальної проблематики із забезпеченням конфіденційності висловлювань. Але реалізація механізму прийняття рішень на владних порталах та веб-сайтах в світі, за оцінками фахівців ООН [0], має найменше значення серед інших механізмів електронної демократії.

Отже, можемо визначити, що надання електронних державних послуг є важливою складовою електронного уряду. Таким чином

актуальними для влади є механізми надання держаних послуг. Серед механізмів надання державних послуг нами виділені наступні механізми: адміністративні, інституційні, інтерактивні, ідентифікаційні, міжвідомчі, механізми “єдиної точки доступу”, інтеграційні, механізм сервісної електронної взаємодії органів влади з громадянами.

Таким чином, запропонована класифікація механізмів взаємодії органів влади і громадян у електронному уряді за ознаками різних комунікаційних форм та специфіки надання державноуправлінських послуг дозволяє визначити перспективи розбудови системи електронного уряду в Україні у напрямку надання державноуправлінських послуг громадянам через портали органів влади. Таке розмежування механізмів взаємодії пов’язано з розвитком нової електронної форми комунікації та порталних систем надання державноуправлінських послуг. Важливою є не лише формальна присутність держави в мережі Інтернет, а, передусім, інтерактивність Інтернет-представництв органів влади та зручність надання через них державноуправлінських послуг.

Список використаних джерел:

1. Асанова А. А. Електронний уряд як дійовий механізм взаємодії і форма співпраці держави та громадян в інформаційному суспільстві / А. А. Асанова // Державне управління [Електронне видання]. – 2006. – №1. –Режим доступу до журн. : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/DUTP/2006-1/txts/TEKNOLOGIYA/06aaavis.pdf>. – Назва з екрану.

2. Серенок А. О. Механізми взаємодії органів влади з громадянами в системі електронного уряду: автореф. дис. ... канд. держ. упр : спец. 25.00.02 “Механізми державного управління” / А. О. Серенок. – Харків, 2011. – 21 с.

3. Складенко О. А. Електронне врядування в Україні як засіб протистояння корупції / О. А. Складенко // Стратегічна панорама. – 2006. – № 1 – С.166 – 170.

4. United Nations E-Government Survey 2012. – New York, United Nations Publication, 2012. – 143 p.

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ВИКОРИСТАННЯ МОНІТОРИНГУ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЕРЖАВНИМИ СТРУКТУРАМИ

Однією з особливостей сучасного державного управління є постійне зростання використання надбань інформаційних технологій. На ефективність управлінських рішень впливають як обсяги надходжень інформації до управлінської системи, так і якість інформаційно-аналітичного забезпечення органів влади [1, 27]. Адже на основі інформації, почерпнутої з відкритих джерел можна аналізувати стан справ в галузі і прогнозувати сценарії розвитку ситуації.

У відкритих джерелах майже немає конкретної інформації про використання вітчизняними органами державної влади та місцевого самоврядування інформаційних технологій моніторингу та аналізу засобів масової інформації. Однією з причин невисокої популярності такого виду інформаційно-аналітичної діяльності серед некомерційних та державних структур може бути те, що під час групування матеріалів, отриманих в результаті моніторингу засобів масової інформації на негативні, позитивні, нейтральні та загальні автоматизованим системам без участі людини складно розгадати так звані інформаційні атаки опозиційної сторони.

В інформаційних джерелах може траплятися відкрита, прихована, контекстна, тематична, елейна опозиційна інформація або їх комбінація [2]. У разі відкритої опозиції такі публікації розпізнаються легко порівняно з іншими типами: у них в негативно-іронічному контексті згадуються прізвища політичних лідерів, дається негативна оцінка подіям.

Публікації з прихованою опозицією на перший погляд справляють враження нейтральних, об'єктивних. Однак певні особи постають у них в невідгладному світлі, їх значущість і гідності замовчуються або применшувати.

Складність розпізнання публікацій з контекстною опозицією полягає в тому, що в них на перший погляд не згадуються цікавлять нас люди чи події. Більше того, такі тексти взагалі можуть мати глобальну або соціально-філософську спрямованість.

Суть тематичної опозиції в зміщенні акцентів з героя на сферу його діяльності, повну проблем.

Виходячи з переліку послуг вітчизняних моніторингових компаній та функціональних можливостей наявного програмного забезпечення для моніторингу та аналізу друкованих засобів масової інформації та Інтернет-джерел, наведемо кілька перспективних, на нашу думку, напрямків застосування технологій моніторингу та аналізу засобів масової інформації органами державного управління та місцевого самоврядування України:

1. Виявлення ключових подій та тенденцій суспільно-політичного, соціально-економічного, екологічного тощо характеру з метою своєчасного реагування ефективними управлінськими рішеннями.

Це дасть змогу особі, яка приймає рішення, більш вірніше його прийняти. Коли справа має суспільно-політичний характер, то інформацію повинен подавати відділ внутрішньої політики; якщо питання має соціально-економічний характер, то доцільно надавати коротку довідку щодо правильності прийняття рішення

2. Встановлення рейтингів політичних партій, громадських організацій, політичних лідерів. Це дасть можливість спрогнозувати політичну ситуацію в межах адміністративно-територіальної одиниці (області, району, міста тощо), настрої виборців та інші характеристики. Цим повинні займатися як головні управління з питань внутрішньої політики, національностей, релігій, преси та інформації обласних державних адміністрацій, так і відділи внутрішньої політики районних державних адміністрацій.

3. Формування досьє на фізичних та юридичних осіб. Під такими особами слід розуміти голів первинних партійних організацій (районних, міських), керівників громадських організацій. Щодо попередження та відслідковування осіб, котрі формують думку населення області чи району, доцільним вбачається складання єдиної

бази даних про цих людей, їхню попередню діяльність, що дасть змогу передбачити їхні подальші кроки та настрої. Це повинно формуватися секретними відділами районних державних адміністрацій з подачею звітів у відповідну обласну державну адміністрацію.

4. З'ясування рівня доступу до засобів масової інформації суб'єктів суспільних відносин. Оскільки на місцевому рівні районні газети є спільною власністю як і районних державних адміністрацій, так і районних рад, то це доволі часто спричиняє конфлікти стосовно того, хто має більший вплив на газету. І оскільки депутати районних рад мають право друкувати свої статті на безоплатній основі, потрібно визначити, яка фракція друкує більше, яка менше, що саме друкують та ін.

5. Відстеження каналів витоку стратегічно важливої та нелегальної інформації. На місцевому рівні дасть змогу через засоби масової інформації відстежувати, наприклад, екологічну ситуацію у районі. Оскільки в Україні відсутнє законодавство моніторингу засобів масової інформації, то керівник чи то голова райдержадміністрації чи голова районної, міської рад можуть покласти обов'язки по виконанні даної роботи на працівників прописати пункт в посадових інструкціях.

6. Виявлення реакції на діяльність органів влади.

Аналізуючи статті про стан справ в галузях, інтерв'ю як з експертами, так і з представниками населення адміністративно-територіальної одиниці, можна дізнаватися, як різні верстви населення сприймають здійснення загальнодержавної чи місцевої політики, як сприймають ті чи інші рішення органів законодавчої, виконавчої чи судової влади.

7. Аналіз ситуації за певною тематичною спрямованістю.

Результатом такого аналізу повинен бути документ з узагальнюючою інформацією, підкріпленою у вигляді таблиць та графічних об'єктів (схем, діаграм тощо)[3].

Список використаних джерел:

1. Лукасик А. Мониторинг СМИ: Правильный подход [Електронний ресурс] / А. Лукасик, Н. Калинина. – Режим доступу: <http://www.tkavt.ru/index.php/stati/45-pr/2961--pr>.

2. Організаційно-правові засади й механізм інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності місцевих органів державної влади та самоврядування України в період підготовки і здійснення реформ: наук.-метод. розробка / авт. кол.: В. М. Дрешпак (кер.), В. Є. Романов, Т. М. Брус та ін. – К.: НАДУ, 2008. – 40 с.

3. Селіверстов Р. Г. Інформаційна та експертна підтримка моніторингу та аналізу засобів масової інформації органами виконавчої влади [Текст] / Р. Г. Селіверстов // Ефективність державного управління: Збірник наукових праць ЛРІДУ НАДУ при Президентіві України / За заг. ред. проф. В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2009. – Вип. 21. – С.265-270.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Абитов М. М., доцент кафедри комерції факультета Товароведення и комерцій Кабардино-Балкарского государственного аграрного университета, к.э.н., г. Нальчик, (Российская Федерация)

Андреев С. О., доцент кафедри державної служби, адміністрування та управління ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”, к.держ.упр., м. Луганськ

Апажихова А. С., соискатель ФГБУН Института информатики и проблем регионального управления КБНЦ РАН, г. Нальчик, (Российская Федерация)

Архестов А. Ю., аспирант ФГБУН Института информатики и проблем регионального управления КБНЦ РАН, г. Нальчик, (Российская Федерация)

Бабіч С. М., студент факультету соціально-економічного управління ХарРІ НАДУ при Президентіві України, м. Харків

Базарна О. В., аспірант кафедри державного управління і менеджменту НАДУ при Президентіві України, м. Київ

Базилевич А. Я., доцент кафедри державного управління та місцевого самоврядування ЛРІДУ НАДУ при Президентіві України, д.мед.н., м. Львів

Бетилгириев И. М., студент факультета економіки и управления ФГБОУ ВПО Грозненского государственного нефтяного технического университета им. Акад. М.Д. Миллионщикова, г. Грозный (Российская Федерация)

Білецький В. О., начальник сектора здійснення слідчих (розшукових) дій оперативно-розшукового відділу Східного регіонального управління Державної прикордонної служби України, м.Харків

Большунов А. І., студент факультету соціально-економічного управління ХарРІ НАДУ при Президентіві України, м. Харків

Бондаренко Л. В., доцент кафедри менеджмента Волгоградского государственного университета, к.э.н., г. Волгоград (Российская Федерация)

Бочанов М. А., начальник научно-методического отдела по работе с молодежью Российской академии народного хозяйства и государственной службы при Президенте РФ (Орловский филиал), г. Орел (Российская Федерация)

Василенко А. А., соискатель Института информатики и проблем регионального управления КБНЦ РАН, г. Нальчик, (Российская Федерация)

Величко К. І., студент факультету соціально-економічного управління ХарPI НАДУ при Президентіві України, м. Харків

Гаглюева И. З., аспирант кафедры организации промышленного производства и предпринимательской деятельности экономического факультета ФГБОУ ВПО «Горский государственный аграрный университет», г. Грозный (Российская Федерация)

Гдирия О. В., ассистент кафедри поліклінічної справи, сімейної медицини та дерматології, венерології Львівського Національного медичного університету ім. Данила Галицького, к.мед.н., м. Львів

Глущенко Ю. А., докторант кафедри регіонального управління, місцевого самоврядування та управління містом НАДУ при Президентіві України, доцент, к.е.н., м. Київ

Гнатенко А. І., аспірант кафедри економічної політики та менеджменту ХарPI НАДУ при Президентіві України, м. Харків

Гогоша З. З., інженер кафедри механіки та автоматизації машинобудування Національного університету Львівська політехніка, м. Львів

Гогоша І. П., слухач факультету підготовки магістрів державного управління ЛРІДУ НАДУ при Президентіві України, м. Львів

Гурієвська В. М., докторант, доцент кафедри парламентаризму та політичного менеджменту НАДУ при Президентіві України, к.держ.упр., м. Київ

Гуртуев А. О., ведущий научный сотрудник отдела ММИССИП ФГБУН Института информатики и проблем регионального управления КБНЦ РАН, к.э.н., г. Нальчик, (Российская Федерация)

Гуськова І. Б., аспірант кафедри економічної теорії та фінансів ХарPI НАДУ при Президентіві України, м. Харків

- Дандара І. В.**, студент факультету соціально-економічного управління ХарРІ НАДУ при Президентіві України, м. Харків
- Джанаева З. А.**, докторант ФГБУН Інститута інформатики и проблем регіонального управління КБНЦ РАН, к.э.н., г. Нальчик (Российская Федерация)
- Деркач Е. Г.**, научный сотрудник отдела ММИССИП ФГБУН Інститута інформатики и проблем регіонального управління КБНЦ РАН, г. Нальчик, (Российская Федерация)
- Дикинов А. Х.**, ведущий научный сотрудник отдела прогнозирования и устойчивого регионального развития Інститута інформатики и проблем регионального управління КБНЦ РАН, д.э.н., профессор, г. Нальчик (Российская Федерация)
- Дяченко В. С.**, аспірант кафедри аграрної соціології та розвитку села Національного університету біоресурсів і природокористування, м.Київ
- Дяченко Н. П.**, аспірант кафедри політичної аналітики та прогнозування НАДУ при Президентіві України, м. Київ
- Загазежева О. З.**, старший научный сотрудник Інститута інформатики и проблем регионального управління КБНЦ РАН, к.э.н., г. Нальчик, (Российская Федерация)
- Захохова М. Р.**, соискатель отдела прогнозирования и устойчивого регионального развития Інститута інформатики и проблем регионального управління КБНЦ РАН, г. Нальчик, (Российская Федерация)
- Ірхіна С. В.**, аспірант кафедри державного управління і менеджменту НАДУ при Президентіві України, м. Київ
- Іванов З. З.**, старший научный сотрудник отдела ММИССИП ФГБУН Інститута інформатики и проблем регионального управління КБНЦ РАН, к.э.н., г. Нальчик (Российская Федерация)
- Камок Т. В.**, заступник начальника загального відділу ХарРІ НАДУ при Президентіві України, м. Харків
- Карнаух Т. І.**, аспірант кафедри європейської інтеграції та права ЛРІДУ НАДУ при Президентіві України, м. Львів

Килимник Є. Л., аспірант кафедри філософії і методології державного управління НАДУ при Президентіві України, головний консультант Адміністрації Президента України, м. Київ

Кірова М. О., аспірант кафедри управління охороною суспільного здоров'я НАДУ при Президентіві України, заступник начальника управління фінансів невиробничої сфери Департаменту фінансів Донецької облдержадміністрації, м. Донецьк

Ковенко О. Ю., слухач факультету підготовки магістрів державного управління ХарПІ НАДУ при Президентіві України, м. Харків

Козлов К. І., доцент кафедри політології та філософії ХарПІ НАДУ при Президентіві України, к. держ. упр., доцент, м. Харків

Колесникова К. О., аспірант кафедри державного управління ХарПІ НАДУ при Президентіві України, м. Харків

Кононыхин А. Г., соискатель отдела прогнозирования и устойчивого регионального развития Института информатики и проблем регионального управления КБНЦ РАН, г. Нальчик (Российская Федерация)

Курсон К. І., аспірант кафедри регіонального управління, місцевого самоврядування та управління містом НАДУ при Президентіві України, м.Київ

Мазна Ю. О., студент факультету соціально-економічного управління ХарПІ НАДУ при Президентіві України, м. Харків

Мажаева Э. А., соискатель факультета Экономики и управления, ФГБОУ ВПО Грозненского государственного нефтяного технического университета им. Акад. М.Д. Миллионщикова, г. Грозный (Российская Федерация)

Мамбетов С. С., аспирант экономического факультета ФГБОУ ВПО «Пятигорский государственный лингвистический университет», г. Пятигорск (Российская Федерация)

Марзоева Э. О., аспирант кафедры организации промышленного производства и предпринимательской деятельности экономического факультета Горского государственного аграрного университета (Российская Федерация)

Мусєєв М. С., голова адміністрації Ленінського району Харківської міської ради, аспірант кафедри політології та філософії ХарРІ НАДУ при Президентові України, м. Харків

Мороз Д. А., студент факультету соціально-економічного управління ХарРІ НАДУ при Президентові України, м. Харків

Мороз Д. М., слухач факультету підготовки магістрів державного управління НАДУ при Президентові України, м. Київ

Назаренко В.Ю., головний інспектор відділу державного нагляду з питань техногенної безпеки Головного управління Держтехногенбезпеки в Харківській області, м. Харків

Новикова И. П., ассистент кафедры социальной работы и педагогики профессиональной деятельности Российской академии народного хозяйства и государственной службы при Президенте РФ (Орловский филиал), г. Орел (Российская Федерация)

Олешко О. М., аспірант кафедри державного управління ХарРІ НАДУ при Президентові України, м. Харків

Пастух К. В., заступник начальника відділу прогнозування та зведення інформації управління аналітики, прогнозування та зведення інформації Департаменту економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації, м. Харків

Плоский К. В., докторант кафедри парламентаризму та політичного менеджменту НАДУ при Президентові України, к.держ.упр., м. Київ

Примоленна Л. М., аспірант кафедри політичної аналітики та прогнозування НАДУ при Президентові України, м. Київ

Проскура В. О., слухач факультету підготовки магістрів державного управління ХарРІ НАДУ при Президентові України, м. Харків

Решевець І. В., слухач факультету підготовки магістрів державного управління ХарРІ НАДУ при Президентові України, м. Харків

Решевець О.В., доцент кафедри регіонального розвитку та місцевого самоврядування ХарРІ НАДУ при Президентові України, к.держ.упр., м. Харків

Сабанчиев К. Х., соискатель отдела прогнозирования и устойчивого регионального развития Института информатики и проблем регионального управления КБНЦ РАН, к.э.н, г. Нальчик (Российская Федерация)

Садуева М. А., соискатель факультета Экономики и управления, ФГБОУ ВПО Грозненского государственного нефтяного технического университета им. Акад. М.Д. Миллионщикова, г. Грозный (Российская Федерация)

Сахтуева М. В., научный сотрудник Института информатики и проблем регионального управления КБНЦ РАН, к.э.н, г. Нальчик (Российская Федерация)

Свистун О. О., студент факультету соціально-економічного управління ХарPI НАДУ при Президентіві України, м. Харків

Серета В. Я., аспірант кафедри державної політики та управління політичними процесами НАДУ при Президентіві України, м. Київ

Серенок А. О., доцент кафедри інформаційних технологій і систем управління ХарPI НАДУ при Президентіві України, к.держ.упр., м. Харків

Скибун О. Ж., здобувач кафедри інформаційної політики та технологій НАДУ при Президентіві України, м. Київ

Солодка А. О., слухач факультету підготовки магістрів державного управління ХарPI НАДУ при Президентіві України, м. Харків

Сумська В. В., головний спеціаліст-юрисконсульт управління Державної казначейської служби України у Червонозаводському районі м. Харкова Харківської області, м. Харків

Твердохлібов Є. О., аспірант кафедри політології та філософії ХарPI НАДУ при Президентіві України, м. Харків

Ульянченко Ю. О., доцент кафедри економічної політики та менеджменту ХарPI НАДУ при Президентіві України, к.держ.упр., доцент, м. Харків

Фролова Д. О., студент факультету соціально-економічного управління ХарPI НАДУ при Президентіві України, м. Харків

Хасиева Т. А., аспірант факультета Экономики и управления, ФГБОУ ВПО Грозненского государственного нефтяного технического университета им. Акад. М.Д. Миллионщикова, г. Грозный (Российская Федерация)

Чагаева М. В., соискатель факультета экономики и управления, ФГБОУ ВПО Грозненского государственного нефтяного технического

университета им. Акад. М.Д. Миллионщикова, г. Грозный (Российская Федерация)

Чуп І. А., аспірант кафедри управління проектами ЛРІДУ НАДУ при Президентіві України, м. Львів

Циганенко С. С., аспірант кафедри філософії і методології державного управління НАДУ при Президентіві України, м. Київ

Шевченко О. М., аспірант кафедри економічної теорії та фінансів ХарРІ НАДУ при Президентіві України, м. Харків

Шеретюк В. С., слухач факультету підготовки магістрів державного управління ЛРІДУ НАДУ при Президентіві України, м. Львів

Шульга І. Л., аспірант кафедри політичної аналітики і прогнозування НАДУ при Президентіві України, м. Київ

Щегорцова В. М., доцент кафедри державного управління ХарРІ НАДУ при Президентіві України, к.держ.упр., м. Харків

Юдіцький О. Л., здобувач кафедри права і законотворчого процесу НАДУ при Президентіві України, м. Київ

Юсупова М. С., соискатель факультета экономики и управления, ФГБОУ ВПО Грозненского государственного нефтяного технического университета им. Акад. М.Д. Миллионщикова, г. Грозный (Российская Федерация)

Яковенко А. В., студент факультету соціально-економічного управління ХарРІ НАДУ при Президентіві України, м. Харків

Наукове видання

**Публічне врядування: виклики та загрози в умовах
глобалізації**

Матеріали Форуму молодих учених у галузі науки «Державне
управління», м. Феодосія, 7-13 липня 2013 р

За заг.ред. Ю. О. Куца, К. І. Козлова, Ю.О. Ульяновченка

Технічний редактор А.І. Гнатенко
Комп'ютерна верстка А.І. Гнатенко
Коректор К. І. Козлов
Обкладинка К.І. Кохно

Підписано до друку 01. 09.13. Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Умов. друк. арк. 13,75. Зам. №0324. Наклад 300
прим. Не для продажу.

Видавництво Асоціації докторів наук з державного управління.
Свідоцтво про Державну реєстрацію суб'єкта видавничої справи Серія
ДК № 3543 від 05.08.2009 р. 61050, м. Харків, просп. Московський, 75